

NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

A KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL JELENTÉSE a gazdaság és a társadalom 1984. évi fejlődéséről

1984-ben a népgazdaság fejlődése lényegesen megfelelt az éves terv céljainak. Az egyéni helyzet javult, a nemzetközi fizetőképesség megszilárdult. Az életszínvonal és az életkörülmények alakulására vonatkozó előirányzatok nagyrészt teljesültek. A termelés növekedési üteme élelénkült, és színvonala meghaladta a tervezettet. Az adóssághalmozás konvertibilis devizákban az előző évinél jobban csökkent, rubelészámolásokban pedig kevésbé nőtt. A külkereskedelmi aktívum az előző évit meghaladta, de a tervben előirányzottat nem érte el.

A nemzeti jövedelem összege folyó áron több mint 800 milliárd forint volt, volumene — előzetes, részben becslést alapján — 2,8-3 százalékkal haladta meg az 1983. évi. A termelésnövekedés az anyagi ágakban foglalkoztatottak számának csaknem 1 százalékos csökkenése mellett következett be. A termelésnövekedés emelkedése meghaladta a 3,5 százalékos. A termelés és az ellátást szolgáló állóeszköz-állomány gyarapodott.

Az egységnyi termelésre jutó anyagrafordítás kismértékben csökkent. A népgazdasági energiafelhasználása az előző évhez viszonyítva közel 4 százalékkal nőtt. Emelkedett az anyagi ágazatok, valamint a lakosság és a kommunális ágazatok fogyasztása is. Az energiagények kielégítésében fokozódott a hazai források szerepe.

A nemzeti jövedelemből belföldön (folyó áron) kb. 770 milliárd forintot, volumenben csaknem annyit használtak fel, mint 1983-ban. A lakosság fogyasztása kb. 1 százalékkal emelkedett. A felhalmozás 8-9 százalékkal alacsonyabb volt az előző évinél.

A társadalmi-gazdasági programokban kiemelt infrastrukturális fejlesztések hozzájárultak az életkörülmények javításához. A lakásállomány bővült, javult az új lakások felszereltsége, és nőtt alapterületük. Fokozódott a lakás korszerűsítés és felújítás. A körhízi ágyak száma növekedett, javult a körházak műszerekkel való ellátottsága. Az óvodai helyek száma az igényekkel arányosan bővült. Folytatódott a települések bekapcsolása a földgázellátásba. A köznevelésben, az életkörülmények javítását szolgáló beruházásokban fokozott mértékben vett részt a lakosság saját erőforrásaival.

Mind a termelés bővüléséhez, mind a lakossági jövedelmek növekedéséhez hozzájárult, hogy a kiskereskedelmi — főként az ipari és szolgáltató szövetkezeti — szakcsoportok, a vállalati gazdasági munkaközösségek — és a bennük részt vevők száma gyors ütemben tovább emelkedett.

Az állami iparvállalatoknál és az ipari szövetkezeteknél foglalkoztatottak száma némileg — a korábbi évekkel kevesebb — mérséklődött, a kisvállalatoknál és kiskereskedelmi vállalatoknál és kiskereskedelmi vállalatoknál viszont számottevően emelkedett a létszám. Valamennyi ipari szövetkezet figyelembe véve, a foglalkoztatottak száma 1984-ben lényegesen nem tért el az előző évtől. A nagyobb ágazatok közül a bányászásban, a kohászatban, a gépiparban és a könnyűiparban az 1983. évinél kevesebben dolgoztak. Részben az új kapacitások üzembe helyezése folytán néhány ágazatban nőtt a létszám, köztük a villamosenergia-iparban, a vegyiparban, az élelmiszeriparban, az építőanyag-iparban. Az egy foglalkoztatottra jutó termelés mintegy 3 százalékkal emelkedett.

Tovább folytatódott az anyagtakarékosságot célzó programok megvalósítása; az eredmények szerényebbek a korábbiaknál, részben azért, mert élelénkült egyes anyagigényes ágazatok termelése, részben mert alacsony a vállalatok költségérkenysége. Az ipar nyeresége 1984-ben emelkedett, ami elsősorban a kohászat, a vegyipar és az építőanyag-ipar növekvő nyereségéből adódott. Több bányászati, gépipari és élelmiszeripari vállalat veszteséggel zárta az évet. Az ipar értékesítési árszínvonala 4 százalékkal, a belföldi értékesítése 3,6 százalékkal emelkedett.

A főbb energiaforrások közül szénből 25 millió tonnát, 0,7 százalékkal kevesebbet, kőolajból 2 millió tonnát, lényegében ugyanannyit hoztak felszínre, mint az előző évben. A földgáztermelés 6 százalékkal, 6,9 milliárd köbméterre nőtt. A villamosenergia-termelés 26,2 milliárd kilowattóra volt, 1,8 százalékkal több, mint 1983-ban. Üzembe helyezték a Paksi Atomerőmű 2. számú blokkját. A villamosenergia-termeléshez a Paksi Atomerőmű 14 százalékkal, ezen belül az év utolsó két hónapjában 23 százalékkal járult hozzá. A folyamatban levő beruházások közül az Oroszlányi Szénbányák márkushegyi bányászterületén befejeződtek a feltárási munkák, az aknák műszaki átadása megtörtént, az év folyamán 1,2 millió tonna szenet termeltek.

Alumíniumkohászati termékekből mind a belföldi értékesítés, mind az export emelkedett. Az export bővülése nem rubel elszámolásokban következett be. A tőkés export az év első felében kedvező áron, kiemelkedően nőtt, a későbbiekben az áruk nagymértékben csökkentek. Vaskohászati termékekből a belföldi értékesítés csökkent, az export mindkét fő elszámolási viszonylatban számottevően nőtt. A kivitel bővülése nem rubel elszámolásokban volt erőteljesebb. Határidőre elkészült az Ózdi Kohászati Üzemek salakfeldolgozó üzeme. Penyőfőn 240 ezer tonna bauxitot termelő kapacitást helyeztek üzembe.

A gépiparban belül jelentősen, 6 százalékkal növelte termelését a villamosgép- és készülékgyártás, valamint a hűtő- és vákuumtechnikai ipar szerényebb mértékben a közlekedésszükséglet-igények. Nem változott a műszeripar, a fémtömeggép- és csővezeték- és gép- és gépezetgyártás ipari termelése. A gépipari termékek kivitele rubelészámolásokban számottevően emelkedett, nem rubel elszámolásokban, főként a fejlődő országokban, csökkent. A belföldi értékesítés az előző évvel azonos volt.

Az építőanyag-ipar ágazatai közül a kő- és kavicsbányászat, az azbesztcement, valamint a mész- és cementipar termelése csökkent, a többi szakágazat emelkedett, legnagyobb mértékben az üvegyártás, valamint az építési szigetelőanyagoké. Nőtt a téglagyártás és cseréptermelés is, ennek ellenére a megnövekedett lakossági kereslet kielégítésében ellátási hiányok voltak. Részben a termelés nagyobb arányú bővítésével, részben importtal az év utolsó harmadában enyhítették a feszültségeket.

A vegyiparban belül kisebb-nagyobb mértékben valamennyi szakágazat termelése nőtt, leggyorsabb ütemben — 8 százalékkal — a szerves és szervetlen vegyipar, a háztartási és kozmetikai vegyipar, valamint a pánevártás és -elosztás. Számottevően, 6-7 százalékkal bővült a műanyag-feldolgozás, valamint a gyógyszeripar termelése. A műanyag- és növényvédőszer-gyártás csaknem

Az Elnöki Tanács ülése

Pénteken ülést tartott az Elnöki Tanács. A testület megtárgyalta az 1984-ben elintéztet, állampolgársági ügyek tapasztalatait. Megállapította, hogy az állampolgársági törvény rendelkezései időtállóak, és jól érvényesülnek. Az ügyekben hozott döntések előkészítését a belügyi, a tanács és a külképviseleti szervek a törvény által megkivánt jogpolitikai elvek figyelembevételével végezték. Az állampolgársági ügyekben tett megalapozott előterjesztések elősegítették, hogy a döntésekben érvényre jussanak az egyéni, a köz- és államérdekek is.

Az Elnöki Tanács megtárgyalta a kegyelmi ügyek tapasztalatait, és megállapította,

Előadás a megyei politikai akadémián

Az MSZMP Hajdú-Bihar megyei Bizottsága értesíti a megyei politikai akadémia hallgatóit, hogy az 1984-85-ös tanév során következő foglalkozása 1985. február 1-én, pénteken 14 órakor lesz a Kossuth Lajos Tudományegyetem aulájában. A megye különböző területein tevékenykedő párt-, állami, tömegszervezeti, gazdasági vezetőknek és vezető propagandistáknak — a megyei politikai akadémia hallgatóinak — ez alkalommal Huszár István, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a Társadalomtudományi Intézet főigazgatója tart előadást *A gazdaság társadalmi összefüggései* címmel. A rendező szervek külön meghívót nem küldenek. Ezen közlemény egyben meghívás a politikai akadémia hallgatóinak a foglalkozásra.

Ülést tartott a KNEB

A Központi Népi Ellenőrzési Bizottság pénteki ülésén jelentést hallgatott meg a közművelődési törvény végrehajtásának utóvizsgálatáról, amelynek tapasztalatait a testület a Minisztertanács elé terjeszti.

A KNEB tagjai megvitatták és elfogadták a népi ellenőrzés idei munkatervét. Megtárgyalta a külföldi kiküldetések engedélyezéséről szóló minisztertanácsi határozatot végrehajtásának — a Pénzügyminisztériummal közösen tervbe vett — ellenőrzését, valamint a személygépjármű- és pótkatasz-forgalmazás, a személygépjármű-jávitás helyzete, különös tekintettel a személygépjárművekkel kapcsolatos minőségi reklamációk rendezésére elnevezésű országos vizsgálat programját.

A testület köszöntötte a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság nyugalmazott elnökhelyettesét, Barinkai Oszkár 70. születésnapja alkalmából. (MTI)

Havasi Ferenc az Egyesült Államokba utazott

Havasi Ferenc, a Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, országgyűlési képviselő, amerikai kongresszusi képviselő,

ta, hogy a kegyelmezési gyakorlat az elmúlt évben is kiegyensúlyozott volt. Érvényesült az az alapelv, hogy a bíróságok által kiszabott büntetéseket végre kell hajtatni, s kegyelmezésre, mint kivételes államhatalmi aktus alkalmazására csak különös méltánylást érdemlő, humanus okból kerüljön sor.

Katona Imre, az Elnöki Tanács titkára tájékoztatta a testületet Daniel Ortega Saavedra, a Nicaraguai Köztársaság elnöke beiktatásának alkalmából, január 7. és 12. között Nicaraguában tett látogatásáról. Az Elnöki Tanács a tájékoztatót egyetértéssel tudomásul vette.

A továbbiakban a testület bírákat mentett fel és választott meg. (MTI)

ők, az Interparlamentaris Unió amerikai tagozata meghívására pénteken az Amerikai Egyesült Államokba utazott. (MTI)

Fórummal zárult Budapesten a megyei tsz-elnökeinek egyhetes továbbképzése

Az elmúlt évi kedvező tapasztalatok birtokában a Mezőgazdasági Szövetkezetek Hajdú-Bihar megyei Szövetsége ismét megszervezte a megyei termelőszövetkezetek és szövetkezetek közös vállalatok első számú vezetőinek konzultatív továbbképzését. A január 21-től 25-ig tartó egyhetes kurzus Budapesten, a Mezőgazdasági Szövetkezetek Házában pénteken zárult. A fórummal zárult a fórumon a megye párt- és tanácsai életének vezetői találkoztak a konzultáció résztvevőivel. A gazdasági és társadalmi élet egyaránt átfogóan a településfejlesztéstől a szakmunkás-utánpótlásig megannyi szorító gondot felvető kérdésekre Tóth Imre, a megyei pártbizottság titkára és dr. Juhász István, a megyei tanács elnökhelyettese válaszoltak. Szűz esett a tanácsai és képviselő-választási

valamint a pártkongresszusi előkészületekkel kapcsolatos tennivalókról is. Az egyhetes munkát értékelve a fórum vezetői a továbbképzést hasznosnak ítélték, olyan alkalomnak, amely a résztvevőket kulturált körülmények között segít új ismeretekhez. Egyetértésben a tsz-elnökökkel, a szövetség jövőben is életben kívánja tartani a továbbképzésnek ezt a formáját.

Folyamatosan érkeznek a szén a megyébe

MÉG MINDIG NINGS ELÉG TÜZELŐ

Január 14-én éppen leltározáshoz készülődtek a Kelet-magyarországi TŰZÉP Vállalat debreceni telepén, amikor a szénre várakozók bedöntötték a kerítés ajtaját, és lehetetlenné tették a leltár megkezdését. A telep dolgozói azonnal megkezdtek a megrendelések felvételét, majd az ezt követő napokban — igaz, korlátozott mennyiségben — de ki tudták elégíteni az igényeket. Január 17-én, csütörtökön délutánra azonban elfogytak a készletek, s míg tűzifa folyamatosan volt, szénre előjegyzések felvételét kezdték meg. Jelenleg 3700 előjegyzést tartanak nyilván, közülük 1500-an már vagy megkapták a 10 mázsa szent, vagy úton van a szén beérkezéséről értesítő levelezőlap. Ez tehát a pillanatnyi helyzet Debrecenben; s az előzményekről, a várható változásokról Szilágyi Zoltán, a Kelet-magyarországi TŰZÉP igazgatóhelyettesétől érdeklődtünk.

Az utóbbi napokban sem mérséklődött olyan mértékben a kereslet, mindhárom megyében, ami a tűz-

ellátás kedvező fordulatát eredményezte volna. A telepeken továbbra is érvényben vannak a korlátozó intézkedések. A beérkezést figyelembe véve általában egy vásárló 5-10 mázsa szent kap — kezdte bevezetése a TŰZÉP igazgatóhelyettese.

Az elmúlt esztendőben a Borsodi Szénbányák több mint 100 ezer tonnával kevesebbet szállított a Kelet-magyarországi TŰZÉP-nek, s emiatt, valamint a rendkívüli hideg következtében az ellátási probléma tovább súlyosbodott. Mindehhez az ár-emelés előtti nagyobb vásárlói igény is hozzájárult.

A hónap első felében a Borsodi Szénbányák még viszonylag időarányosan küldték a szentet — mondta Szilágyi Zoltán —, jelenlegi adataink szerint viszont az időarányos lemaradás szinte naponta nő. A vállalat a Belkereskedelmi Minisztérium segítségével import és egyéni hazai forrásból mintegy 20 ezer tonna különböző fajta tüzelőanyagot szerzett meg pótlólagosan. Sajnos, a hazai bányák lemaradását ez nem tudja ellensúlyozni.

A lakossági értékesítésben mutatkozó feszültségek mellett igen komoly problémát okoz a közületek, elsősorban intézmények ellátása. Ezek óta nem sikerül elérnünk azt, hogy a közületek időben vásárolják meg a szükséges tüzelőanyagot. Így volt ez 1984-ben is, ám az ezt megelőző időszakban — miután különösebb termelési zavarok az ellátást nem veszélyeztették — ez a közületi vásárlás csak egyes területeken és csak átmenetileg okozott problémát.

Tekintettel arra, hogy a múlt év végén súlyosbodtak a bányában a termelési gondok, az intézmények ilyen gyakorlatra zavart okozott. Jelenleg a megváltozott arányokat figyelembe véve a vállalat belső átcsoportosítással is igyekszik a legsúlyosabb problémákon enyhíteni, de a korlátozottan rendelkezésre álló tüzelőanyag-keretek miatt csak átmenetileg sikerült a helyzetet javítani, így a közületek újra és újra jelentkeznek — fejezte be tájékoztatóját az igazgatóhelyettes.

A népgazdaság 1984. évi fejlődésének főbb mutatószámai

	Terv 1983. év százalékában	Tény
Nemzeti jövedelem	101,5-102,0	102,8-103
Belföldi felhasználás	98 - 99	kb. 100
Ipari termelés	101,5-102,0	103
Országos építési-szerelési tevékenység	97 - 98	95 - 96
Mezőgazdasági termékek termelése	103 -104	102,5-103
Egy lakosra jutó reáljövedelem	100,0	kb. 101
Lakossági fogyasztás	100,0-100,5	kb. 101

Ipar

Az ipari termelés (a kiskereskedelmi termelésével együtt) kb. 3 százalékkal, a tervet meghaladóan emelkedett. Az állami iparvállalatok 2,5 százalékkal, az ipari szövetkezetek 4,1 százalékkal, a kiskereskedelmi és a magánkiszármagoknál nagyobb mértékben növelték termelésüket. Az ipari termékek értékesítésében nőtt az export aránya. Kivételül mindkét fő elszámolási viszonylatban emelkedett, összességében 5-6 százalékkal. Az ipar belföldre közel 1 százalékkal növelte értékesítését, ezen belül a lakosságnak 1,8 százalékkal több, beruházásra és termelő felhasználásra lényegében az előző évvel azonos mennyiségű terméket szállított.

Az ipari termelés kb. háromnegyedét kitevő szakágazatokban a termelés kisebb-nagyobb mértékben emelkedett, a többiben nem változott vagy csökkent. Ez utóbbiak száma kevesebb volt az előző évinél.

(Folytatás a 3. oldalon)

1985. január 31-ig a Sennyey-Oláh utca 11. sz. alatti Veress utca felé... (X)

1985. január 31-ig a Sennyey-Oláh utca 11. sz. alatti Veress utca felé... (X)

1985. január 31-ig a Sennyey-Oláh utca 11. sz. alatti Veress utca felé... (X)

1985. január 31-ig a Sennyey-Oláh utca 11. sz. alatti Veress utca felé... (X)

Egy hét a világpolitikában

VASÁRNAP: Ronald Reagan letette a hivatali esküt — Nakaszone japán miniszterelnök befejezte óceániai körútját — Gary Hart moszkvai megbeszélései véget ért a sajtó-értekezletet tartott.

HÉTFŐ: Szovjet—nyugatnémet gazdasági megbeszélések Bonnban — Washington egyoldalúan megszakította a Nicaraguával folytatott tárgyalásokat — Egyre szélesedik az indiai kémbojtárny.

KEDD: Várkonyi Péter külügyminiszter Bukarestben tárgyal — Felújították a naturai, izraeli—libanoni katonai megbeszéléseket.

SZERDA: Csernyenko üzenete a moszkvai béketanácskozáshoz — Belgium egyeztető tárgyalásokat kezd NATO-partnerével a rakétatelepítés kérdésében — Az NDK külügyminisztere Kairóban.

CSÜTÖRTÖK: Ismét megszakadtak az izraeli—libanoni katonai megbeszélések — Nagy-Britanniában a bányászok szakszervezete kezdi elfogadni a gazdasági okokból történő bányabezárásokat, a sztrájk végében reménykedik a kormányzat — Spadolini olasz hadügyminiszter Washingtonban tárgyal a rakétatelepítés folytatásáról.

PÉNTEK: Az OPEC újabb tanácskozásba kezd Genfben az olaj áráról — Új-Delhibe egymás után érkeznek az argentin, görög, mexikói, svéd és tanzániai állam- és kormányfők, akik az indiai miniszterelnökkel a fegyverkezési verseny abbahagyására akarnak javaslatokat kidolgozni.

Szovjet—nyugatnémet gazdasági tárgyalások színhelye volt a héten Bonn. A képen (balra) Alekszej Antonov szovjet miniszterelnök-helyettes és Martin Bangemann nyugatnémet gazdasági miniszter megbeszélés előtt (Fotó: AP MTI — KS)

A HÉT 3 KÉRDÉSE

Milyen új fejlemények mutatkoznak a szovjet—amerikai viszonyban Reagan újabb elnökségének kezdetén?

Vegyes érzelmekkel fogadták az Egyesült Államokban és a határain kívül Ronald Reagan beiktatási beszédét, amelynek külpolitikai részében az új-régi elnök egyrészt tárgyalási készségét bizonyította, másrészt azonban kiartott a „csillagháborús” tervei mellett. A szovjet hírgyűnkörség úgy értékelte, hogy az elnök programjának egyes tételei határozottan elutasítottak a Genfben elfogadott szovjet—amerikai közös nyilatkozat betűjével és szellemével. Az amerikai sajtó viszont „méréselt hangnemen” és „visszafogottan” minősítette Reagan szavait.

Természetesen a következőkben a tettek mutatják meg, mi is hat Washington hivatalos álláspontja, mik az USA kormányzatának szándékai. Tulajdonképpen nem biztató jel, hogy az új le-

szerelési tárgyalásokon részt vevő amerikai küldöttség vezetőit Reagan a konzervatív politikuskok és diplomataik soraiból szemelte ki. Vannak, akik azt mondják, hogy a Fehér Ház ura ezzel a maga legreakciósabb, legkonzervatívabb ellenfeleinek a leszerelésére is gondolt. Nemcsak az igazi leszerelésre, az amerikai—szovjet megállapodásra...

Konsztantin Csernyenko a hét közepén Moszkvában összeült békekonzultáció tanácskozáshoz intézett üzenetében hangsúlyozta, hogy a Szovjetunió kész a tárgyszűrű és konstruktív megbeszélésekre s reméli, hogy az Egyesült Államok is becsületes és felelősségteljes magatartást tanúsít. A szovjet államfő, az SZKP főtitkára sürgette, hogy gyökeres fordulatot kell elérni a nemzetközi légkör egészségesebbé tétele érdekében.

A mai bonyolult világban a gazdaság és a külpolitika kölcsönhatása még jobban érvényesül, mint bármikor. Bizonyos, hogy ezért is jelentős Andrej Gromiko bejelentett madridi látogatása vagy Oskar Fischernek, az NDK külügyminiszterének mostani kairói útja. A diplomáciai érdekeket gazdaságiak egészítik ki.

Hogyan értékelendő, hogy az USA felfüggesztette a Nicaraguával folytatott tárgyalásokat?

A közép-amerikai válság egyik újabb és nem jelentéktelen jele, hogy az USA felfüggesztette az amerikai—nicaraguai tárgyalásokat. Washington véleménye szerint a sandinista kormány politikája miatt nincs értelme folytatni a tárgyalásokat. Amint ezt Ortega nicaraguai államfő kijelentette: az amerikai törvényhozással most akarja elfogadtatni a Reagan-kormányzat a Nicaragua elleni titkos háború folytatásához szükséges összegeket, ezért kellett úgy feltüntetni, hogy Nicaragua hibájából nem lehet tárgyalások útján rendezni a válságot. A tárgyalások felfüggesztése az úgynevezett Contadora-csoport erőfeszítéseinek kudarcra kárhözátását is szolgálja. Mint ismeretes, Kolumbia, Mexikó, Panama és Venezuela már hosszabb ideje közvetíteni próbál Managua és Washington között. Contadora-csoport terveit Nicaragua-kormányzat elfogadta, de azok nem valósulhattak meg eddig a washingtoni visszautasítás miatt.

Tollhegyen

A NATO és egyik tagállama, Görögország kapcsolata egyáltalán nem minősíthető felhőtlennek. Athénban ismét és ismét leleplező közlések olvashatók és hallhatók: minden irandó az Atlanti Paktum urainak rovására. A legújabb botrány annak nyomán pattant ki, hogy híre járt: a NATO Roma melletti vezérkari akadémiáján „eljárászták”, mi a teendő, ha a görög fővárosban baloldali fordulat megy végbe? Egy görög katonai államcsínyhez a NATO is segítséget nyújtana...

A puccs magyar szava — államcsíny — komolyabb, súlyosabb tartalmú, mint magáé a csínyé. Ugyanígy egy vezérkari iskola „játéka” sem játék. Komolyan kell venni. Mint ahogyan Athénban is tesszik. (r)

„Csillagok háborúja”. Az International Herald Tribune karikatúrája Ronald Reaganról, aki letette a hivatali esküt, miután tavaly novemberben újabb négy évre az Egyesült Államok elnökévé választották (Fotó: International Herald Tribune — KS)

A héten Párizsban járt Jean-Marie Tjibaou, az új-kaledóniai kanak függetlenségi mozgalom vezetője (Fotók: AP — MTI — KS)

Hazaérkezett Moszkvából Grósz Károly

Pénteken hazaérkezett moszkvai Budapest-napok Moszkvából az a delegáció, rendezvénysorozatán. A külföldi Grósz Károlynak, a döntés fogadására a Ferihegyi repülőtéren megjelent a tagjának, a budapesti Ivan Aboimov, a Szovjetunió pártbizottság első titkárának budapesti nagykövetségének vezetésével részt vett a követ-tanácsosa. (MTI)

Elutazott Budapestről a kubai miniszterelnök-helyettes

José Ramón Fernández, a kubai miniszterelnök-helyettes, elutazott az IKARUS mátyásföldi üzemébe és az Újpesti Cérnate, aki a Magyar—Kubai Gazdasági és Műszaki Tudományos Együttműködési Bizottság 13. ülésén a Magyar—Kubai Gazdasági és Műszaki Tudományos Együttműködési Bizottság magyar tagozatának elnöke búcsúztatta. Jelen beszédét folytatólag Csehnek, a Kubai Köztársaság budapesti nagykövete. (MTI)

Veteránköszöntés

Január 25-én ünnepelte a Debrecen városi pártbizottság képviselői. Debrecenben Dajkó Ferenc Magyar József, a megyei veterán. A párt Szocialista Házért Erdemrenddel kitüntetett idős harcosát kiből az alkalmából Béke úti lakásán köszöntötték a me-

Magyar—kínai kereskedelmi tárgyalások

Pénteken a Külkereskedelmi Minisztériumban Ambrus János és Csen Csie külkereskedelmi miniszterhelyettesek aláírták az 1985-ös magyar—kínai árucserre-forgalmi és fizetési egyezményt. Az előirányzatok alapján a két ország közötti külkereskedelmi forgalom az elmúlt évhez viszonyítva jelentősen növekszik és eléri a 656 millió svájci frankot. Hazánk elsősorban különféle gépeket és berendezéseket, valamint járműveket, élelmiszer-ipari gépeket, energetikai berendezést, bányai- és szerszámgépeket, továbbá vákuumtechnikai berendezéseket és orvosi műszereket szállít Kínának. Exportlistánkat emellett tv-készülékek és részegységek, hengertáru, kábelek és műtrágya egészítik ki. Behozatalunkban tovább növekszik a választékban bővülő a hagyományos textil- és ruházati ipari, valamint egyéb könnyűipari termékek köre. Hazánk ezenkívül különféle ipari és mezőgazdasági nyersanyagokat, vegyi termékeket és színesfémeket vásárol Kínából. (MTI)

Nehezebb körülmények között — igényesebben Ülést tartott a TIT megyei elnöksége

Az előző évinél nehezebb körülmények között végezte munkáját a TIT Hajdú-Bihar megyei Szervezete 1984-ben — hangoztatta a társulat elnökségének beszámolója, amelyet tegnap, január 25-én vitattak meg Debrecenben, a Csokonai klubban. — A nehezebb körülmények abból fakadnak, hogy az egyre szűkebb gazdasági helyzetben az emberek legnagyobb része legelőször a művelődés és az önművelés alkalmairól mond le; az egyre kevesebb szabad időből legelőször a művelődés és az önművelés lehetőségei maradnak ki, illetve, hogy a szűkebb körülmények miatt a köznevelés rendezvényei számára.

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat megyei Szervezete ennek ellenére az emberközpontú és színvonalas ismeretterjesztő rendezvényekkel javítani tudta múlt évi munkájának minőségét. A legmagasabb szintű ismeretterjesztési forma, a szabadegetem egyre népszerűbb szűkebb hazánkban, tavaly például több szervezet, mint 1983-ban. Ugyancsak nőtt a különböző témákkal foglalkozó sorozatok száma. Visszaesés tapasztalható viszont a tanfolyamok szervezésében, mert ezen a téren sok a vetélytárs. A TIT a jövőben jobb munkát kívánja állni a versenyre. A pénteki elnökségi ülésen — ahol részt vett többek között Pataki György, a megyei pártbizottság osztályvezetője és dr. Rottler Ferenc, a társulat új főtitkára — dr. Durkó Mátyas, a megyei TIT elnöke beszámolt arról, ami a TIT 1985 januárjában megtartott országos elnökségi ülésén.

Tervezetet és a múlt évi munkáról szóló beszámolót az elnökség tagjai, valamint a szakosztályok titkárai — kiegészítő megjegyzéseik, véleményük elmondása után — elfogadták a tegnapi TIT-elnökségi ülésen.

A Közp...

(Folyt...)
4 százalékkal nő a műanyag- és gumiipar 1—2,4 mint az előző év kivitele mindkét ban emelkedett, eiszámolású piac földre a vegyipar lékkel több termék üzembe hely termékek választ A Tiszai Vegyi P évi 40 000 tonna alkalmas üzem b ipari Vállalatnál üzem megkezdte A könnyűipar tában nőtt a term mértékű volt a valamint a fafel ágazatok termelék jékkel, ezen belül emelkedett. A k annyit, rubelels szállított, mint a Szolnoki Papír nagyobb élelmis ipar termelése sz átlagot meghalad fi-feldolgozás, v melése az előző malomipar term erőteljesebben k közlül jelentős növényolaj-, a s narban. Az élel nvek kiellégítése elsősorban nem

Építőipar

Az országos építési mezei a tervezett 4—5 százalékkal totrra jutó termel meit kevesebbet. külvli szervezete növekedett a m Jelentősen nőtt teljesítménye, am relési munkáknak. Az állami és sz lezésében levő épít szerelési munkák A megkezdett m kisebb, az átadot előző évben. A visszautasított épít kentek. Az építési mur beruházási keres lényegesen a ber gű építkezések a kák az összes ter A kivitelező épít kák árszínvonalá dett. A kivitelező épít száma 3,0 százalé csökkent. A létsz nál mérsékeltbebb totrra jutó termel 1983. évtől. 1984-ben 70 400 lel az előirányzat lakások 14 százal sebb épült állam nyomórészt állam 27 előző évinél tö sok 41 százaléka a tőfinanszírozású épít m és a lakosság készült el.

Mezőgazd...

A mezőgazdas 2,5—3 százalékkal mértékben emelk több mint 4 száza tés növekedése m 1984-ben minde takarítottak be. A nagyságú terület termelt, ami 2 m évi mennyiségnél meghaladta. A bú volt, 1,4 millió tó nél. Kukoricából t tak be, 230 ezer t ban. A búza hekt na volt, a kukorica A cukorrépa term mértékű csökkené növekedett. A he zőbb az 1983. évin lev több termelt, lág 9 százalékkal Burgonyából 2 tőbbet, mint 198 az összes termés zöldborsóból, káp radicsomból, zöld veseb volt a ter A gyümölcssterm radt az előző évit nát szüreteltek, 1 mint 1983-ban. A szarvasmarh nem változott, a t folytatódott. A s gén 9,2 millió dar veseb, mint egy állomány is csök hok száma kevese eszelt. A vágóállat-ter

Los Angelesben rendőrök vonszolják el azokat a tüntetőket, akik a Reagan-kormányzat közép-amerikai politikája ellen tiltakoztak

A Központi Statisztikai Hivatal jelentése a gazdaság és a társadalom 1984. évi fejlődéséről

(Folytatás az 1. oldalról)

4 százalékkal nőtt. A kőolaj-feldolgozó ipar, a műanyag- és vegyipar, valamint a gumipar 1-2,4 százalékkal termelt többet, mint az előző évben. A vegyipari termékek kivételével mindkét fő elszámolási viszonylatban emelkedett, a növekedés a nem rubel elszámolású piacokon volt erőteljesebb. Bel-földre a vegyipar az előző évinél 1,5 százalékkal több terméket szállított. Új kapacitások üzembe helyezése bővítette a vegyipari termékek választékát, javult a piacképességük. A Tiszai Vegyi Kombinátban befejeződött az évi 40 000 tonna polipropilén előállítására alkalmas üzem beruházása. A Dunai Kőolaj-ipari Vállalatnál az új katalitikus krakk-üzem megkezdte termelését.

A könnyűipar csaknem valamennyi ágazatában nőtt a termelés. Az átlagosnál nagyobb mértékű volt a termelésnövekedés a papír-, valamint a fapelőgyártó iparban. A ruházati ágazatok termelése összességében 2,4 százalékkal, ezen belül a cipőipar 6,5 százalékkal emelkedett. A könnyűipar bel-földre ugyanannyit, rubel elszámolású exportra többet szállított, mint az előző évben. Befejeződött a Szolnoki Papírgyár rekonstrukciója. A legnagyobb élelmiszer-ipari ágak közül a húsupar termelése számottevően, a tejiparé is az átlagot meghaladóan emelkedett. A baromfi-feldolgozás, valamint a tartósítópár termelése az előző évi szint körül alakult. A malomipar termelése némileg, a cukoripar erőteljesebben csökkent. A kisebb ágazatok közül jelentős volt a termelésnövekedés a növényolaj-, a szesz-, a dohány- és az édesiparban. Az élelmiszeripar a lakossági igények kielégítése mellett erőteljesen növelte elősorban nem rubel elszámolású exportját.

Építőipar

Az országos építés-szerelési munkák volumene a tervezettől némileg meghaladóan, 4-5 százalékkal csökkent. A kivitelező építőipar az előző évinél 7-8 százalékkal termelt kevesebbet. Csökkent az építőiparon kívüli szervezetek építési tevékenysége és növekedett a magánépítkezések volumene. Jelentősen nőtt a kisvállalkozások építési teljesítménye, amely az országos építési-szerelési munkák 2-3 százalékát tette ki.

Az állami és szövetkezeti építőipar kivitelezésében levő építmények és technológiai szerelési munkák száma és értéke csökkent. A megkezdett munkák költségvetési összege kisebb, az átadottaké nagyobb volt, mint az előző évben. A kivitelező építőipar által visszautasított építési igények tovább csökkentek.

Az építési munkákban belül a mérséklődő beruházási kereslet ellenére nem változott lényegesen a beruházási és fenntartási jellegű építkezések aránya, a fenntartási munkák az összes termelés 22 százalékát adták. A kivitelező építőipar által elvégzett munkák árszínvonala 7-7,5 százalékkal emelkedett.

A kivitelező építőiparban foglalkoztatottak száma 3,0 százalékkal, mintegy 8600 fővel csökkent. A létszámszökkenés a korábbiaknál mérsékelt volt. Az egy foglalkoztatottra jutó termelés színvonala elmaradt az 1983. évitől.

1984-ben 70 400 lakás épült fel, az megfelel az előirányzat alsó határának. Az épített lakások 14 százaléka, a tervezettnél kevesebb épült állami erőből. Magánerekből, túlnyomórészt állami támogatással, kölcsönrel, az előző évinél több lakás épült. Az új lakások 41 százaléka az állami és a szövetkezeti lakóipari szervezetek, a többi a magánkezelésű és a lakosság háziilag kivitelezésében készült el.

Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás

A mezőgazdasági termékek termelése 2,5-3 százalékkal, tervezett megközelítő mértékben emelkedett. A növénytermelés több mint 4 százalékkal nőtt, az állattenyésztés növekedése meghaladta az 1 százalékot. 1984-ben minden eddigienél több gabonát takarítottak be. Az 1983. évinél közel azonos nagyságú területen 15,7 millió tonna gabona termelt, ami 2 millió tonnával több az 1983. évi mennyiségnél, és a két évvel ezelőtől is meghaladta. A búzatermés 7,3 millió tonna volt, 1,4 millió tonnával több az előző évinél. Kukoricából 6,7 millió tonnát takarítottak be, 230 ezer tonnával többet, mint 1983-ban. A búza hektáronkénti hozama 5,4 tonna volt, a kukoricáé 5,9 tonna.

A cukorrépatermés — az előző évi nagymértékű csökkenés után — 15 százalékkal növekedett. A hektáronkénti hozam kedvezőbb az 1983. évinél. Napraforgóból valamivel több termelt, mint 1983-ban, a termésátlag 9 százalékkal csökkent. Burgonyából 28 százalékkal termelték többet, mint 1983-ban. A zöldségfélékből az összes termésmennyiség nőtt, ezen belül zöldborsóból, káposztából jóval több, paradicsomból, zöldborsóból lényegesen kevesebb volt a termés, mint az előző évben. A gyümölcsstermés 13 százalékkal emelkedett az előző évitől. Szőlőből 870 ezer tonnával szüretelték, 11 százalékkal kevesebbet, mint 1983-ban.

A szarvasmarha-állomány gyakorlatilag nem változott, a tehénállomány csökkenése folytatódott. A sertésállomány 1984. év végén 9,2 millió darab volt, 6 százalékkal kevesebb, mint egy évvel korábban. A kocaállomány is csökkent kismértékben. A juhok száma kevesebb volt, mint egy évvel ezelőtt.

A vágóállat-termelés elérte a 2,4 millió

tonnát, az előző évhez képest 2 százalékkal nőtt. Ezen belül a vágósertés-termelés 5 százalékkal emelkedett, a vágóbaromfi pedig az előző évi szinten maradt. A vágómarha és vágójuh-termelés 5, illetve 12 százalékkal csökkent. A fontosabb állati termékek közül tejből valamivel több, tojásból 5 százalékkal kevesebb volt a termelés, mint az előző évben.

A mezőgazdasági nagyüzemek alapvető-képességén kívüli tevékenysége a korábbi gyors növekedés után 1984-ben alig változott.

A mezőgazdaságban foglalkoztatottak száma 1984-ben mintegy 30 ezer fővel, 3 százalékkal csökkent. A csökkenés a nagyüzemekben főként az alapvetőképességű foglalkoztatottnál következett be, de mérséklődött az ipari, építőipari munkákon dolgozók száma is.

A mezőgazdaság műtrágya-felhasználása csökkent, az 1 hektár mezőgazdasági területre jutó műtrágya kb. 230 kg volt. Az év folyamán korszerűbb gépekkel bővült a mezőgazdasági traktor-, tehergépkocsi- és munkagép-állomány.

A mezőgazdasági termékek értékesítési árszínvonala kb. 6 százalékkal emelkedett. A mezőgazdasági-élelmiszeripari termékek kúpiaci értékesítési feltételei tovább romlottak. Az exportárak számottevően csökkentek, a kivitt árak mennyisége 8 százalékkal emelkedett.

Az erdőgazdálkodási vállalatok 1984. évi fakitermelése — 7,9 millió köbméter —, valamint erdőtelepítés azonos volt az előző évvel.

Vízgazdálkodás

A vízgazdálkodás 1984. évi feladatai általában megvalósultak. 1984. év végén a lakosság 83 százaléka részesült vezetékes vízellátásban.

Javult az egészségtelen ivóvízű települések vízellátása is. A lakások 38 százalékából vezették el közcseztornán és szennyvizet. A mezőgazdasági üzemek megközelítőleg 25 százalékkal több öntözővizet vettek igénybe, mint 1983-ban.

Folytatódott az árvízvédelmi művek építése, és valamelyest nőtt azok védelmi biztonsága. Tovább épültek a belvízelvezető fűművek.

Közlekedés, posta és távközlés

A közlekedési vállalatok és szövetkezetek által szállított árú tömege 2,5 százalékkal kisebb volt az egy évvel ezelőtől. A szállítási távolság nőtt, és ezzel összefüggésben az árutonna-kilométer teljesítmény a vasúti közlekedés kivételével valamennyi közlekedési ágban fokozódott.

A távolsági személyszállítás utasainak száma valamivel elmaradt az 1983. évitől. A vasúton utazók száma emelkedett, az autóbusszon utazóké mérséklődött. Az átlagos utazási távolság nagyobb volt az előző évinél, így az utaskilométer-teljesítmény a vasúti és az autóbusszközlekedésben egyaránt nőtt.

A helyi tömegközlekedést 3 százalékkal több utas vette igénybe, mint 1983-ban. Legjelentősebben az autóbusszon utazók száma emelkedett, de villamos és metrón is több utaztak az egy évvel korábbinál.

A szállítási feladatok lebonyolításában a közlekedési és a más népgazdasági ágazatokba tartozó vállalatok és szövetkezetek mellett egyre jelentősebb a szerepe az áru- és személyszállító kisiparosoknak, számuk meghaladta a 20 ezret.

Folytatódott a vasút villamosítása, az összhálózat több mint 23 százalékát kitevő villamosított vonalakon a vontatási teljesítmények mintegy 60 százaléka bonyolódik le. A közlekedési vállalatok és szövetkezetek járműbeszerzése teher szállító járművekből 1984-ben tovább csökkentek, közöttük személyszállító járművekből kissé nőttek. Az év folyamán összesen 95 ezer személygépkocsit értékesítettek, a lakosság tulajdonában levő személygépkocsik év végi állománya meghaladta az 1,3 milliót, a teljes állomány 97 százalékát. Befejeződött az Arpád-híd és a hozzá kapcsolódó forgalmi csomópontok átépítése, újabb metrószakaszok adták át a forgalomnak.

A bekapcsolt távbeszélő fűállomások száma 29 ezerrel nőtt. Ezen belül a lakásokban felszerelt állomások száma mintegy 24 ezerrel, 5 százalékkal gyarapodott a fűállomások 80 százaléka távhívásra alkalmas.

A közlekedés, a posta és távközlés területén foglalkoztatott munkások és alkalmazottak száma 1984-ben mintegy 3 ezer fővel, 0,8 százalékkal csökkent.

Külkereskedelem

Az 1984. évi behozatal mennyisége lényegében azonos volt az előző évvel, a kivitel jelentősen meghaladta az egy évvel ezelőtől, ez tette lehetővé a külkereskedelmi egyenleg javulását.

Külgazdasági kapcsolatainkban 1984-ben is meghatározó szerepe volt a szocialista országokkal folytatott tervszerű együttműködésnek. A rubelben elszámolt behozatal mennyisége az 1983. évi szint körül alakult. Ezen belül energiahordozókból, egyes nyersanyagokból, továbbá fogyasztási iparcikkekből több érkezett, mint egy évvel korábban. A rubel elszámolású kivitel 7 százalékkal bővült. Mindenekelőtt az ipari késztermékek exportja fokozódott. A cserearány-romlás mérséklődött. A behozatali arány-romlás mérséklődött. A behozatali többlet az előző évhez képest jelentősen csökkent.

Nem rubel elszámolásokban a behozatal nem egészen 1 százalékkal, a kivétel 5 százalékkal emelkedett. A behozatal nyersanyagokból, félkész termékekből és alkatrészekből, fogyasztási iparcikkekből nőtt, termelési rendeltetési gépekből jelentősen csökkent. A kivitel főként néhány kohászati és vegyipari alapanyagból, illetve félkész termékekből, mezőgazdasági és élelmiszeripari termékekből, az ipari késztermékek közül pedig fogyasztási iparcikkekből fokozódott. A gépxport elmaradt az 1983. évitől. Több fontos exportcikkünk tőkés piaci ára kedvezőtlenül alakult, a cserearány romlott. A kiviteli többlet meghaladta az 1983. évit.

Idegenforgalom

A külgazdasági egyensúly javítását a növekvő idegenforgalom is segítette. 1984-ben több mint 13 millió külföldi érkezett Magyarországra, 3 millió fővel, csaknem 30 százalékkal több, mint egy évvel korábban. A beutazók több mint 70 százaléka a szocialista országokból érkezett. Számuk az előző évhez képest egyháromaddal, a nem szocialista országokból érkezőkét egyötöddel emelkedett.

A hazánkba érkezett külföldiek 65 százaléka turista volt. Átlagos tartózkodási idejük kissé emelkedett.

Magyar állampolgárok 1984-ben 5,4 millió esetben utaztak külföldre, ami az előző évhez képest 0,6 millió fős, 13 százalékos növekedést jelent. A kiutazók 88 százaléka a szocialista országokat kereste fel.

Az idegenforgalmi bevételek 1984-ben is meghaladták a kiadásokat. Az aktívum rubel- és nem rubel elszámolásokban egyaránt nagyobb volt, mint 1983-ban.

Beruházás

A szocialista szervek beruházásaira 186 milliárd forintot fizettek ki, kb. 1 százalékkal kevesebbet, mint az előző évben. A beruházások volumene 6-7 százalékkal, a tervezettnél kevésbé csökkent.

Az állami döntési körbe tartozó beruházásokra 79 milliárd forintot fordítottak, ami lényegében az 1983. évi kifizetéssel azonos. Az előirányzatnál nagyobb kifizetésekben szerepet játszott többek között a márkushegyi bányászati biztonsági berendezéseinek kiegészítése, a Dunai Vasmű koksizáló-művének gyorsított kivitelezése, a kőolaj-és földgáztermelés fejlesztésének gyorsítása. A vállalati és szövetkezeti döntésű beruházásokra csaknem 107 milliárd forintot fizettek ki, 2 százalékkal kevesebbet az előző évinél. Nöttek a beruházási hitel és az állami támogatás segítségével megvalósuló beruházási kifizetések.

A 100 millió forintnál nagyobb beruházások körében a befejezett beruházások költség-előirányzata meghaladta a megkezdettekét, így a megvalósítás alatt álló állomány csökkent.

1984-ben építési és gépberuházásokra valamivel kevesebbet, egyéb beruházásokra többet fordítottak, mint egy évvel korábban. A belsőli beszerzésű gépek beruházása nőtt, a rubel- és a nem rubel elszámolású importgépeké csökkent.

A beruházási ráfordítások volumene valamennyi népgazdasági ágban kisebb volt, mint az előző évben.

Népesség, népmozgalom, foglalkoztatottság

1985. január 1-én az ország népessége 10 658 000 fő volt, 21 ezerrel kevesebb, mint egy évvel korábban. 1984 folyamán 125 000 gyerek született, 2000-rel kevesebb, mint 1983-ban. A születések számának évek óta tartó csökkenése mérséklődött a szülési hajlandóság valamelyes élénkítése következtében. Ezer lakosra 11,7 élve születés jutott. A születések alacsony számában szerepe van annak, hogy a szülőképes korú — elsősorban a 20-29 éves — nők száma 3-4 éve csökken. 1984-ben 146 000-en haltak meg. Az ezer lakosra jutó halálozás 13,7 volt, némileg kevesebb, mint 1983-ban. A csecsemőhalandóság évek óta tartó csökkenése nem folytatódott: ezer élve születésre 20 egy éven aluli halálest jutott, 1983-ban 19.

1985. január 1-én az aktív keresők száma 4 920 000 volt, 20 000 fővel, 0,4 százalékkal kevesebb, mint egy évvel korábban. A keresők száma az anyagi ágakban csökkent, a nem anyagi ágakban nőtt.

A kisservezetek keretében foglalkoztatottak számának növekedése folytatódott. 1984 végén több mint 27 000 szervezeti egységben mintegy 320 000 fő dolgozott. Továbbra is legerőteljesebb a szocialista gazdálkodó szervezetek keretein belül működő formák; a vállalati gazdasági munkaközösségek és az ipari és szolgáltatási szakcsoportok, amelyeknek év végi száma 17 ezer, illetve 2,5 ezer volt. E szervezetekben 1984 végén mintegy 185 000, ill. 60 000 fő dolgozott.

A lakosság jövedelme és fogyasztása

A lakosság összes jövedelme nominálértéken mintegy 9 százalékkal, a fogyasztói árszínvonal átlagosan 8,3 százalékkal volt magasabb az 1983. évinél. Az egy lakosra jutó reáljövedelem — a tervben előirányzott szinten tartással szemben — kb. 1 százalékkal emelkedett.

A munkások és alkalmazottak egy keresőre jutó bruttó havi átlagkeresete 5510 forint volt, 5,8 százalékkal több, mint 1983-ban. A mezőgazdasági szövetkezetekben

dolgozók közös gazdaságból származó átlagkeresete 3,8 százalékkal emelkedett, összesen havi 4840 forint volt. A munkából származó jövedelmet növelte, hogy a különböző kisvállalkozási formákból származó jövedelmek összege, mindenképp az e formában tevékenykedők számának jelentős emelkedése miatt, majdnem megkétszereződött. A munkások és alkalmazottak egy keresőre jutó reálbére 3 százalékkal alacsonyabb volt az előző évinél, az összes munkajövedelem reálértéke lényegében nem változott.

A pénzügyi társadalmi jövedelmek összege folyó ár 12 százalékkal nőtt, és kb. 125 milliárd forintot tett ki. Emelkedett a természetbeni — egészségügyi, oktatási, kulturális — jövedelmek összege és reálértéke.

Nyugdíjakra az év folyamán 84 milliárd forintot fizettek ki, 12 százalékkal többet, mint 1983-ban. A növekedésben szerepe volt annak, hogy a nyugdíjasok száma az előző évhez képest 45 ezerrel, 2 260 500-ra nőtt, valamint annak, hogy az új nyugdíjasoknak magasabb a nyugdíja, mint a régebben nyugdíjazottaké. Hozzájárult a növekedéshez a nyugdíjasok évi 2 százalékos, illetve legalább 100 forintos kiegészítése, továbbá az év eleji központi fogyasztói árindexek hatásának mérsékléséhez az alacsony összegű nyugdíjakhoz nyújtott jövedelemkiegészítés. 1984-ben az új nyugdíjasra jutó nyugdíjak és járadékok átlagos havi összege 3130 forint volt, 10 százalékkal több, mint egy évvel korábban.

Családi pótlékra 1984-ben 19,4 milliárd forintot fizettek ki, 21 százalékkal többet, mint 1983-ban. A növekedésben szerepe volt annak, hogy a kétyermekesek családi pótlékát emelték, és egy gyermek után is fizetnek családi pótlékot. Továbbá az 1984. év eleji árindexekkel egyidejűleg a családi pótlékot kiegészítették.

1984-ben átlagosan 221 ezer anya vette igénybe a gyermekgondozási segélyt, 10 ezerrel kevesebb, mint 1983-ban. A gyermekgondozási segélyre 3,4 milliárd forintot folyósítottak, valamivel többet, mint 1983-ban, mivel az árindexek ellentételezésére a gyermekgondozási segélyt is kiegészítették.

A lakosság fogyasztása a reáljövedelemhez hasonlóan kb. 1 százalékkal, a tervezettnél némileg gyorsabban emelkedett. A kiskereskedelem folyó ár 8,7 százalékkal, összehasonlítva áron 0,2-0,3 százalékkal több árú értékesített, mint az előző évben. Az eladott vegyes iparcikk volumene mintegy 2 százalékkal nőtt, az élelmiszerek és élvezeti cikkek bolti eladásának mennyisége lényegében nem változott. A vendéglátó-forgalom 4 százalékkal, a ruházati cikkeké 2,5 százalékkal csökkent.

Az alapvető élelmiszerekből és élvezeti cikkek közül a kínálat az év egészében kielégítő volt. Ruházati cikkek közül az előző évhez hasonlóan választéki hiányosságok zavarták az ellátást. A vegyes iparcikk közé tartozó néhány termék — hazai gyártású hűtő- és fagyasztószekrény, színes televízió, villanybojler, tetőcserep stb. — tartósan a hiánycikkek között szerepelt.

A takarékbetét-állomány az év folyamán a kamatokkal együtt 22 milliárd forinttal emelkedett, és december 31-én 219 milliárd forintot tett ki.

Egészségügy, oktatás

1984-ben tovább javult az orvosellátottság. A 10 ezer lakosra jutó orvosok száma 31,7-re emelkedett. Az év folyamán 70 új általános és gyermekorvosai körzet létesült. Az egy körzeti és gyermekkörzeti orvosra jutó lakosok száma 1984-re csökkent. A betöltetlen körzeti és gyermekkörzeti orvosi állások aránya kismértékben, 32 százalékra emelkedett. Az év folyamán 1600 új kórházi ágy létesült. A működő kórházi ágyak száma a fejlesztések és megszűnések következtében 100 400-ra nőtt. A bölcsődei helyek száma az év végén 69 900 volt.

Az óvodai helyek száma 2057-tel nőtt, és a tanév elejére megközelítette a 415 ezret, miközben az óvodások körülményeinek száma csökkent. Az óvodák zsúfoltsága tovább mérséklődött. Az óvodások körül gyermekek 88,8 százaléka jár óvodába.

1984/1985-ös tanévben az általános iskola nappali tagozatán 1 286 ezren tanultak, 16 000-rel többen, mint az előző tanévben. Az általános iskolák osztálytermeinek száma a tanév elején 1123-mal több volt az egy évvel korábbinál. Az egy osztályteremre jutó tanulólétszám kevesebb az előző évinél. Az egy tanulócsoportra jutó tanulók száma nem változott.

Az általános iskola 8. osztályát befejezők 93 százaléka tanul tovább, fele középiskolában, fele szakmunkásképző és szakiskolában. Az előző tanévhez képest mind a szakmunkástanulók, mind a középiskolák nappali tagozatán tanulók száma emelkedett. A középiskolákban 17 500 pedagógus tanít, 580-nal több, mint az előző tanévben. 1984-ben nappali tagozaton az előző évinél többen, 46,4 ezren tettek eredményes érettségi vizsgát.

A felsőfokú oktatási intézményeknek csaknem 100 ezer hallgatója van. Ebből 63,2 ezren tanulnak nappali tagozaton, 300-nal többen, mint az előző tanévben. A 18-22 éves népességnek az előző évinél valamivel nagyobb része, 9,9 százaléka tanul a felsőoktatási intézmények nappali tagozatán.

Az általános iskolai tanulók 42,6 százaléka részül napközi otthonos ellátásban. Diákotthonokban vagy kollégiumokban lakik a középiskolai tanulók több mint ötöde, az egyetemi-főiskolai hallgatók csaknem fele. (MTI)

KUSZ

Bosszúvágó

Legszabatosabban talán így fordítható annak a filmnek a címe, amelyet a hetvenes évek közepén mutattak be az Egyesült Államokban. Az akkor oly népszerű Charles Bronson is főszerepet vállalt benne. Kitűnő megjelenése, duzzadó izmai különlegesen alkalmassá tették a neki szánt egyéniség megformálására.

Bronsonnak azt a férjet kellett eljátszania, aki egy amerikai nagyvárosban boldogan él feleségével, míg nem egy ismeretlenekből álló banda rajta üt a lakásában tartózkodó anyán és leányán, és erőszakot követnek el rajtuk. Bronson ezt követően állandóan önmaga hívja ki a veszélyt, az éjszaka egyáltalán nem biztonságos amerikai nagyvárosok utcáin jár-kezd, metrómegállóba megy le, hogy fölfegyverkezve „megleckeztesse” a rátámadó bűnözőket. A sajtó és a rádió, no meg a televízió is felfigyel a rendkívül sikeres „bosszúálló” ténykedésére, s bár a rendőrség rájön kiről is van szó, végül is kompromisszumot kötnek vele: Bronson elhagyja a „bosszúvágó városát”, ám önbíráskodásért nem büntetik meg. A hatóságok attól tartanak, magukra hívják az egyértelműen az önbíráskodás mellé állt közvélemény haragját. (A film Nyugat-Európában is sikert aratott, s nálunk is bemutatott.)

Készítói aligha gondolhatták volna, hogy egy évtized múlva az élet megismétli azt a történetet, amit vásznonra vittek. A helyszín — hogyan is lehetne másként? — New York volt, annak is földalatti vasútja, ahol számtalan bűntény történt már; ahol állomásonként általában két rendőr vigyázza a rendet, de ahol állandóan veszély leselkedik az utasokra, különösen a késő éjszakai órákban.

A város lakói a karácsony előtti utolsó bevásárlásokat végezték, mindenki sietett. December 22-ét mutatót a naptár, lassan besötétedett. Bár egyes üzletek a késő esti órákig nyitva tartottak, egyre kevesebb utast szállított a metró. Előjöttek rejtekhelekről a „metrós-bandák” is, akiknek tagjai az utasokon ütnek rajta, hogy az így szerzett pénzből fedezzék legfontosabb kiadásait. (A bandák napközben általában Bronx negyed kihalt városrészeinek dűledező házaiban laknak.)

A New York-iak legnagyobb része föl van készülve az effajta rajtatüésekre, hiszen senki nincs biztosítva arról, hogy őt nem rabolják ki. Gyakran csetszorgalomban is megtörténik, hogy egy utast pillanatok alatt közrefog két ember, a hatodik pedig „kirámolja”. Mindezt olyan „mesterségbeli tudással” hajtják végre, hogy nemcsak a rendőrök, de még a csoport mellett elhaladó járőrök sem vesznek észre semmit. (Eppen ezért az emberek legtöbbször néhány dollár aprópénzt mindig hord magánál, s ezt vita nélkül át szokta adni a rablóknak, akik meg is elégszenek ennyivel, hiszen tudják, Amerikában több pénz nem tartanak maguknál a lakosok. Fizetéshez általában a csekket vagy a hitelkártyát használják.)

Ezen a december 22-én este is rutinszerű rablást akart elkövetni négy fiatalok a New York-i metró egyik külvárosi megállójában — ám a dolgok nem úgy alakultak, ahogyan azt előre eltervezték. Amikor ugyanis körülvették a 37 éves Berndhard Goetzet, a kiszemelt áldozat várattalanul a védekezés meglehetősen hatásos módját választotta. Pisztolyt rántott, s gondolkodás nélkül tüzel a célszemélyre és ütőszerszámokkal felszerelt fiatalokra. Pillanatok alatt mind a négyet leterítette, majd annak rendje és módja szerint elterítette a rendőrséget. (A négy támadó közül három viszonylag könnyen megúsza, mert néhány napos kezelés után elengedték őket a kórházból, a 19 éves Darryl Cabey azonban életveszélyesen megsebesült, s még hetekkel az eset után is kórházban fektet az egyik helyi kórház intenzív osztályán. Egyébként kiderült róla, hogy veszélyes bűnöző: október 13-án fegyveres rablótámadást követett el az egyik New York-i bankban, de a többi fiatal is jól ismerték a rendőrök: összesen tíz betöréssel és rablással gyanúsították őket, szinte mindegyik a Bronxban követték el. A bizonyítási eljárást azonban még le kell folytatni.)

Rendkívüli volt az eset hatása az Egyesült Államokban. A lapok — amelyek irányítják a közvélemény hangulatát — „ráéreztek” arra, hogy az átlagember Goetz mellé áll, ezért rögtön rokonszenvesen állították be az önvédelemhez folytatódott férfit. (A vizsgálatnak egyébként még pontosan fényt kell derítenie arra is, valóban szükség volt-e az önvédelemre, illetve, hogy az önvédelem ilyen foka indokolt volt-e.)

Abban mindenki egyetért, hogy az annak idején a Bronson-filmben ábrázolt eset senkit nem hagy hidegen. Általában azt mondják az emberek, hogy „végre valaki tettehez folyamodott”. A jogászok természetesen sokkal óvatosabban fogalmaznak, mert attól tartanak, ha nem ítélik el Goetzet, akkor az önbíráskodás nem kívánt módon elburjánzik az Egyesült Államokban, ahol egyes városrészekben hagyományosan sok zaklatásnak vannak kitéve a lakók.

Az amerikai újságok azóta fölfedték már a kudarcba fulladt rablótámadás részleteit is. Többek között kiderült, hogy a fiatalok mindössze öt dollárt akartak kérni Goetzről, aki azonban meg sem hallgatva a feltételeket fegyvert rántott, s tüzel.

A jelekből ítélve nehéz dolga lesz az esküdtszéknek. Már is rendkívüli nyomás nehezedik a bíróságra, hogy ne is vádolja Goetzet, hiszen „teljesen jogosan” cselekedett. Mivel az ügy az érdeklődés homlokterében áll New York-ban, az igazságügyminisztérium attól tart, hogy az esküdtek sem lesznek képesek kivonni magukat a hisztéria hatása alól. (A helyi lapok mint a nyolcvanas évek egyetlen „igazi hőst” említik az erőszakkal szembeálló 37 éves férfit, akiknek egyébként eddig nem volt összeütközése a törvénnyel.)

Jellemző arra, mekkora indulatokat szabadított fel az ügy, hogy maga Ronald Reagan elnök is foglalkozott az önvédelem eme meglehetősen ritka és ellentmondásos módjával. Az elnök sajtókonferenciáján hangsúlyozta: örül annak, hogy az elmúlt évben a legsúlyosabb bűntettek száma némileg csökkent az Egyesült Államokban. Nem szeretné, ha az önbíráskodás megzavarná ezt a folyamatot.

Kitért Reagan arra is, hogy tudja: az emberek olykor értetlenül fogadják a bűnözők számára biztosított, s olykor túlzottnak tartott jogokat: „Néha úgy tűnik, inkább azon buzdólkodunk, hogyan védjük meg a bűnözők jogait, s elfeledkezünk az áldozatokról” — mondta az elnök.

Szavainak végkicsengése azonban az volt, hogy az igazságszolgáltatás feladataiba magánszemélyek nem avatkozhatnak bele.

Oltványi Tamás

Tudósítóink jelentik

AZ UTAK, JÁRDÁK KARBANTARTÁSÁRÓL

Ezúttal arra kértük tudósítóinkat, hogy számoljanak be városuk, illetve községük útviszonyairól. Az alábbiakban az ő jelentésük alapján arról adunk képet, hogy az illetékesek hogyan gondoskodnak az utak járhatóságáról, karbantartásáról.

A Hajdúnánás városi Tanács V. B. műszaki osztályának költségvetésében 1984-ben 1 millió forint állt rendelkezésre a tanács kezelésében levő több mint 20 kilométeres úthálózat fenntartására — írta Tar József. A műszaki osztály a rendelkezésre álló fedezetet felhasználta. A munkálatokat a helyi Városgazdálkodási Vállalat utépítő részlegével végeztették. E munkálatok a következők voltak: utak kátyúzás, padkázása, közúti jelzőtáblák helyreállítása, földutak karbantartása és bal-esetveszélyes járdaszakaszok helyreállítása. A városban az utak hidak és járdák fenntartási, felújítási költsége nem fedezi a jelentkező feladatok költségét, ezért számít mindenkor a tanács a lakosság társadalmi munkájára is. Több éve már, hogy a városban a felújítandó járdák kiviteli munkáit a lakosság végzi, a tanács tagok irányításával, a tanács a szükséges anyagmennyiséget (kavics, cement) biztosítja. 1983-ban a Hajdú-Bihar megyei Tanács közlekedési osztálya 3 millió forintot adott utfelújításra. Ebből a fedezetből a Csokonai és a Nagy Sándor utcák útburkolatának felújítását tervezték elvégezni a tanács. Ezen túl ez évben is számít a városi tanács a lakossági összefogással épülő járdafelújításokra.

Hajdúböszörményben a járdák és utak fenntartását és javítását megrendelésre, a városgazdálkodási vállalat végzi el, a városi tanács fenntartói szervezettel nem rendelkezik. A fenntartási költségekből az aszfalt alatti burkolati utak kátyúzására 537 ezer forintot, a terméskő burkolatú utak javítására 151 ezer forintot — ezenkívül járdákra, az utak és járdákon keletkezett süllyesztések javítására, a KRESZ-táblák karbantartására 952 ezer forintot költöttek a múlt évben — tudósította Bagosi Antal.

Bakonszeg azzal büszkélkedhet, hogy a hasonló községek kategóriájában, az évenkénti értékelésnél első helyen áll társadalmi munkával, padkázása, közúti jelzőtáblák helyreállítása, földutak karbantartása és bal-esetveszélyes járdaszakaszok helyreállítása. A városban az utak hidak és járdák fenntartási, felújítási költsége nem fedezi a jelentkező feladatok költségét, ezért számít mindenkor a tanács a lakosság társadalmi munkájára is. Több éve már, hogy a városban a felújítandó járdák kiviteli munkáit a lakosság végzi, a tanács tagok irányításával, a tanács a szükséges anyagmennyiséget (kavics, cement) biztosítja. 1983-ban a Hajdú-Bihar megyei Tanács közlekedési osztálya 3 millió forintot adott utfelújításra. Ebből a fedezetből a Csokonai és a Nagy Sándor utcák útburkolatának felújítását tervezték elvégezni a tanács. Ezen túl ez évben is számít a városi tanács a lakossági összefogással épülő járdafelújításokra.

Az utak helyzetéről kedvezően tudok beszámolni — írta Vmírjánki József Körröszegapátiból. Az utcák majdnem 90 százaléka szilárd burkolatú. Ez azt jelenti, hogy összel és télen is járható. Nagy dolog ez különösen a szállítás és a személygépkocsik bejárása szempontjából. Az apáti példán felbuzdulva, no meg a nagyközségi közös tanács szervezése révén Berekbőszörmény és Körösszakál utcáit is sártalanították. A Debreceni KÉV kivitelezésében több mint négyszáz kilométer utat épült az utóbbi években. Bár nem hosszú útszakaszról van szó, de a 170 lelket számláló Körösszpuszta bekötőútja most lett úgy elkészítve, hogy negyven év óta az autóbussz be tud menni a településre, nem kell az ott lakóknak majd egy kilométert gyalogolniuk a fő közlekedési útig. Mezősáson a település több száz lakója, mióta a falu létezik, az „gátot” jár, járda nincs. Ez az út két, nagyon veszélyes, be nem látható útkanyar találkozik. A nagyközségi tanács komoly anyagi erőket csoportosításával ezen az útszakaszon már az elmúlt évben megkezdte a megülő út szélesítését. Így épül a gyalogjárda és kerékpárút a közút mellett. Az utak karbantartásához tartozik az is, hogy ilyenkor télen nem nagy gondot fordítanak a településeket összekötő, azokhoz vezető utakra. Nagy hő esetén szinte életveszélyes utazni autóbusszal, személygépkocsival. A községi tanácsok pedig építenek járdát, a lakosság szívesen végzne társadalmi munkát is, de nincs pénz, meg az alapvető anyagok megvásárlására sem.

Földes bel- és külterületen az utak járhatóak, a nagy hideg ellenére eddig balesetmentes volt a közlekedés a 12-es úton és a belterületen, illetve a községen átmenő utakon — tudósított Gaál Zsigmond.

Balmazújváros városi jogú nagyközségben a tanács utak és járdák karbantartására előre meghatározott terv szerint kerül végrehajtásra.

Az elmúlt évben a Bercsényi utcán kátyúzás, padkázást, a Hunyadi utcán pedig felületi kezelést végzett a Hajdú-Bihar megyei Tanács Utépítő Vállalata. A Kossuth téren a Róna Áruszervezése révén Berekbőszörmény és Körösszakál utcáit is sártalanították. A Debreceni KÉV kivitelezésében több mint négyszáz kilométer utat épült az utóbbi években. Bár nem hosszú útszakaszról van szó, de a 170 lelket számláló Körösszpuszta bekötőútja most lett úgy elkészítve, hogy negyven év óta az autóbussz be tud menni a településre, nem kell az ott lakóknak majd egy kilométert gyalogolniuk a fő közlekedési útig. Mezősáson a település több száz lakója, mióta a falu létezik, az „gátot” jár, járda nincs. Ez az út két, nagyon veszélyes, be nem látható útkanyar találkozik. A nagyközségi tanács komoly anyagi erőket csoportosításával ezen az útszakaszon már az elmúlt évben megkezdte a megülő út szélesítését. Így épül a gyalogjárda és kerékpárút a közút mellett. Az utak karbantartásához tartozik az is, hogy ilyenkor télen nem nagy gondot fordítanak a településeket összekötő, azokhoz vezető utakra. Nagy hő esetén szinte életveszélyes utazni autóbusszal, személygépkocsival. A községi tanácsok pedig építenek járdát, a lakosság szívesen végzne társadalmi munkát is, de nincs pénz, meg az alapvető anyagok megvásárlására sem.

De csak olyanokat, akik nem szeretik a kutyákat! Egyébként jámbor és békétűrő vagyok. Pedig érik inzultusok az embert. A minap például utazunk a buszon a feleségemmel, és a sofőr hátraszól irányunkba, hogy tegyünk a kutyára szájkosarat. „Milyen kutyára?” — kérdeztük szinte egyszerre, mert hogy csak ketten állunk a peronon. „Hát arra a szakállas, nap-szemüveges szőke komondorra, hölgyem — mondta a vezető a nejemnek —, amelyek ott áll maga mellett. Vigyázzon, nagyon sünyei az ábrázata!”

Szegény feleségem csak sutogni merre, hogy én a férje vagyok, mert tárgyilagosan el kell ismerni, hogy az idegenek joggal nézhetnek kutyáinkra. Pedig egyébként nincs semmi bajom, csak biztosan attól lettek ezek az apróbb elváltozások rajtam, mert ösztintem szeretem a kutyákat. Leginkább persze a magamét. Ő igazán megérdemli. Nagyon sokat segít a háztartásban, megcsinál mindent, amit valamikor nekem kellett. Sok gondot levelez a vállamról. Hogy őszinte legyek, újabban már a cikkeimet is ő írja helyettem, aminek különösen örülök, mert addig én nyugodtan játszhatok a csontjaimmal. Szerencsére a stílusunk nagyon hasonló, sőt mintha az övé még jobb is lenne valamelyest. És szereti a gazdáját. Hisz most is az én nevémet írta ide a cikk végére.

„Polgármester társ! A hajdúszoboszlói víz-forrásbázison 1945. februártól no

T. Szűcs József

De csak olyanokat, akik nem szeretik a kutyákat! Egyébként jámbor és békétűrő vagyok. Pedig érik inzultusok az embert. A minap például utazunk a buszon a feleségemmel, és a sofőr hátraszól irányunkba, hogy tegyünk a kutyára szájkosarat. „Milyen kutyára?” — kérdeztük szinte egyszerre, mert hogy csak ketten állunk a peronon. „Hát arra a szakállas, nap-szemüveges szőke komondorra, hölgyem — mondta a vezető a nejemnek —, amelyek ott áll maga mellett. Vigyázzon, nagyon sünyei az ábrázata!”

Szegény feleségem csak sutogni merre, hogy én a férje vagyok, mert tárgyilagosan el kell ismerni, hogy az idegenek joggal nézhetnek kutyáinkra. Pedig egyébként nincs semmi bajom, csak biztosan attól lettek ezek az apróbb elváltozások rajtam, mert ösztintem szeretem a kutyákat. Leginkább persze a magamét. Ő igazán megérdemli. Nagyon sokat segít a háztartásban, megcsinál mindent, amit valamikor nekem kellett. Sok gondot levelez a vállamról. Hogy őszinte legyek, újabban már a cikkeimet is ő írja helyettem, aminek különösen örülök, mert addig én nyugodtan játszhatok a csontjaimmal. Szerencsére a stílusunk nagyon hasonló, sőt mintha az övé még jobb is lenne valamelyest. És szereti a gazdáját. Hisz most is az én nevémet írta ide a cikk végére.

„Polgármester társ! A hajdúszoboszlói víz-forrásbázison 1945. februártól no

T. Szűcs József

De csak olyanokat, akik nem szeretik a kutyákat! Egyébként jámbor és békétűrő vagyok. Pedig érik inzultusok az embert. A minap például utazunk a buszon a feleségemmel, és a sofőr hátraszól irányunkba, hogy tegyünk a kutyára szájkosarat. „Milyen kutyára?” — kérdeztük szinte egyszerre, mert hogy csak ketten állunk a peronon. „Hát arra a szakállas, nap-szemüveges szőke komondorra, hölgyem — mondta a vezető a nejemnek —, amelyek ott áll maga mellett. Vigyázzon, nagyon sünyei az ábrázata!”

Szegény feleségem csak sutogni merre, hogy én a férje vagyok, mert tárgyilagosan el kell ismerni, hogy az idegenek joggal nézhetnek kutyáinkra. Pedig egyébként nincs semmi bajom, csak biztosan attól lettek ezek az apróbb elváltozások rajtam, mert ösztintem szeretem a kutyákat. Leginkább persze a magamét. Ő igazán megérdemli. Nagyon sokat segít a háztartásban, megcsinál mindent, amit valamikor nekem kellett. Sok gondot levelez a vállamról. Hogy őszinte legyek, újabban már a cikkeimet is ő írja helyettem, aminek különösen örülök, mert addig én nyugodtan játszhatok a csontjaimmal. Szerencsére a stílusunk nagyon hasonló, sőt mintha az övé még jobb is lenne valamelyest. És szereti a gazdáját. Hisz most is az én nevémet írta ide a cikk végére.

„Polgármester társ! A hajdúszoboszlói víz-forrásbázison 1945. februártól no

T. Szűcs József

De csak olyanokat, akik nem szeretik a kutyákat! Egyébként jámbor és békétűrő vagyok. Pedig érik inzultusok az embert. A minap például utazunk a buszon a feleségemmel, és a sofőr hátraszól irányunkba, hogy tegyünk a kutyára szájkosarat. „Milyen kutyára?” — kérdeztük szinte egyszerre, mert hogy csak ketten állunk a peronon. „Hát arra a szakállas, nap-szemüveges szőke komondorra, hölgyem — mondta a vezető a nejemnek —, amelyek ott áll maga mellett. Vigyázzon, nagyon sünyei az ábrázata!”

Szegény feleségem csak sutogni merre, hogy én a férje vagyok, mert tárgyilagosan el kell ismerni, hogy az idegenek joggal nézhetnek kutyáinkra. Pedig egyébként nincs semmi bajom, csak biztosan attól lettek ezek az apróbb elváltozások rajtam, mert ösztintem szeretem a kutyákat. Leginkább persze a magamét. Ő igazán megérdemli. Nagyon sokat segít a háztartásban, megcsinál mindent, amit valamikor nekem kellett. Sok gondot levelez a vállamról. Hogy őszinte legyek, újabban már a cikkeimet is ő írja helyettem, aminek különösen örülök, mert addig én nyugodtan játszhatok a csontjaimmal. Szerencsére a stílusunk nagyon hasonló, sőt mintha az övé még jobb is lenne valamelyest. És szereti a gazdáját. Hisz most is az én nevémet írta ide a cikk végére.

„Polgármester társ! A hajdúszoboszlói víz-forrásbázison 1945. februártól no

T. Szűcs József

DOKUMENTUM A II. UKRÁN szanat

Marik Máttyás építőmunkás, 1945. február 9-én, amikor a határ menti országhatáron rögtök az első szoboszlói lakosok, és elvonultak, kint állt a Duna sarkán, hogy utaztassák a szálláshelyükre.

Cirillbetűs igazság

Marik Máttyás el. Felesége és Marik Máttyás emlékeiket.

— A férjem az I. világháborúban orosz fogságba került, és meg a nyelvet. Kezében a 33-as gyalogteljesítményt szolgáló vöröskatoná.

— Azon az október 15-én hozott orvost és egy elvállalta a kórházban. Elvégítették a kórházban, házakat, az asszonyokat, jöjjenek dolgozni. Kezdetben kelet, aztán egy Magam is ott dolgoztam a kórházban. Szabad kijárásunk városba, semmi nem lehetett. Re a házunk előtt győzte az asszonyok, sérte őket a kórházban. Az első vonalba frontkórház szovjet sülteit tehát szoboszlói lányok, ápolók. Hasogtasszert, főztek, tá Csendom Bálintné Csendom Mária úszik, hogy október német ellentámad már több napja ban dolgoztak.

— Amikor a mostani üdülőben (ca) berendezkedett ház, már ott volt rábban itt németeket győzítettek, parancsoltak, hogy szert, kötszert, mir a németek otthagjunk ki. Nem használni, féltek, szeggett — mondja. Pedig nagyon nehéz nyelvet kellett tanulni. Nem volt fertőtlenítő, sem érzéstelenítő, békban ágyakon, fe tetett szekrényeken minden kis helyen névalva feküdtek.

— Volt a kórház nagyban fiatal dokszert, azt a szót Csendom Bálintné. Hosszú, szép teremtés. A frontvonalba kért. — Emlékszem, amikor szedtük le a teherautókat a kórházban, a járgató selegény sirt, és szoritotta a kezét lássa azt a sok szer.

Ahogy távolodott úgy lett egyre kesőbb, 1945 elején szanatóriumot rendeztünk a közel egy évig utókezeléseket végző szoboszlói gyógyintézetben. Akkoriban terjedt a seb, sérülés, melyben nap a gyógyulást a szoboszlói gyógyintézetben nap alatt rendbe jött.

— Volt a kórház nagyban fiatal dokszert, azt a szót Csendom Bálintné. Hosszú, szép teremtés. A frontvonalba kért. — Emlékszem, amikor szedtük le a teherautókat a kórházban, a járgató selegény sirt, és szoritotta a kezét lássa azt a sok szer.

Ahogy távolodott úgy lett egyre kesőbb, 1945 elején szanatóriumot rendeztünk a közel egy évig utókezeléseket végző szoboszlói gyógyintézetben. Akkoriban terjedt a seb, sérülés, melyben nap a gyógyulást a szoboszlói gyógyintézetben nap alatt rendbe jött.

— Volt a kórház nagyban fiatal dokszert, azt a szót Csendom Bálintné. Hosszú, szép teremtés. A frontvonalba kért. — Emlékszem, amikor szedtük le a teherautókat a kórházban, a járgató selegény sirt, és szoritotta a kezét lássa azt a sok szer.

Ahogy távolodott úgy lett egyre kesőbb, 1945 elején szanatóriumot rendeztünk a közel egy évig utókezeléseket végző szoboszlói gyógyintézetben. Akkoriban terjedt a seb, sérülés, melyben nap a gyógyulást a szoboszlói gyógyintézetben nap alatt rendbe jött.

— Volt a kórház nagyban fiatal dokszert, azt a szót Csendom Bálintné. Hosszú, szép teremtés. A frontvonalba kért. — Emlékszem, amikor szedtük le a teherautókat a kórházban, a járgató selegény sirt, és szoritotta a kezét lássa azt a sok szer.

A II. Ukrán Front kórház-szanatóriuma Hajdúszoboszlón

Marik Máttyás téglagyári építómunkás, 1944. október 9-én, amikor a hajdúszoboszlói országúton végigdübörögtek az első szovjet tankok, és elvonultak a katonák, kint állt a Deák Ferenc utca sarkán, hogy felajánlja házáat szálláshelyül az érkezőknek.

Cirillbetűs igazolások

Marik Máttyás már nem él. Felesége és fia, ifjabb Marik Máttyás idézték fel emlékeiket.

— A férjem az első világháborúban orosz hadifogdába került, ott tanulta meg a nyelvet. Később, 1919-ben a 33-as gyalogezrednél teljesített szolgálatot mint vöröskatona.

— Azon az októberi napon apám egészségügyi katonákat hozott haza, két orvost és egy asszisztent. Elvállalta a kórházban a tolmácsolást. Emlékszem, végigjártuk a környékbeli utcákat, házakat, s kértük az asszonyokat, lányokat, jöjjenek dolgozni a kórházba. Kezdetben kevesen jöttek, aztán egyre többen. Magam is ott dolgoztam. Cirillbetűs igazolásokat kaptunk, s ennek a birtokában szabad kijárásunk volt a városba, semmi bántalom nem érhetett. Reggelként a házunk előtt gyűltek össze az asszonyok, apám kísértte őket a kórházba.

Az első vonalban működő frontkórház szovjet sebészeit tehát hamarosan szoboszlói lányok, asszonyok ápolták. Hasogatták a kötszert, főztek, takarítottak. Csedom Bálintné és Srófné Csedom Mária úgy emlékszik, hogy október 12-én a német ellentámadás idején már több napja a kórházban dolgoztak.

— Amikor a mostani Hortobágy üdülőben (Lenin utca) berendezkedett a kórház, már ott voltunk. Korábban itt német sebészeket gyógyítottak, de ránk parancsoltak, hogy gyógyszert, kötszert, mindent, amit a németek otthagytak, dobjunk ki. Nem merték felhasználni, félték, hogy mérgezett — mondja Srófné. — Pedig nagyon nehéz körülmények között dolgoztak. Nem volt fertőtlenítőszer, sem érzéstelenítő. A szobákban ágyakon, földre fektetett szekrényeken, ajtókon, minden kis helyet kihasználva fekdtek a sebészek.

Volt a kórházban egy nagyon fiatal doktornő — veszi át a szót Csedom Bálintné. — Hosszú, szőke hajú, szép teremtés. Ő járt ki a frontvonalba a sebészekért. — Emlékszem, egyszer, amikor szedtük le a ponnyvást teherautóról a hordágyon fekvő, jajgató sebészteket, szegény sirt, és az arcára szoritotta a kezét, hogy ne lássa azt a sok szenvedést.

Ahogy távolodott a front, úgy lett egyre kevesebb a súlyos sérült a kórházban. Később, 1945 elején kórház-szanatóriumot rendeztek be, s közel egy évig már csak útókezeléseket végeztek a szoboszlói gyógyfürdőben. Akkoriban terjedt el, hogy a seb, sérülés, melynek negyven nap a gyógyulási ideje, a szoboszlói gyógyvíztől tíz nap alatt rendbe jön.

Levél a polgármesternek

Tambovcev orvosnagy a II. Ukrán Front kórház-szanatóriumának vezetője gyógyító munkájának tapasztalatairól feljegyzést készített, s hazájába való visszatérése előtt egy levél kíséretében elküldte a város akkori polgármesterének: **Polgármester Polgár!**

A hajdúszoboszlói ásványvíz-forrásbázison működött 1945. februártól novemberig

a II. Ukrán Front kórház-szanatóriuma. Ön és az Önök munkatársai segítettek nekünk gyorsan és jól berendezkedni az új helyen, amelynek következtében mi 20—25 napon belül meg tudtuk kezdeni a német fasisztáktól Magyarországot, Ausztriát és Csehszlovákiát felszabadító Vörös Hadsereg sebesült harcosainak és parancsnokainak kezelését.

A levél további részéből kitérünk, hogy a szovjet orvosok tanulmányozták, elemezték a szoboszlói ásványvízforrásokat, a tó iszapját (az ásványvíz üledékét), és berendeztek fizioterápiás blokkot, mechanoterápiás szobát, Zander-készülékeket és gyógytornatermet. Majd a levél így folytatódik:

... A Vörös Hadsereg harcosainak és parancsnokainak ezrei kaptak komplex kezelést, és váltak teljesen egészségesek. Hogy milyen háborús sérüléseket és betegségeket gyógyítottunk és hogyan, azt Önök meg tudhatják és értékelhetik a mellékelt módszertani és metodikai mutatókból, amelyeket én Önöknek átadok azzal, hogy ez a pozitív kísérlet, tapasztalat minél hamarabb realizálódjon a magyar nép, a mi barátunk hasznára, és minél hamarabb alakuljon sanatórium a jó fűrdőből. Elsőrangú sanatóriumává Magyarországnak és Európának.

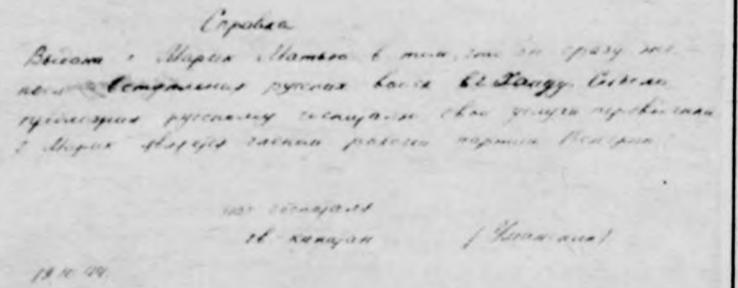
Dr. Kun Károlynak, a hajdúszoboszlói gyógyfürdő főorvosának 1979-ben került a kezébe a szovjet orvosnagytól feljegyzés. — Meglepett és nagy elismerést váltott ki belőlem a tudományos feljegyzés elolvasása. Elsősorban azt csö-

Tambovcev orvosnagy levele pedig így fejeződik be:

„Mély meggyőződésünk, hogy a hajdúszoboszlói sanatóriumban sikerrel lehet más betegségeket is kezelni, nem csak háborús sérülteket. Mi főleg háborús sérülteket és ennek komplikációit kezeltük, ezért a mi útmutatásunk főleg a háborús sérültekre vonatkozik. Remélem, hogy Önök a mi tapasztalatainkat, javaslatainkat hasznosítani fogják, és úgy értékelik, mint a Szovjetunió és a Vörös Hadsereg ajándékát barátjának, a magyar népnek.

Üdvözlettel és hálával a munkánkban nyújtott segítségért: Tambovcev orvosnagy, az 1437-es kórház-szanatórium vezetője.

Hajdúszoboszlón lépten nyomon szóba hoztam a kórház-szanatórium történetét. Sajnos nem találkoztam olyan emberekkel, akik ismerték volna Tambovcev orvosnagyot. A történetnek mégsem itt van vége. Dr. Kun Károly a szovjet Vöröskereszt segítségével kapcsolatot teremtett az egykori sanatórium vezetőjével. És 1980. december 22-i keltezzel meg is érkezett Pjotr Dmitrijevic Tambovcev levele. A háború után gyermekgyógyász szakképesítést szerzett — írja —, hetvennégy évesen még ma is aktívan dolgozik Szesztroreckben, a Maszlov professzorral elnevezett gyermekklinika. A főorvos, tekintettel arra, hogy már nem foglalkozik gyógyvízterápiával — tudományos munkássága a tüdő- és hörgőbeteg gyerekek gyógyításával kapcsolatos.

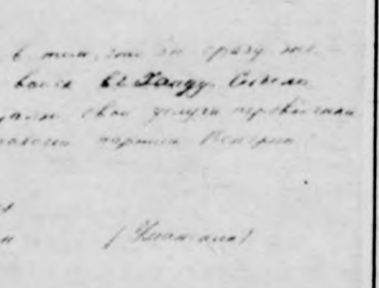

Marik Máttyás nevére kiállított szovjet igazolás

dáltam, hogyan tudott Tambovcev orvosnagy a második világháború legsúlyosabb időszakában olyan körülményeket teremteni, hogy ilyen eredményekről adhasson számot. Precíz, megalapozott tudományos munka. A módszertani és metodikai mutatói olyan megállapításokat tartalmaznak, melyek jelenleg is hasznosíthatóak annak ellenére, hogy negyven évvel korábbi értékeléseket közölnek. Ehhez bizonyára az is hozzájárult, hogy a megfigyelések értékelésénél, az elemző munkánál a Moszkvai Balneológiai Intézet munkatársai is segítséget nyújtottak.

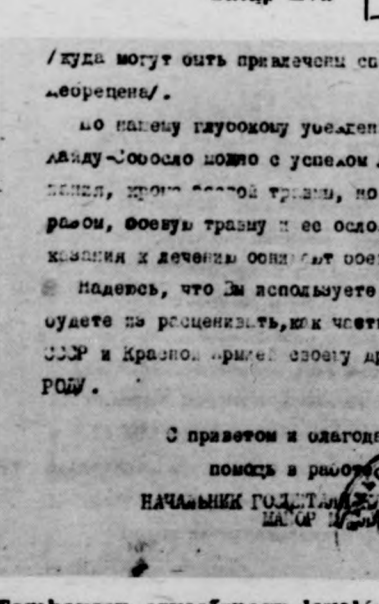
A történet vége

— A Vörös Hadsereg eltávozásával megszűnt Hajdúszoboszlón a kórház-szanatórium — folytatja dr. Kun Károly. — És sajnos, a Tambovcev orvosnagy által javasolt sanatórium, poliklinika azóta sem épült fel. Pedig a mozgásszervi betegek rehabilitációjában ma is elsőrendű szerepet kap a gyógyvízterápia és fizioterápia. Ezt a szakemberek már rég felismerték, de még ott sem alkalmazzuk, ahol erre lehetőségek volna. Hajdúszoboszlón is próbálkoztunk több esetben fekvőbeteg-gyógyintézet létesítésével, sajnos sikertelenül. Pedig az utóbbi időben a gyógyászat területén egyre nagyobb szükség van a rehabilitációra. Ezek és ezek várják gyógyulásukat, a mielőbbi visszatérésüket a munkába.

Tatá, Éva

tos — és magas korára hivatalozva nem fogadta el a szoboszlóiak meghívását. Munkájukhoz a legjobbakat kívánva köszönte meg a szíves szavakat. Nem hiszem, hogy e történethez kommentár kellene. Tambovcev orvosnagy haza- és népszerűsége, humanizmusa, gyógyító „orvossága” kitűnik leveléből. A krónikástól — mert kikíváncsiok belőle — csak annyit: ha legenda születik, a visszaemlékezések kuszta töredékéből, ám legyen legenda. De ha a gyógyításról szóló legendákat a közelmúltban előkerült dokumentumok s negyven év tapasztalatai minden kétséget kizáróan bizonyítanak, már több lesz csodás történeteknél. S ez a több követelően támaszt igényt jelenünkben.

Tambovcev orvosnagy levelének befejező sorai

40 év arc

1973: Unatkozni nem lehet

Tisztában vagyok vele, hogy mindenféle rendelet dacára, a munkahelyeken munkaidőben is ünnepelnek névnapokat. Amikor azonban találkozás időpontjának megbeszélésekor Veressné azon problémázott, hogy névnap lesz és náluk ilyenkor nagy a rumli, egy pillanatra elcsodálkoztam. Azon, névnap náluk nem poharaztatják, hanem az átlagosnál is keményebb munkát teljesítve azért megérdemlé-

tem, Piroskának vagy Sárának hívják-e a riportalanyodacára, a munkahelyeken szerepelt akkor a naptárban. Margit, mondta, és felvilágosított a tévedésemről. Ezután is elnézést kérek hát azoktól, akiket egy gondolat erejéig meggyanúsítottam. Most már tudom, hogy a névnap náluk nem poharaztatják, hanem az átlagosnál is keményebb munkát teljesítve azért megérdemlé-

hirtelen lobbanni. A türelmetlenség az előfizető joga, a mi dolgunk, hogy mindig barátságosan beszéljünk vele. Es nagyon figyelni kell, az biztos, sok a hasonló szavunk, könnyű elérteni, elhallani.

— Volt már komolyabb tévedése?

— Jaj, nem is tudom, elmondhatom-e? Még a kezdetén volt, akkor tanultam meg a disztávírókat jelzősejt. Egy Deák Ignác nevű előfizető kérte, hogy küldjek valamilyen szép disztávírókat egy ismerősének. Én meg elküldtem egy kisbabát, amit gyerekszületéskor szokás. Utólag derült ki, hogy a címzett egy idős hölgy volt, a feladó meg a nyugdíjas postaigazgató... Más hibám is biztosan volt, akadt néhány reklamáció, bár sokkal gyakoribb, hogy a kézbesítéssel van baj. Mi különben fél évig őrzünk minden szalagot és blankettát, bármikor meg lehet nézni, hol történt a tévedés.

Megtudtam Veress Ferencnél még azt is, hogy a távírások munkába állásakor esküt tennék a szigorú titoktartásra, s azt is, hogy közerkölcset sértő vagy fenyegetést tartalmazó szöveget nem szabad felvenniük. Ilyen esetben megpróbálják rábeszélni az ügyfelet a szöveg megváltoztatására, végül esetenben azt javasolják, írja meg levélben a mondandóját, azt nem bonthatja fel senki.

Képeket venne

A magánéletéről szűkszavúan nyilatkozott, a lényege annyi: „Hál istennek, nagyon sima, nincs benne göcsört, ne is legyen, nagyon szeretem a nyugalmat otthon”.

Otthon pedig „fiúuralom” van. A nagyobbik tizenhárom, a kisebb tízeves, s ebben a korban már kiválóan megértik egymást az apjukkal, nem jelent gondot, hogy az édesanya két műszakban dolgozik, gyakran szombaton, vasárnap is szolgálatban van. Veress Ferenc tévészerelő a DEKVA-nál, húsz éve azonos munkahelyen. Régebben sokat járt vidékre, jobban kellett a pénz, különösen, amíg a szövetkezeti lakást meg nem vették. Most már „lazíthatnak” egy kicsit. Vettek háromszáz négyszögöl kertet Martinkán, a felét bevetették füvel, pi-henni akarnak, nem annyira termelni.

A pihenés formái közül az utazás kedvelik, járnak a fiúkkal országot látni, Veressné pedig a képzőművészeti kiállításokat látogatja. Szereti a modern festészetet, vásárolna is szívesen, csak mindig megveszik előle azokat a képeket, amelyek az ő pénzárcaja is megengedhetne. Egyszer talán majd többet fordíthat erre a kedvtelésre is.

Bár kétségtelen, hogy a távírások keresete nem valami magas, a tavalyi végrehajtott berendezés óta éri el körülbelül egy vállalatnál dolgozó telexkezelőét. Veressné pedig nem fűtik különösebb ambíciók az előre lépésre, meg annak se na-idős emberek mindig szívesen beszélgetnének, de hát nem nagyon van időnk rá, a lámpák mindig villognak...

Tarkányi Béla riportját közölte a Napló 1973. február 28-i száma a debreceni távirtdárról Itt a 002 — távirtda címmel.

„Szűnni nem akaró irógépkattogás, állandó telefoncsörgés, utemesen villogó lámpák, monoton futószalagsugóság, névnap csúcsgörgő sejtető sürgős-forgás. És ahol mindez fogad: a debreceni 1-es számú Postahivatal távirtdája.

— Itt a 002. Távirtda, tessék parancsolni.

— LS-es vagy DT-s legyen?

— Rendben van, tessék mondani... — és e rövid „párbeszéd” után újra kattogni kezd az irógép Veress Ferencnél a távirat-közvetítő keze alatt. Néhány pillanat, „leveszi” a táviratot, s a két hívás közötti — szusszanásnyi — időben kérdésekre válaszol.

— Csak három éve dolgozom a távirtdán. Érdekes módon lettem távirás: a bícsi, akinél albérletben lakunk, postás, s ő ajánlotta nekem ezt a munkahelyt. Megszerettem. Érdekes munka, csak türelmesnek kell lenni — a sokszor türelmetlen — ügyfelekkel...
— Újra villogni kezdenek Veress Ferencnél a kapcsolótábláján a parányi lámpák, jelezvén: elég a beszédből! Itt az ügyfelek az elsők!”

Azt éppen nem állíthatom, hogy Veress Ferencnél bőbeszédű riportalany, ha stilszerű akarok lenni, azt mondhatom, úgy takarékoskodik a mondanivalóval, mintha szavanként kellene fizetni érte.

Balmazújvárosra való, ott is érettségizett, a helybeli gimnázium elsőként végzett osztályában. Igazság szerint apolónó szeretett volna lenni, arról lebeszéltek, így aztán a BIOGAL-ban kezdte a felnevelést, betanított munkásként. Míg nem a főberőlt tanácsára távirászá nem vált. Az eltelt tizenöt év alatt egy „kilengése” volt, a fiúk kicsi korában a szokásos anyai elfoglaltságot nehezen tudta összeegyeztetni a távirtdai munkarenddel, elment a dohánykutató intézetbe telexkezelőnek. Mikor azonban a trósz megszűnt, s neki irodába kellett volna beülni egy asztalhoz, azt már nem vállalta. Inkább — ötszáz forinttal alacsonyabb fizetésért — visszajött a postára. Ahol, hogy a dolgok elejébe vájgunk, legszívesebben nyugdíjazásáig dolgozna.

Nem hiszem, hogy e történethez kommentár kellene. Tambovcev orvosnagy haza- és népszerűsége, humanizmusa, gyógyító „orvossága” kitűnik leveléből. A krónikástól — mert kikíváncsiok belőle — csak annyit: ha legenda születik, a visszaemlékezések kuszta töredékéből, ám legyen legenda. De ha a gyógyításról szóló legendákat a közelmúltban előkerült dokumentumok s negyven év tapasztalatai minden kétséget kizáróan bizonyítanak, már több lesz csodás történeteknél. S ez a több követelően támaszt igényt jelenünkben.

Nehéz napok

— Úgy kerültem ide, hogy azelőtt jóformán táviratot se láttam. Rettentő nehéz volt megszokni ezt a munkát, zavart az állandó zaj, sokat sirtam is az első időkben. De az akkor is érdekes volt, hogy itt mindig mindenki beszél, senki sem unatkozik.

Hát unatkozni valóban nem lehet. A 02-n — régebben 002 volt — veszik fel a táviratokat a telefon-előfizetőktől, ide olvassák be a továbbítandó szöveget a megye kis postahivatalai, két megye telextulajdonosai pedig általában levélméretű

— Máskor van idő rá, hogy beszéljessenek is az ügyfelekkel?

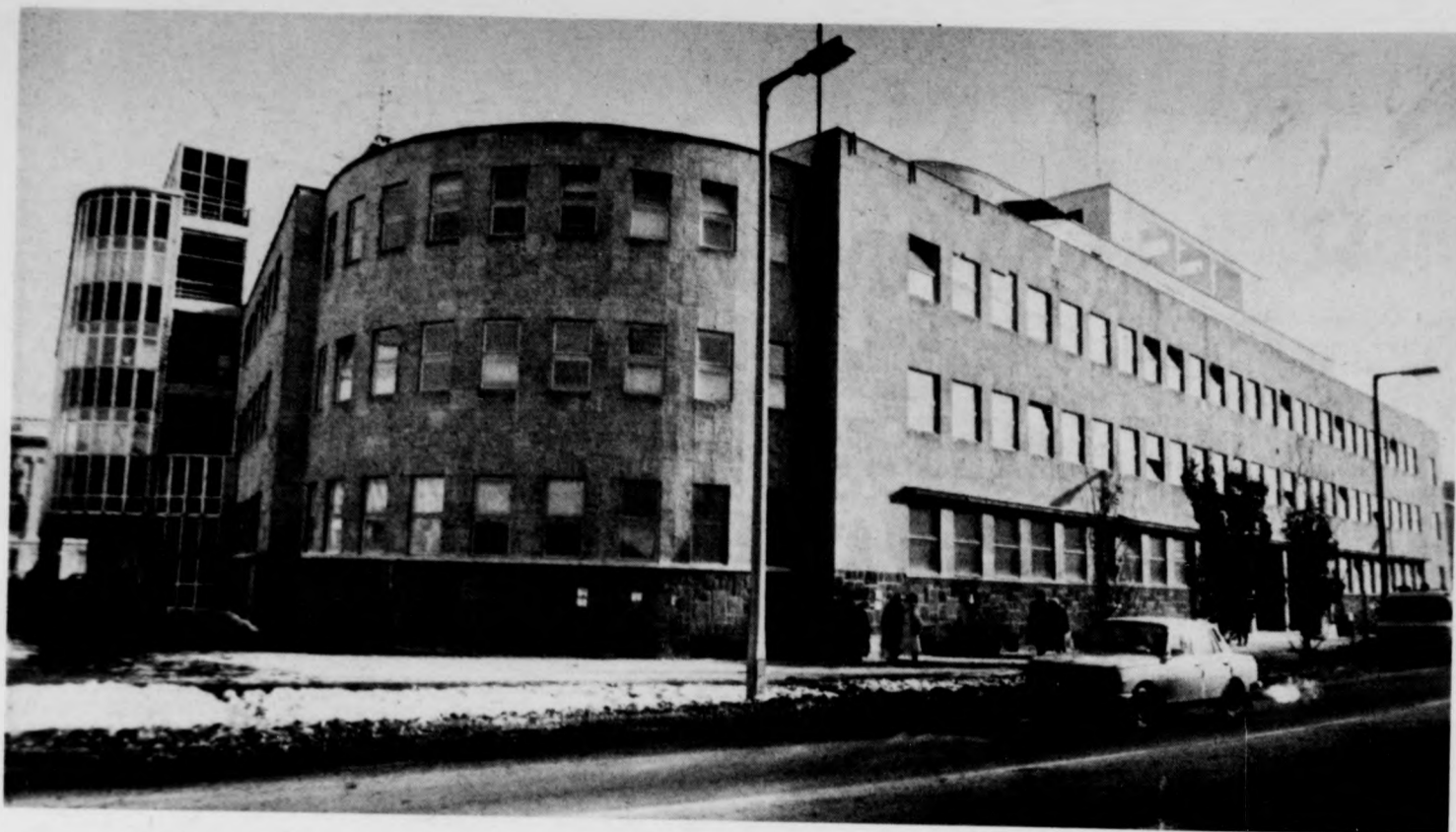
— Kéves. De azért sokszor együtt örülünk az apukával, mikor megszületik a baba, mert azt hallani kell, ahogy diktálja a táviratokat, szerzte-szélje az országba, hadd tudja meg mindenki a nagy újságot. A haláleset borzasztó, sokszor érezzük, kell, hogy meghallgassa valaki az első síró szavakat. Az idős emberek mindig szívesen beszélgetnének, de hát nem nagyon van időnk rá, a lámpák mindig villognak...

Türellem és figyelem

— Azt már mondta, hogy szereti ezt a munkát, az is tény, hogy sokan hamar „megszöknek” a távírások közül. Milyen tulajdonságok kellene ehhez a munkához?

— Nem is tudom. Azt se, hogy nekem milyen tulajdonságaim vannak. Szeretni kell az embereket, türelmesnek kell lenni, nem szabad

Nagy Zeuzsa

A gyógyító-megelőző munka „fellegvárában”

Délelőtti körkép a megújult debreceni Rendelőintézetről

A beteg, vizsgálatra váró ember mindig nyugos, türelmetlen. Szeretne minél előbb végezni, kikerülni az orvosszagú várószobákból, vizsgálóhelyiségekből. Sokszor hallunk, olvasunk a rendelők túlszűfoltosságáról, a gyógyító, megelőző, vizsgáló munka feltételeinek hiányosságairól. Ezért is jó érzés látni, hogy milyen határozatos erőfeszítések történnek a körülményeket, feltételeket javítandó. Mint például Debrecenben...

A Hajdú-Bihar megyei Tanács Kórház-Rendelőintézete (népszerű régi nevén OTI) az 1950-es évek elején az ország legkorszerűbb és legnagyobb ilyen jellegű egészségügyi intézménye volt. Telnek az évek, évtizedek, az „új köntös” megkoptott, szűknek bizonyult. Különösen attól kezdve, hogy az ingyenes egészségügyi ellátás társadalmunk egészére kiterjedt. Ezért új épület-szárnyal bővítették a rendelőintézetet 1976-ban.

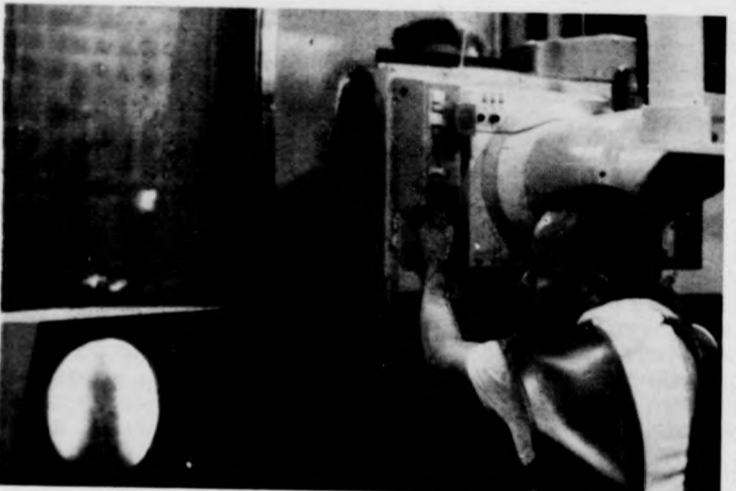
Ugyanakkor szükségessé vált a régi épületek műszaki felújítása, korszerűsítése is. A munka 1977-ben kezdődött. Számos — közben jelentkező — műszaki gond, nehézség többször is határidő-módosításra kényszerítette a kivitelező fővállalkozót, a kabai Vörös Csillag Tsz építőrészlegének kollektíváját. Mint dr. Kovács Margit igazgató-főorvos helyettes elmondotta: a kabal építők a nehézségek ellenére jó minőségű, lelkiismeretes munkát végeztek, melynek eredményeként az orvosok és betegek 1984 júniusában birtokukba vehették a megújult, korszerű egészségügyi intézményt.

s a folyosókat is a padlótól a mennyezetig könnyen tisztítható higiénikus csempéburkolattal látták el. Összességében: létrejöttek a feltételei annak, hogy az intézmény évente beteg százszázalékos fogadja és az ott dolgozók évente mintegy másfél millió vizsgálatot végezhesenek el — korszerűbb, nyugodtabb munkakörülmények között, a rászoruló, beteg emberek egészségének helyreállítása érdekében.

Fotoriporterünk, Iklódy János a megújult intézmény egy mozgalmas délelőtti körképét.

Kell-e szemüveg?

Lássuk, mint mutat a röntgen!

EEG-vizsgálat

Kényelmes székeken várakozva

Vizsgálatok a tagas, világos laboratóriumban

Sz. K. Hol a beteg fog?

Könnyen tisztítható a csempékkel burkolt előtér

A sebészeti szakrendelő bizony még most is zsúfolt

A közjelen

1.
Örömmel
hogya a művelő
vágóra is napi
inkben méltó
el, mivel meggar
népünk, nemzet
haladása nagy
döntő — mérték
állampolgár
(szak és általano
emelkedésétől.
Elégedetlen —
az eredményei
nemcsak vissza
előre is próbál t
nemcsak a felsz
mélyet is bono
vájja venni.
Tény, hogy az
napokban a k
helyzetének olya
se történt meg,
jötte az elmúlt
szerítő körülm
valóságval való
si törekvéseink
Tar Károly az
indító számában
teit változt fel
országos közmű
nácsozás tartal
Ok-okozati össze
a műveltség tár
ismertsége és a
igény mai szintje
vés az igazán j
amely a szemé
lás leghatásosab
hiányzik az isme
vé tételének érz
nata. Egyetértek
tési igazak. És
vihetjük a
Mennyire tudtuk
kulturális értéke
lyek négy évtize
énk, eljuttatni
hez, mennyire st
fogadást, akár é
ról is elősegítet
társadalom szociá
témáinak kua
gatartást fejleszt
E sok-sok kérdé
ma nemcsak vál
nem megoldást i

2.
Ki vitathatja a
ember társad
kialakításában
játssza a legfőbb
Az elmúlt évek t
arra utalnak, ho
dok funkciói
vannak, növekszi
dok felbomlási a
varok észlelhető
lözhetetlen m
norma- és érté
elsajátítottási m
sában. Az is bizt
hogy a társadalo
individualizálódás
csökkenti, hane
család szerepét,
családi támaszra
gát. Nem számolt
zal a közműve
ményrendszere e
épp a családi köt
más mellett főke

Józsa János: Ra

ÉRTSÜNK SZÓT!

Az ikerszavak helyesírása

A jelenleg érvényben levő helyesírási szabályzat alapján világos, hogy az ikerszavak helyesírása a toldalékok függvénye, s azonos módon alakul, mint a mellérendelő összetett szavak írása. Vagyis: a toldalékokat csak utótagjukhoz illesztjük egybeírjuk (limlom, limlomot), a mindkét tagjukon külön toldalékolhatókat kötőjellel kapcsoljuk össze (irul-pirul), az ingadozó toldalékolásokat alapalakjukban és utótagjukban toldalékolva formájukban egybeírjuk, a mindkét tagban toldalékolhatókat pedig kötőjelesen (dirib-darab, diribdarabra, diribre-darabra).

A gyakorlatban azonban más szokás is érvényesül. A helyesírási szabályzatban nem aszerint alkották meg a szabályokat, hogy az ikerszó milyen szófajú. A magyar nyelv értelmező szótára azonban jelölésével a szófajú jelleget is jelezni kívánja, hiszen az azonos hangalakú mondatrészek (ciróka-maróka, hipp-hopp, kitty-kotty, licis-locs, tik-tak) kötőjeles írásmóddal különbözteti el az egybeírt főnevektől (cirókamaróka, hippopp, kittykotty, licislocs, tiktak) és melléknévektől (hipphopp, licislocs). A következetes írásmód bizonyára a mondatrész belüli lazább kapcsolatot érezteti, míg a névszók esetében a szorosabb összetapadás jele.

Az ikerszavak helyesírását bár szabályok írják elő, a költők azonban ezen a téren is élve a poetica licentiával, a költői szabadsággal, a legkülönbözőbb írásmódokat használják. Az ikerszó tagjait egybeírják (irgumburgum), kötőjellel kapcsolják (dirib-darab), vesszővel választják el (gizecsékét, gazocskát), felkiáltójellel különítik el (trilli! tralla!) három ponttal szakítják szét (klitt... klatt...), különírják (csitt csitt), vagy kötőszóval kapcsolják össze (tityegnek és totyognak).

Az ikerszók írásának egyik lehetséges módját így indokolja meg Zolnai Béla Nyelv és hangulat című művében: „Nyilvánvaló, hogy a bingó, a dirib, a palinta nem szófajti szavak, de ingó-bingó, dirib-darab, hinta-palinta párosulásban létezhetnek. Ez a létezés kondicionált, (értsd: feltételes), az anyaszóhoz van kötve, még akkor is, ha nem fűzük hozzá kötőjellel, hanem csak vesszővel, mint Ady írta A nagy hinta-játék című versében:

Nini, a hinta!
Hogy lóg az öreg sötét Föld,
Hinta, palinta!”

A mai költői gyakorlatra is érvényes, amit a Bárczi-Benkő-Berrár-féle magyar nyelvtörténet a régiségre vonatkoztatva megállapít: „az ikerszó tagjait kötőszó is elválaszthatja (igyorognak s vigyorognak)”.

A szabályos egybeírásról vagy kötőjeles kapcsoláson kívül használt írásmód az ikerszó két tagja közötti kapcsolat lazulását, esetleg az ikerszóból való kiválasztást érzékeltetheti.

Sz. Nagy Irma

Az alföldi iskola művésze:

Kurucz D. István

A magyar pikúra meghatározó tája az Alföld, a síkság, ezért beszélünk immár évtizedek óta több nemzedék vizuális termése után is alföldi iskoláról.

A mai magyar alföldi iskola mestere, Kurucz D. István most lett hetvenéves, évfordulóján újabb magas állami kitüntetést kapott a Munká-

csy-dijas, SZOT-dijas festő, a Magyar Népköztársaság kiváló művésze. Születésnapja tiszteletére rendeztek kiállítást a Múcsarnokban.

1914-ben született Hódmezővásárhelyen. Kiemelkedő része van abban, hogy 1946-47-ben létrejött a vásárhelyi művészek szervezete, s az évente megrendezett vásár-

helyi őszi tárlat fontos eseménye képzőművészeti életünknek. Kurucz D. István 1953-ban műtermes házáat átadta a Művészeti Alapnak, hogy létrehozassák a 8. számú alkotóházat.

Szónyi István magániskolájában képezte magát, később, 1940-ben végzett el a Képzőművészeti Főiskolát Rudnay Gyula, Nagy Sándor, Benkhard Agost, Varga Nándor Lajos tanítványaként. Képzőiskolai oktatói voltak, akik manuális képességét messzeemenően kibontakoztatták, így ő lehetett a vásárhelyi központú alföldi iskola megújulásának egyik vezető mestere mind a tájfestésben, mind a portré műfajában. Hódmezővásárhely hagyományaihoz híven a város Tornyai Társasága Kurucz D. István részére tanulmányi ösztöndíjat biztosított még 1934-ben. Kétszer kapott római ösztöndíjat, 1962-ben részt vett a velencei biennálén.

Kurucz D. István legnagyobb érdeme, hogy történelmi hitellel alkotja műveit. Lenyegében Móríc Zsigmond novelláit folytatja elegikusabb hangvételű, Guibás parasztokat fest, akik vásárra igyekeznek, kendőbe

Kendős asszony

Disznóvásár

burkolózott asszonyokat, akik beszélgetnek a széles vásárhelyi utcán, és ez a terefere hétköznapi, ünnepek, eszmecserejük, színházuk — a valóság „egyetele”. Kurucz D. István festészetében az átalakuló valóságnak megfelelő hangvételű. Főliás tanyát fest, gyarapodást, nem nosztalgiait idéz. Újabb honfoglalást jeleznek azon képei, ahol kombájnok takarítják be a termést, gép veszi át a munkát, szünteti az emberi fáradságot, a robot keserűségét. 1961-ben festett Női fejek remekmű — maga az Alföld testesül benne, a föld, a nyár.

Előrehaladásának újabb jele, hogy a hazai tér kibővül, növekednek nemzetközi sikerei, s ez nem egyszerűen Kurucz D. István offenzívája csupán, hanem pikúránk hihetesen ternyerése őt világrésztől elválasztja, akik

Losonczy Miklós

ZENGŐVÁRKONYTÓL BUDÁIG

SZÁZ ÉVE SZÜLETETT FÜLEP LAJOS

Élete regénybe illő, szellemi nagyságát, jelentőségét még ma is kevesen tudják megközelíteni. Amikor már kötetnyit írt, szerkesztett, sőt professzor is volt, a magyar művészetről 1923-ban megjelent korszakalkotó munkáját mégis leszállított áron kínálták a harmincas években. Ha valami kiszivárgott róla a nehezen befogadó köztudatba, úgy ezek a Pesti Naplóban közölt írásai voltak: például az egykéről, 1929-ben. Munkái ma sorra megjelennek, s a Fülep Lajos Múzeum is megnyitotta halála után öt évvel a kis baranyai faluban, Zengővárkonyban.

1885-ben született, s 1970-ben halt meg. A Gondolkodó Magyarok olcsó sorozatában a Magvető kísérli meg népszerűsíteni, s éppen az egykéről írt tanulmányával, a Magyarok pusztulásával. Lesz-e visszhangja, érdeklődése a mai olvasót az, ami a fiatal éveink egyik égető sebé volt? A mi ifjúságunké? Fekete Gyula a népesedési gondjainkról írott könyvében (Eljünk magunknak?) tizenöt levelet közölt nemrég az ország valamennyi részéből, hogy figyelmeztessen: a statisztika bizonyossága szerint csökken a sokgyermekes családok száma, s nő az egygyermekeseké. S nem a magára hagyott, a nagybírtok szorításában vergődő, terjeszkedni nem tudó, szégyenyedő, sorvadó nép körében, mint indokoltuk a két háború között. S ahogy akkor sem, ma sem csak népesedési kérdés volt Baranya, Somogy, Tolna falvainak megfogyatkozása, s bár akkor egyszerűbb okokkal, de lényege és következménye az, amit Fülep Lajos így fogalmazott meg: „Az egyik világ külön erkölcsi világ, külön világlend. Megváltozott benne a család, a munka, a szellemi javak, a nemzeti hivatottság értékelése az anyagi és hedonisztikai javak értékelésével kapcsolatban.” S azt is hozzá teszi: „A régi típusú gazdálkodás megbukott, s ha tovább ragaszkodunk hozzá, teljes eladósodás és elszegényesedés jár a nyomában. Mit kell tehát

tenni? Más gazdálkodási rendszerre térni át!” Mind-ez írta csaknem hat évtizede!

Európai látókörü tudós református lelkész írta ezt zengővárkonyi magányában. Tudós, aki képes volt kilépni köréből, képes volt világ-méreteket gondolkozni, s kitartani igaza mellett, aki tudott közösségekben gondolkodni, s akit egyedül népe közösségének felemelkedése foglalkoztatott. Az egyke kérdéséhez is az vezetett: a pusztulás, a visszaesés, a testi-lelki elnyomódás viáziója, ugyanakkor az élet értékeinek megbecsülése. Még nyomon sem követhetjük mostani megemlékezésünkben, hogy ezekből az értékekből mi minden foglalkoztatta az építészettől a festészig, Dantétől Adyig, a színpadtól a publicisztikáig, az esztétikától a filozófiáig. Kérdezzük: ez a Párizsban, Firenzében, Rómában világlátásra edzett, több jelentős lap, folyóirat szerkesztője, korunk egyik legeredetibb, legműveltebb, széles látókörü magyar gondolkodója végül is hogy rekedt meg Baranyában? Úgy, hogy tisztségét vállalt a Károlyi-kormányban, s a Tanácsköztársaság idején kinevezték az áhitott egyetemi olasz tanácsra. Mikor mindennek vége lett, nem maradt más választása, megszerezte a nyelvi tudását, filozófiai, történelmi műveltséget kívánó teológiai oklevelet, s a Sio menti Medina, majd Dombóvár, Baja után meghúzódtott a Mecsek völgyében az évszázados szelíd gesztenyés védelmében tengődő kicsi faluban, Zengővárkonyban.

Fülep Lajos nevével középiskolák koromban találkoztam először, mikor könyvet fillérékért megvásároltam. Ma sem ajánlhatok az ismerkedésre alkalmasabb olvasmányt, mint ezeket az európai és a magyar művészet jegyében írt tanulmányokat a magyar építészetről, szobrászatról, festészetéről. Irodalmi leckének a Dantéről írt tanulmányát, filozófiában, amit Nietzsche-ről gondolt, Történelemből a

reformációt és a művészetét elemző írásait; iróniáját, magabiztosságát illetően egy korai interjú Benczúr Gyulával. Publicisztikai vitái közül a magyarság pusztulása mellett talán a Jövő Nemzedéket. Nem könnyű olvasmányok, de iskolamesternek sem elnézőn megértő Arisztotelész ő. Tanulni vagy tájékozódni hajlandó ugyan, de elfogultságában türelmetlen, és nem tűr elentmondást, Illyés Gyula az Elligazítónak nevezi.

Koczogh Ákos

Tejbegyűjtők (Hauer Lajos reprodukció — KS)

HORNYÁK ANDRÁS:

Hajnali szerelmek

M. azon az október végi reggelen vette észre őket a bérházak közötti játszótéren, amely reggelen a kávé utáni első cigaretta füstgomolygásaihoz kapcsolódó lusta meditációk — például, hogy „mi értelme van ennek az egész reggeli felkelésnek...”, továbbá a végre elhatározott borotválkozás, mosdás, öltözés és az elrohánás közé valami csoda folytán beférő öt percre a konyhaasztalhoz ült.

Ekkor ugyanis a sebtiben megkettőzött zsemle falatjait a szájába tömködve, s a nagyjából felkavart teát kortyolva egy pillanatra kibámult az ablakon. A játszótér ilyenkor egyébként üres volt. Jobb esetben is csak a szél mozgatta az üres hintákat, libbentette meg a plátán már-már elengedett leveleit. A hinta és a homokozó után nyafogó, visító gyerekeket is korábban elcibálta már az anyjuk az óvodába, a kisiskolások pedig bölcs tapasztalással tudva, hogy ennyi időre nem érdemes, meg sem álltak...

Ami csak tizenhét-tizenéves év körül jellemzi az embert, konzerválhatja, kondicionálhatja, magát bárhol, bárhol... A kép azonban, ami a tea möhő kortyolása közben jelent meg előtte, mint egy pillanatfelvétel, beleivódott. Napközben is többször azon vette észre magát, hogy észbe jut a lány és a fiú mindent eláruló néma mozdulatlansága. Ahogy itták egymás tekintetét, a világon mindenről elfeledkezve, M.-ben már régóta megfogalmazni sem mert érzéseket ébresztett. Hajdan volt szerelmét nemigen szerette felidézni. Voltak, bizonyára szépek voltak, de még önmaga előtt is zavarba jött a gondolatuktól. Ez a pár azonban betolakodott a világába. Talán mert az egész ügy annyira idegen volt a több évtizede egyfolytában rohanó, statisztikákkal, számológépekkel, kimutatásokkal, tülekedésekkel, értekezletekkel, sokszor maga előtt is csak legyintésekkel elintézt szűz forint emelésért-jutalomért vívott civakodásokkal és nevetésgépek-mutatásokkal, vagy esti kosztépenz miatti vitákkal, ideges kőse esti magabaráskodásokkal szűfolt életétől. „Hisz mindez miért? És miért kell így lennie? Hogy előadóból főelőadó, csoportvezetőből osztályvezető legyen? Egy nevetésgépek piciny kis grádiccsal feljebb kerüljön? Nekik jó! Ahogy nézték egymást! Az, felért egy érzéstelenítéssel! Számukra meghalhatott a világ.” — Gondolta munka közben.

„A fiú még kialakulatlan, de már

a későbbi erőt sejtető robbanékony-sággal jár-ke” — állapította meg magában másnap kora reggel M., amikor feltűntek. „Mint a kipattanás előtti tavaszi rügy, amelyben az ember már benneérzi az egész lombozatot, a nyarat. Igen. Mennyire más ez, mint a nyár, amely csak az ősz, a lombhullást hordozza magában, beszélhetünk, amit akarunk...” Ekkor ugyanis korábban ébredt, mintha csak várta volna őket, mintha megbeszélte volna velük valamely titkos találkozót.

Kint hűvös lehetett, s a fájó vörös fényekkel felhők közül előtörő nap is álmos hangulatot árasztott. A szerelmeknek azonban most féktelen jókedvük volt. M. akkuratús lassúsággal kavarta teáját, hisz ráért és megállapította: a tegnapi szótlan, csak a szemekkel elmondott sóvárgó kérdésre ime itt a válasz: ez a vidámság, ez a nyargaló jókedv. Hiszen a másik eljött, itt van! A fiú hatalmas lendülettel felugrott a pingpongasztal tezejére, majd onnan le, mint a gumilabda. Rohant a lány elé, aki hosszú, kibontott szőghajával — ez idő tájt minden lány Koncz Zsuzsa frizuráját utánozta — s a farmernadrágon, lógó pulóveren át is kidomborodó nőiessége teljes fegyvertárával közeledett. Aztán csókolóztak. M. a reggeli közben megállapította: „nincs ebben az odalenti csókban ezáltal semmi bosszantó, s nincs benne semmi bántó erotika. Talán csak valami nagy-nagy odaadás. És nincs senki, csak a másik. Nincs munkahely, nincs iskola, nincsenek barátok, nincsenek szülők... Igen. Ez a biológia áruháza...”

Szerelmesei ettől kezdve minden reggel mintha csak rá vártak volna.

Kalász László versei:

Énhozzám lejönnek

széles csapáson
miattam meggyullad
a tőzeg
a lápon
ha fázom

a szél
szájában hord tüzet
jeges szívemnek
ledőlök
akkor a hegyek
szívem mellé fekszenek

mellém hullnak
a csillagok
éjjel
ne féljek
mégis igen magam vagyok
bármit beszélnek

Pilátus vagyok

Krisztus is
percekre feszít vak ítélet
ne is legyen feltámadás
de amit élünk: legyen élet!

golgoták a domboldalak
gondjaim már feszületek
mosom kezem Bódvánk vizében
utána felfeszülhetek

Engem talán

csak álmaim szeretnek
anyám apám is társai ezeknek
s ha ujjaimon olykor elbukom
ők riogatnak tovább az úton
esett sorsukkal védelmemre kelnek
erős hadakként támadni is mernek
ellenek ellen

a halál sem árthat
ők azon túl is elem és mögém állnak

A semmi fordul

másoldalára
ez a minden

ha feldobom: sátán
ha leesik: isten

ki tudná ezt a világot eltalálni,
csak rázni kell a markunkban
csak rázni

Nézelek

az égen csillagok
villózással vernek ki téged
csillaggá váltott alakod
melegíti a Mindenséget

új csillagkép!
ki veszi észre!
csipőd rezdülő részeit
milyen távcső hozza le végre
hogyan melegítsen
engem
itt?

Egy kis irodalmi perpatvar a 18. században

A 18. század második felében jeles tanára volt a debreceni Kollégiumnak Varjas János (1721–1786).

A heber nyelvet tanította, s az ószövetség könyveit magyarázta tanítványainak, de nevezetessé a magyar nyelv iránti odaadó szeretete emelte, különösen azt, hogy ez a szeretet többnyire sajátos úton jutott kifejezésre. Professzorunk ugyanis verseket is írt, melyekkel többek között a magyar nyelv hajlékonyságát, kifejező erejét igyekezett bizonyítani, főleg arról, hogy verseiben csupa e magánhangzós szavakat alkalmazott. Ilyen formában levelezett például püspökével, Hunyady Ferencel, s írt hálaadó verset II. Józsefhez. Legnevezetesebb ilyenfajta alkotása az 55 ötsoros versszakból álló *Meg tért embernek énekje, melyet nem régen szerzett és egy meg keseredett, de reménységgel teljes*

lélek képében tett fel egy nevezetelen ember Debreczenben. A költemény kezdetben kéziratban terjedt, sajátos hírnevet szerezve írójának. Nyomában anekdoták keltek, a szerző nevét is „Verjes János”-ként emlegették. (Pl. Kazinczy egyik levelében) foglalkozását pedig így írták körül: „Szemérem-teszte metszett nemzet nyelvének mestere”. Nyomatásban 1775-ben jelent meg A kiadvány latin címében a szerző büszkén hangoztatja, hogy elégiája nyelvünkön első a maga nemében.

Varjas debreceni tiszteletét mutatják azok a „Szomorú halotti versek” is, melyek az akkori idők szokása szerint temetésén hangozhattak el valamelyik tanítványa szájából, s mely kézirat formában ránk maradt a Kollégiumi Könyvtár kéziratjai között. Ennek befejező sorai pl. így hangzanak:

De mind ezek között el nem felejtette
Hazánk Magyar nyelvét, sőt ezt becsülte,
Ennek szélességét szépen lefestette,
Mert e-vel keserves énekét zengette.
Mely sok munkát küldött a könyv-nyomatóra,
Ti sok néma könyvek, induljatok szóra...
En magam részéről köszönöm, köszönöm —
De jaj elborítja szemem könyv özönöm.

Nem volt azonban mindenki egy véleményen a debreceniekről Varjas költeményét illetően már a 18. században sem. Egy 1783-ban minden jel szerint Sárospatakon névtelenül kezdet és folytatott 124 oldalas kitévő vegyes tartalmú kézirat versgyűjtemény, melyet tudomásom szerint a dőgei ref egyháznál őriznek, feljegyezte pl. „Szabó Dániel P.-P. in Sch. P.”, azaz Sz. D. professor publicus a pataki iskolában, alább következő epigrammáját.

Varjas Prof. Éneke Refutátija.
Éneked ebnek kell, mert e' nem Lélek ez ének.
É-t keres éhes eszed, éhvel egyed kenyered.
Tégyen Gemessé, nem (ez Ének) esmeretessé:
Egy egere ellé, éneket ére lelél.

Szabó Dávid véleményét ugyanis ott állnak annak azonban nem mindenki cáfolata (refutátija) is: hagyta jóvá. Verse után

Tiszteletes Tudós Varjas Professor Urannak
Éneke szép és szent, egy d gyalázta számár.
Éneked ebnek kell, úgymond, mely eb szava nyilván.
Ezt ki kereszténynek mondod, az égre ne nézz.
Mondjad okát, mert balta fokát rád ördögök ütnek,
Énekek gántot mért esed orra talál?
A' dolog ép és szent, nyilván ártatlan is épen
Momusi szem se talál benne, vakully meg, hibát.
Egy Zoilus még is könnyen szaggatta fogával,
Mestere vagy lésszen tonta jegyezze Deák.
Motskos verssiddel magadat még motskolod inkább,
Jobb hát, pennáját vissza Gúnárnak addod.

Még térséről Szebb's jobb verseket írva triumfálly
Varjas azért Uramis térdeit hajtvá becsül.
Agy veleid, tudom azt, szélyvel mennek p[re]dig addig.
Míg azt meg tennéd, végre ha ló fasz aláid.

A két versekből „erő- is hozzártartoznak a 18. század végén felszerkesztett gyűjtemények, az ilyen megnyilvánulások

Tóth Béla

Hírünk a hazában

1985.-2

ELET ÉS IRODALOM

Szálka László: Debreceni metaforák. (A kritikáról a debreceni irodalmi napok után.) — *Elet és Irodalom*, 1984. november 30. XXVIII. évf., 48. sz., 5. l.

Takáts Gyula: Gulyás Pál emlékére (Vers). — *Elet és Irodalom*, 1984. december 21. XXVIII. évf., 51-52. sz., 17. l.

ESZAK-MAGYARORSZÁG
Könyvritkaságok magángyűjteményben (Enyed József nyugdíjas debreceni tanár könyvgyűjteménye. (Képriport.) — *Észak-Magyarország*, 1984. október 17. XL. évf., 244. sz., 12. l.

FILM SZÍNHÁZ MUZSIKA

Tóth-Máthé Miklós: Egy debreceni bemutató elé: Dráma Karácsony Györgyről. (A mű szerzője „A fekete ember” című történelmi drámáját ismerteti) Várdai Magda felvételével a két főszereplőről. — *Film Színház Muzsika*, 1984. XII. 1. XXVIII. évf., 48. sz., 8. l.

Szentmihályi Szabó Péter: Vendégség. (Színkritika Paskándi Géza drámájáról, egy képpel. „Előadások Debrecenben” főcímmel) — *Film Színház Muzsika*, 1984. XII. 15. XXVIII. évf., 50. sz., 7. l.

Cs. Nagy Ibolya: Jászai Mari. (Színkritika Kocsis István monodramájáról „Előadások Debrecenben” főcímmel) — *Film Színház Muzsika*, 1984. XII. 15. XXVIII. évf., 50. sz., 7. l.

Ablonczy László: Beszélgetés Ujváry Zoltánnal. Játék és maszok. (A KLTE néprajz-professzora a Tiszántúli karácsonyi népszokásairól.) — *Film Színház Muzsika*, 1984. XII. 22. XXVIII. évf., 51. sz., 10–11. l. 2 képpel.

Tóth Máthé Miklós: Kivánságműsor. (A debreceni író a televízió címbeli műsoráról szóló humoros írása.) — *Film Színház Muzsika*, 1984. XII. 29. XXVIII. évf., 52. sz., 2. l.

Tóth Dénes: A varázsvuola. (Operafelújítás a Csokonai Színházban — 1 szinpadkép.) — *Film Színház Muzsika*, 1985. I. 5. 29. évf., 1. sz., 11. l.

MAGYAR HÍRLAP

Új gyermekoktatási intézmény. (Debrecen tócsokerti lakótelepén.) Fotográfika. — *Magyar Hírlap*, 1984. december 1. 17. évf., 282. sz., 1. l.

Rehák Aranka: Ha rendezetlen a családi háttér. Gyermekek bűnözés. (A Hajdú-Bihar megyei Gyermek- és Ifjúságvédő Intézet családgyógyógyító kisléteiről.) — *Magyar Hírlap*, 1984. december 2. 17. évf., 283. sz., 6. l.

Keresztényi Nándor: Együttműködés vagy egymásrautaltság. Pusztai szimbólum. (Hortobágyi község fejlődéséről.) — *Magyar Hírlap*, 1984. december 4. 17. évf., 284. sz., 4. l.

Palugyai István: Egy akadémiai határozat háttér. Merre tart a genetika? (Szabó Gábor akadémikus, a DOTE Biológiai Intézetének vezetője, az MTA Genetikai Bizottságának elnöke nyilatkozott a kérdéskörrel.) — *Magyar Hírlap*, 1984. december 8. 17. évf., 288. sz., 9. l.

Egyházközségi főgondnok eskütétele. (Dr. Gaál István, a Tiszántúli Ref. Egyházközség új főgondnoka.) — *Magyar Hírlap*, 1984. december 20. 17. évf., 298. sz., 13. l.

Ünnepség Hajdúböszörményben. (Új művelődési központ avatása.) *Magyar Hírlap*, 1984. december 23. 17. évf., 301. sz., 4. l.

MHSZ ELET

Eles Árpád: Egy gazdaság négy szakosztálya. (A Debreceni Állami Gazdaság) — *MHSZ Élet*, 1984. nov. 15. XI. évf., 22. sz., 12–13. l.

uo.: Fél év tapasztalatai. (B. Tóth József, az MHSZ Hajdú-Bihar megyei vezetőségének titkára nyilatkozik.) — *uo.*, 13. l.

MAGYAR TUDOMÁNY

Akadémiai tagajánlások. (Gunda Béla, Niederhauser Emil, Daróczy Zoltán, KLTE, Bocz Ernő, DATE, Alberth Béla, Karmazsin László, Lampé László, Előd, Pál, Székely György, DOTE.) — *Magyar Tudomány*, 1984. okt., nov. XXIX. évf., 10–11. sz. 741–855. l.

MÜEMLEKVEDELEM

Sz. Kürti Katalin: Borsos József (1875–1952) emlékezete — *Műemlékvédelem*, 1984. XXVIII. évf., 3. sz., 213–215. l. (Képekkel.)

NÉPSZABADSÁG

Tóth Benedek: Múltok a követésre. (A hajdúböszörményi Vörös Csillag Mgtsz.) *Népszabadság*, 1984. dec. 21. XLII. évf., 299. sz., 5. l.

Művelődési központot avattak Hajdúböszörményben. — *Népszabadság*, 1984. dec. 23. XLII. évf., 301. sz., 5. l.

Kékesi Katalin: Hajdúnánás: minusz 228 fő. Létszámléptetés, 1984. (A Tungsram hajdúnánási gyáregysége.) — *Népszabadság*, 1984. dec. 28. XLII. évf., 303. sz., 5. l.

uo.: Hajdúböszörmény: minusz 250 fő. Létszámkiegészítés. (A Tungsram hajdúböszörményi gyáregysége.) — *uo.*, dec. 29. 304. sz., 6. l.

NÉPSZAVA

Debreceni hívogató. (Debrecen decemberi kulturális programjai.) *Népszava*, 1984. december 12. 112. évf., 291. sz., 6. l.

ORVOSI HETILAP

Lehel Frigyes—Tóth Irén—Bíró Zsigmond—Szent-Andrássy Tibor—Rényi Mária—Vanger Sándorné: Magzati károsodások vizsgálata Északkelet-Magyarországon az 1978–79. évi rubeolajárvány után. (A Hajdú-Bihar megyei KÖJAL és a Szabolcs-Szatmár megyei KÖJAL dolgozóik közösen végezték a vizsgálatot.) — *Orvosi Hetilap*, 1984. november 18. 125. évf., 47. sz., 2863–2870. l.

Tóth Zoltán—Kórdi Ilona—Csécséi Károly—Szeifert György—Papp Zoltán: Hydrothorax és tüdőhypoplazia korai prenatalis ultrahang-diagnosztikája. (DOTE Szülészeti Klinikán végzett új eljárás a fejlődési rendellenességek megállapítására.) — *Orvosi Hetilap*, 1984. nov. 25. 125. évf., 48. sz., 2933–2936. l.

Pálóczi Katalin—Nemes Zoltán—Stenszky Valéria—Szedegyi Gyula: Angioimmunoblastos lymphadenopathia és sznoid Hodgkin lymphoma előfordulása testvérekben. (DOTE III. sz. Belgyógyászati Klinikán végezték az immunológiai és genetikai vizsgálatokat, valamint a Kórbonctani Intézetben.) *Orvosi Hetilap*, 1984. dec. 30. 125. évf., 53. sz., 3231–3235. l.

POLGÁRI VÉDELEM

Pertics István: Szabadságvajudás. (Egy szemtanú 1944 októberéről. Fotó: Páros György.) — *Polgári Védelem*, 1984. október, XXVI. évf., 10. sz., 16–17. l.

Hegedűs Gábor: A Berettyó–84. PV komplex gyakorlat tapasztalatai. — *Polgári Védelem*, 1984. október, XXVI. évf., 10. sz., 18–20. l.

SZABAD FÖLD

Teszko Sándor: Termelési nagydíj: mi a siker titka? (Az egyik kinttettett: a hajdúböszörményi Béke Mgtsz.) — *Szabad Föld*, 1984. október 27. XL. évf., 43. sz., 5. l.

Vincze István: Világlató bihariak. — *Szabad Föld*, 1984. november 10. XL. évf., 45. sz., 4. l.

JELENKOR

Szabó Magda: A macskák szerdája — Egy Csokonai-dráma stációi. — *Jelenkor*, 1984. december, XXVII. évf., 12. sz., 1125–1131. l.

ÚJ TÜKÖR

Tandj Lajos: Zoltánfy István festményei. Debrecen, Medgyessy-terem. — *Új Tükör*, 1984. november 4. XXI. évf., 45. sz., 4. l.

Szerkesztette: Surányi Béla

asszonyokat, akik a széles vásárlás, és ez a tereferejük, ünnepük, eszük, színházuk — a gyötteme”. Kurucz festészet az átala-
ságnak megfelelő Foliás tanyát
podást, nem nosz-
z. Újabb honfoglal-
ek azon képei, ahol
takarítják be a
veszi át a mun-
ti az emberi fá-
a robot keserűsé-
festett Női feje
— maga az Alföld
ne, a föld, a nyár.
hazai tér kibővül,
nemzetközi siket-
egyszerűen Kú-
stván offenzívája
nem piktúránk hi-
reése öt világré-

Losonczi Miklós

zobbanékony-
pitotta meg má-
reggel M., ami-
a kipattanás
nyelben az em-
egész lombosa-
nyire más ez-
ak az ősz, a
magában, be-
unk... Ekkor
t, mintha csak
ha megbeszél-
titkos találko-

s a fájó vörös
előtörő nap is
tott A szerel-
st féktelen jó-
ratus lassúság-
ráért és meg-
szóttlan, csak a
várgó kérdé-
vidámság, ez
szén a másik
talmás lendü-
pongasztal te-
mint a gumil-
lé, aki hosz-
vaj — ez idő
z Zsuzsa fri-
a farmernad-
át is kidom-
fégyvertár-
kolóztak. M.
megállapította:
csökben ez-
táncs benne
lán csak va-
Es nincs
nincs munka-
necs barátok,
Ez a bioló-
ve minden
ártak volna.

„Micsoda hülye, idétlen dolog — állapította meg néhány nap múlva. — Egyre korábban kelek. Talán nem is illik meglesni a szerelmüket... De hisz nem is lesem. A lakásomban fogyasztom a reggelimet.” Megnyugtatta magát. Pedig, mint egy háromszög tagja, mintha valósággal várta volna az újabb és újabb reggeleket. Egyszer a felesége is kibotorkált a konyhába álmosan és rácsodálkozott. M. azonban csak annyit mondott: „Fiatalság, bolondság”, s a késsel kaparni kezdte időközben megégett pírját. Ekkor azonban úgy érezte érettek fejének álbcsséggével, mintha elárulta volna őket odalent.

A fiatalok minden reggel másként és másként viselkedtek. Néha valamilyen világmegváltóan komoly dologról beszélhettek, mert a fiú lelkesen, széles mozdulatokkal beszélt, a lány meg okosan közbe-közbeszólt, vagy bólintott. Mások hallgattak és néztek egymást. „Mennyi-mennyi jóvőigéret...” — tűnődött M. — „s milyen kevés válik majd valóra...”

Egy reggelen megint nem bírtak magukkal. A fiú kergette a lányt a hinta és a padok között. Nevettek. Az sem zavarta őket, hogy a hajnali szürkületben csendesen szemerkél az eső. Aztán felültek a hintára és úgy hajtották, valósággal kimozdultak a betonba ágyazott szerkezet tartói. „Hát persze. A gyerekkor is kísért. A játéki iránti nosztalgia. De hát kedve-
seim. Nektek már legfeljebb csak ilyen mimelt módon szabad játszani, féktelenséget imitálva...” És észbe juttottak azok a hajdani játékok, amelyek évtizedek óta nem jutottak már észbe és amelyeket gyerekkorában őrtek barátaival. Mennyi ötlettel, leleménnyel! Hiszen a seprányéból faragott s bigézésnek nevezett játéknak

valóságos művésze volt. Kijátszotta magát gyerekkorában. Aztán mégis megtörtént, hogy egyszer, immár első gimnazistaként legszívesebben leült volna a kicsik közé homokvárat építeni, de úgy érezte, neki azt már nem illik. Így vannak ezek is a hintával. Felnőtteken nevetik magukat a szerelem fokozta érzelmi mámorban, de azért csak vállalják a hintát.

Nem volt irigy rájuk, s nem is juttattak észbe saját szerelmes ifjúévei. Reggeli szemléldései valami különös öröm- és ugyanakkor fájdalomteli érzést keltettek benne. Valamit, amit még soha nem érzett...

Egy alkalommal ők is reggeliztek odalent. Talán felfedezték, hogy tovább lehetnek együtt, ha együtt eszik meg a kiflit, s kortyolják hozzá a hideg kakaót. „Együtt lenni... Igen. Már az is milyen boldogító érzés tud lenni: csak együtt lenni, a közelében lenni valakinek” — tűnődött. Csak persze az ő esetükben ez is mennyi vidámsággal telt meg. A kuncogva, vihogva kibontott zacskó tartalma az arcukra, a nyakukra csurrant, de ez is csak újabb ok volt a nevetésre.

Egyszer veszekedtek is. „Különös állapot” — állapította meg M. „Mindegyik mozdulatukra rá van írva ének, halnak egymásért. Mégis kinezak, gyötrik a másikat. Kölcsönösen. Ki tudja mit, milyen halálos komoly dolog vágnak egymás fejéhez? Nem tudják még, hogy mindez csak arra jó, hogy annál felemelőbb, annál mámorítóbb legyen a kibékülés, az egymásra találás?”

Aztán odaszaladt, felkapta és forogni kezdett vele. Felemelte a lányt, pedig nem volt valami nyiszlettke s magára emelte. Aztán leletette, s ismét csak nevettek. „Miért van az, hogy a boldogság kifejezéséhez legközelebb a nevetés áll?...” A fiú ezután mint valami erőművész, a mászókhöz szaladt. Felhúzódkodott a legmagasabb korlátra s valóságos tornamutatványokat produkált. „Mintha csak azt mondaná, hogy lásd: milyen erős vagyok, férfi vagyok, him vagyok...” — motyogta M.

A lány gyönyörözően nevetett a mutatványon, aztán csókolóztak, szorosan átölelték egymást... Egyre erősebben, egyre vadabban. Am ekkor megszólalt a gimnáziumi csengő.

Többet nem látta őket. Pedig még napokon át mindig előbbre is húzta az órát, a hajnali sötétségben bújta ki az ágyból, amikor családja még csak az igazak álmát aludta s komótosan, hosszan elnyújtotta a reggeliket.

De a játszótér üres maradt. Aztán amikor már-már kezdett visszaállni régi életmódjára, egy reggel egyszer a fiú megjelent.

Reklámszatyrárt a padra lökte valami mélyeséges szomorúsággal ácsorgott, cipője orrával céltalanul rugdosva a kavicsokat. Amikor elérkezett a csengő ideje, akkor pedig egykedvűen elindult a gimnázium felé. M. érezte, tudta, ő sem mutatkozik többé.

„Oh te szegény, drága gyermek...” dűnyögte és megtörülte száját a szalvétával. „De nem szeretnék most a helyedben lenni... Mégiscsak jobb unott, fásult, morgó alaknak lenni negyven és ötven között...” Munkába indult, de hiába, még hosszú-hosszú ideig valami mélyeséges szomorúságot érzett...

Az 1945-ös népi hadsereg születésnapjára

Ezerkilencszáznegyvenöt január 20-a a magyar történelem nevezetes dátuma: a fegyverszüneti egyezmény aláírásának és a Toborzási felhívás kiadásának napja.

Sorsdöntő napok voltak azok a negyven évvel ezelőttiek!

A Debrecenben életre hívott Ideiglenes Nemzetgyűlés Szózatát ma sem lehet meg hatottság és megrendülés nélkül olvasni:

„Ezer sebből vérző, végeztetve került hazánk meg mentésére rendkívüli erőfeszítésekre van szükség.

Az nem lehet, hogy nemzetünk elsüllyedjen a sárba, melynek szelére taszított bennünket a Németországgal kötött átkos szövetség! Nem akarjuk, hogy a német hódító oldalán a nemzet érdekei

ellenére három és fél évig folytatott bűnös háború miatt elpusztuljon nemzedékek munkája és összedőljön a magyar állam ezeréves épülete!

(...) Szakitani kell a hitlerista Németországgal!

A nemzetgyűléstől kapott felhatalmazás alapján, ezekben a negyven évvel ezelőtti napokban a debreceni kormány legfontosabb feladatának azt tekintette, hogy kivesse hazánkat a katasztrofából, amelybe a hitleri szövetség oldalán viselt háborúval sodródott. Ennek első lépéseként 1944. december 28-án az új magyar kormány hadat üzent a hitleri Németországnak, január 20-án pedig megbízottai Moszkvában aláírták a nekik felajánlott fegyverszüneti feltételeket.

Szervezés a pénzügyi palotában

Ami még nem sikerült 1944 októberében, az most valóra vált: Magyarország kilépett a hitleri szövetségből, szembefordult vele, és csatlakozott a fasiszta Németország ellen küzdők táborához.

Szembefordulni, s valóban hadat viselni azonban csak hadsereggel lehet, s e dokumentumok születésekor a debreceni kormány még nem volt katonasága. Sőt! A hadsereg felállításának még a feltételei is hiányoztak, vagy pontosabban mondva: *majdnem teljesen hiányoztak.* A fegyverbíró férfiak döntő többsége távol volt otthonától, a kormány nem voltak fegyverraktárai, hadiüzemei.

De most már legalább a joga megvolt ahhoz, hogy hadosztályokat szervezzen! Mert a fegyverszüneti egyezmény az Ideiglenes Kormányt megengedte, hogy létrehozza saját fegyveres erejét. Megengedte, sőt *nyolc galagos hadosztály felállítására kötelezte is.*

Ez ideig Debrecenben a Csokonai Színház melletti pénzügyi palota néhány szobájában *Kéri Kálmán* vezérkari ezredes és *Simonffy Tóth Ernő* vezérkari őrnagy néhányad magával az új haderő felállításának tervét

készítette. Ők módosították a régi hadsereg szolgálati szabályzatát, elkészítették a hadrendeket, a kiadandó rendeleteket, vagyis „papiros munkát” végeztek, mert többet nem tehettek: sem engedélyük, sem egyéb lehetőséjük nem volt rá. De most, hogy a szövetséges nagyhatalmak hozzájárulásukat adták a magyar haderő szervezéséhez, a honvédség felállításának programját a miniszteriumból és a pártok irodáiból ki lehetett vinni az utcára, a falvakba, a városokba, s az egész nemzet ügyévé lehetett tenni. Hivatalosan is elkezdődött az új magyar hadsereg — akkori nevét említve —, a Magyar Honvédség szervezése.

1945. január 20. — a 45-ös népi hadsereg születésnapja.

A szovjet kormány képviselője már 1945. január 9-én közölte Vörös János honvédelmi miniszterrel: Malinovszkij marsall Moszkvából utasítást kapott, hogy a magyar kormány részére egy hadosztály felállításához adjon át önkénteseket a hadifogolytáborból, és fegyvereket a zsákmányanyagból.

Egy hadosztály tehát már meglesz, de honnan lesz a többi...?

Új hadsereg — önkéntesekből

Hogyan és kikből állítsák fel a csapatokat? Sorozzának, és rendeljék el a tartalékosok kötelező hadbavonulását, avagy toborozzának önkénteseket, és belőlük szervezzék meg az új honvédséget? Honnan legyenek fegyverek? Mindazt, amire egy hadseregnek szüksége van? — 1945. januárjában ezek eldöntendő kérdések voltak.

A kormány a kommunista miniszterek javaslatára már decemberben elhatározta, hogy az új honvédséget önkéntesekből állítja fel, s ezt a döntését januárban meg erősítette, mert bízott abban, hogy lesz elég jelentkező. Úgy határozott, hogy a szükséges fegyvereket a szovjet kormánytól fogja kérni.

Február 2-án az Ideiglenes Nemzeti Kormány Nyilatkozata eljutott az ország legtávolabbi szögleteibe, a németek által megszállt területek lakosságához is. A kormány: „Külön hívószóval fordul a német elnyomók oldalán harcba kényszerített csapatokhoz, a Hitler-bérencek által félrevezetett tisztokhoz és honvédekhez, hogy fordítsák fegyverüket a németek ellen, és velünk összefogva döntsék meg a németbérenc nyilas bábormányt, segítsenek meggyorsítani hazánk felszabadítását. Egyetlen honvéd se maradjon a németek oldalán! Akiknek nem áll módjukban a németek ellen fordítani a fegyvert, azok jöjjenek át hozzánk. Jöjjenek szervezeten, egységenként, csoportosan vagy egyenként.”

Budán magyar katonák századokba szervezve harcoltak a szovjet katonák oldalán, majd ezredként mentek rohamra a Vár felszabadításáért, s közülük mintegy 600 áldozta fiatal életét a főváros szabadságáért.

Aki otthagya Szálasiékat és a németeket, s az arcvonulatát átélte, a *gödöllői és jászberényi hadifogolytáborba* került, januárban jelentkezhetett a fasiszták elleni harcra. A jelentősebb szemléket s akikről a szovjet szerek tudták, hogy valóban önként jöttek át — kellett ellenőrzés után —, Debrecenbe irányították. Többségük vezérkari tiszt volt.

Tekintve, hogy a negyvenöt utáni években sokuknak mellőzésben, sőt megbántásban volt része, éppen ideje, hogy a hadsereg felállításában érdemeket szerzett tisztok nevét — vagy legalábbis az első között Debrecenbe érkezett, és vezető beosztásba helyezett tisztok nevét — közreadjuk.

Megérkezett: *Pálffy-Muharay Zoltán* vezérkari őrnagy, aki a 2. Ukrán Frontnál frontpropagandista volt; *Belczay István* vezérkari százados, aki a Kiss János altábornagy vezette katonai ellenállásban vett részt; *Székel László* vezérkari ezredes, aki október 15-e után hagyta ott a régi hadsereget, s később Debrecenben a 6. hadosztály parancsnoka lett; *Jánosi Ferenc* református lelkész százados, aki frontpropagandista volt; *Szász Ferenc* ezredes, aki egész ezredével állt át Ungvárra; *Homonnay Hugó* vezérkari százados, aki megmentette egy zsidó család életét, és ezért kellett menekülnie; *Pálffy György*, aki korábban a Kommunista Párt Katonai Bizottságának a vezetője volt; *Szalay Tibor* tüzér alezredes, aki a MOKAN ellenállási mozgalomban vett részt, s az új honvédség 1. hadosztályának a parancsnoka lett; *Illy Gusztáv*, aki a régi hadseregből önként lé-

TÉGED IS VÁR AZ ÖNÁLLÓ MAGYAR HADSEREG!

Még ma jelentkezzél!

Toborzási iroda, ahol jelentkezni kell: Városháza emelet 5.

Egy plakát Hajdúszoboszlóról

pett ki; *Visy Lajos*, a világhírű Kisfaludi Strobl Zsigmond szobrászművész veje, aki a háborús években felesége származása miatt vált meg a hadseregtől, de most szolgálni akart. És jöttek mársok is, ha mindannyiuk nevét itt és most nem is tudom felsorolni.

A hazai és távoli fogolytá-

A nemzet akarata

A falvakban és városokban a toborzás február első napjaiban kezdődött. Kiragasztották a plakátokat, s a Magyar Kommunista Párt a Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetséggel, valamint a többi párt lehetőség szerinti bevonásával megszervezte a toborzásokkal, amelyek az új hadsereget hívták az embereket. A fiatalok lelkesedéssel fogadták a szónokok szavait, és mintegy 50 ezren fel is iratkoztak a toborzólistákra.

Többségük olyan 18—20 éves fiatal volt, akiknek az életében a döntő fordulat már korábban — pontosabban mondva: 1944 őszén, a szovjet csapatok bevonulása előtt — bekövetkezett.

Már magyar földön jártak a szovjet katonák, amikor ezeket a fiatalokat a Hitler-bérenc hadságek lakóhelyeiken sorakoztatták, és útbá is indították Nyugat felé azzal a céllal, hogy majd kiképezzék, és harcra vetik őket. Vitézték őket, de nem sokáig, mert ezek a fiatalok egyszerűen nekibátorodtak, és azt mondták: „nem! elég volt a fasisztákból, az urakból, a háborúból!” — és hazaszöktek. Elettük első nagy tette volt ez, most egyenesítették ki derekukat, szembeszálltak a hatalommal, amelyről azt hitték korábban, hogy megdönthetetlen.

A felszabadulás után belepárt a MADISZ-ba, részt vettek a közügyek intézésében, lelkesedéssel fogadták Ideiglenes Kormány földreformját, gyűlékezési, szervezkedési szabadságot és egyéb demokratikus jogokat ígérő programját. Amikor pedig ez a kormány a hadseregbe hívta őket, készségesen felajánlották szolgálatai-

borokból vonatszerelvényeken 12 ezer 863 katonát hoztak Debrecenbe és a Debrecen környéki városokba. Jászberényben is átadtak 10 ezer 503 hadifogoly önkéntest. A Honvédelmi Minisztérium megbízottai 1945. március 26-ig összesen 23 ezer 366 embert vettek át a szovjet szervektől.

kat, bár akkor még dörögtek az ágyúk.

Ők fejezték ki a nemzet igazi akarát! Bebizonyosodott, hogy a magyar nép hajlandó küzdeni a szabadságáért. Az új kormányra, a demokráciára szavaztak, hiszen a toborzás, az önkéntes jelentkezés felért egy népszavazással. Bebizonyosodott, hogy a debreceni kormány programja milliők vágya, akaratja, amelyért érdemes dolgozni, küzdeni.

Márciusban a toborzott önkéntesek közül néhány ezret bevonultattak, s beosztották őket az „örög” katonák közé. Debrecenben alakult meg a „partizán” őrszázaló, majd a 6. hadosztály. Pallagpuszta épületeiben volt megalkulások a női század (őket írni és egészségügyi beosztásokba helyezték). A Pavilon (ma Bocskai) lakatnyában alakult a vasút- és hidépítő zászlóalj, amely a MÁV debreceni Nagylómásának helyreállításán dolgozott. Az állomáson kapott szállást a vasútbiztosító század, mely a vonatokat kísérte Debrecen és Budapest között. Kővári Marcell alezredes vezetésével Debrecenben jött létre a 6. kerületi parancsnokság, amely az imént említett alakulatokat és a közeli határszéleken a határpartizán századokat is felállította.

A Debrecenben alakult 1. magyar vasútépítő zászlóalj katonái 1945 januárjától már a Kárpátokban dolgoztak. Szegeden, Miskolcon és más városokban január 20-a után ugyancsak elkezdtek a csapatok felállítását.

Magyarország születésnapján az új honvédség: antifasiszta, népi hadsereg.

Kis András hadtörténész

Mit tanácsol a kereskedelmi felügyelő?

A fogyasztó érdekében

Az elmúlt időszakban gyorsan változott a kereskedelem szervezete, az üzemeltetés formája. Folyamatosan növekedett a szerződéses üzletek száma, s ezzel kapcsolatban alapvetően megváltoztak a fogyasztói érdekvédelem feladatai, az ellenőrzési lehetőségek. Létezőlegesen kisebb jogkörre lett a vállalati ellenőrző szerveknek, s több lett a munkája a melők árkezelését más tanácsmegei tanács vb kereskedelmi osztályának szervezésében működő kereskedelmi felügyelőnek. Hogyan került a több tennivalónak a feladatot tenni? — kérdeztük Kovács Bélát, az AKF né-

Elégséges-e az ellenőrzés?

— A nagyobb feladathoz igazodott-e a csoport létszáma?

— Összesen négy felügyelő dolgozik főállásban, s ez ugyan több, mint a korábbi időszakban volt, de a további létszám növelésnek egyelőre pénzügyi akadályai vannak. Így természetes, hogy mindazokra a szervekre támaszkodunk, akik már régóta is segítettek a felügyelőség munkáját. Elsősorban a szakszervezeti társadalmi aktivistákat kell említenem, akik nélkül átfogó, egy időben több egységre kiterjedő ellenőrzéseket nem is tudnánk végezni. Egy-egy konkrét ügy kapcsán a népi ellenőrzés is sokat segítenek, s szakmai kérdésekben a Közegészségügyi-járórendtartás Szolgálat, az Állat-egészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Állomás szakembereitől kapunk támogatást.

— A vásárlók döntő többsége azonban mégis az érzése, hogy ez az ellenőrzés nem elégséges. Senki sem akar maga mellé ellenőrt, hiszen ez eleve reménytelen vállalkozás lenne. Am a vásárlók jó minőségű

árut szeretnének a pénzügyi kért, nem ösztörz javított árakat s lejárt szavatosságú termékeket.

— Azt hiszem, ez a vásárlói törekvés természetes. Néhány dolog azonban hozbitartozik megvalósításához. Az élelmiszereknél az alapvető fogyasztási cikkek árait mindenki tudja, itt tere hát nincs gond. A konzervek esetében nem egyezik legtöbb esetben a nyomtatott és a kézzel írt ár, s ez óhadatlanul az ellenőrzhetetlenség érzetét kelti. Aki azonban az üzleteket járja, észreveheti, minden hasonló termék átlátható-e? Ha igen, ez már bizonyos biztonszágot, ellenőrizhetőséget jelent, hiszen egy esetleges vásárlói bejelentés nyomán nem lehet több száz konzervet eltüntetni.

A szabad árformába tartozó termékeknél — ezek között a tőkés importból származó áruk egy része is megtalálható — érdemes a körülnézni a vétel előtt. Társz nem elégséges. Senki ugyanakkor a vállalatnak a két egymáshoz közeli üzletben is más és más lehet.

A vásárlói jogok ismerete

— Kivétel a zöldség és a gyümölcs nagy része...

— Emelkedtek is az árak a megyében. Ez részben termelési kérdés, hiszen amiből kevesebb van, az drágább, részben monopóliumjérendés kérdése. Amíg egy lakótelepen csak egy üzlet van, jórészt a boltvezető ügyességén, szakmai hozzáértésén múlik, hogy milyen üzletpolitikát folytat. Egyre általánosabb a fogyasztói áránál húsz százalékkal kisebb beszerzői ár alkalmazása. Különösen a Hajdú-Bihar megyei Élelmiszer-kiskereskedelmi Vállalat nagyobb egységeinél ez a gyakorlat. Ez a szerződéses egységekhez képest máris egy köztudott, s már árszintet mérő hatása. Ahol a nagyobb jövedelem érdekében magasabb árakat írnak ki, az eladhatóság forog kockán, s hosszú távon az olcsóbb áron operáló kon-

kurrencia megtelepedése, a vásárlói kereslet csökkenése várható.

— Az élelmiszervezetek többsége azonban stabil vékörrrel rendelkezik, s bizony nem minden vásárlónak van ideje, hogy nezeztessen a szabad árformába tartozó cikkek vétel előtt. Az emberek munkából hazajárva örülnek, ha a közeli üzletben bevásárolhatnak, s gyakran nem friss a kenyér, nincs tej, de már nem tudnak hová menni.

— Az elmúlt évben például az idegenforgalmi területeken működő kereskedelmi egységek ellenőrzésekor a vizsgált 29 üzlet 44 százalékában esett a kinalat kifogása alá. A panaszok egyik oka a szállításra vezethető vissza, de a boltvezetők biztonszágra való törekvése is közrejátszott a kenyérfélek általunk is tapasztalt kínálati hiányosságaiában. Használókat tapasztaltunk a tejtermékek és hűségiélmények rendelkezése körül is. Ilyenkor a vevő vagy mást vesz, vagy elmarad a vásárlás. Épp itt a kockázata az óvatos rendelésnek, hiszen a forgalom csökken. Ez pedig a kereskedőnek egyértelműen rossz, csakúgy, mint a sorozatos vásárlói megkérőszítés. Szerencsére ez nem jellemző kereskedőink többségére.

— Mégis előfordul, hogy alkalmanként a fogyasztói érdekek megsértését tapasztalják a vásárlók.

— Ilyen esetben bizonyos elemi vásárlói jogok ismerete elengedhetetlen. Célszerű az üzletvezetőt vagy helyettesét megkeresni, s ha nem nyer a panasz elintézését, a vásárlók könyvébe bejegyezni a történetet, és emellett indokolt esetben a felügyelőséget értesíteni. Minden vásárló mellé nem állíthatunk valóban ellenőrt, de a panaszügyeket ki vizsgáljuk, s a megalapozott vásárlói kifogások alanyai nem ússzák meg büntetés nélkül.

Hajdú István

SIÓFOK. Több mint 30 vízi jármű felújítását végzik telen a MAHART hajójavitó üzemében (MTI Fotó — Arany Gábor)

RÖVID

KUKORICA — HEGYVIDÉKEN

A mexikói hegyvidéki vidék olyan élővilágban gazdag, amely közel a gyönyörű kukoricával kereszteződik. A kukorica a természetben egyetemesen a leggyakoribb növénybetegségek közé tartozik. A kukorica a természetben egyetemesen a leggyakoribb növénybetegségek közé tartozik. A kukorica a természetben egyetemesen a leggyakoribb növénybetegségek közé tartozik.

A most felfedezett kukorica a természetben egyetemesen a leggyakoribb növénybetegségek közé tartozik. A kukorica a természetben egyetemesen a leggyakoribb növénybetegségek közé tartozik. A kukorica a természetben egyetemesen a leggyakoribb növénybetegségek közé tartozik.

Ugyanehhez a célziliában máris köztottak. Ott a kukorica tropikusokon való terjesztésénél az alkalmatlan éghajlatokra is kiterjesztéses.

„Éljen a' ki rosszul szúrt!”

E szavakkal ürtette poharát 1853. február 22-én Kovács Márton I. éves debreceni teológus. Azon a napon hatóságilag rendeltre hálaladó istentiszteleteket tartottak azért, hogy I. Ferenc József császár túlélt Libényi János magyar szabólegény ellene elkövetett merényletét. Kovács Márton felkötözöttje tükrözi a debreceni diákok akkori hangulatait. A miatta kötelezően lefolytatott iskolai vizsgálat pedig azt, hogyan tudták a Kollégium vezetői elhárítani a bajt maguk, diákjaik, iskolájuk, sőt Kovács Márton feje felől. A baj viszont igen közel járt hozzájuk, mivel a Bach-rendszer elnyomó apparátusa akkor idegesen reagált minden efféle.

Az 1852-es és 1853-as év nagy megpróbáltatásokat hozott az egységesnek proklamált osztrák monarchiára. Egy sor politikai szerződéses lepleztek le Magyarországon, amelyek egy része mögött Kossuth és az emigráció állt. Makk József honvéd tüzér alezredes Kossuth megbízásából szervezte egységes mozgalomba az öntevékeny helyi titkos ellenállási csoportokat. Bécsben és Galiciában is új felkelést készítettek elő az emigráció. 1852-ben és 1853-ban azonban az abszolutizmus megtalálta a módját, hogy a szervezkedések jó részét leleplezze. Arulás és más nyomozási módszerekkel sok összeesküvő hazafinak nyomára bukkantak. Ebbe a helyzetbe robbant bele 1853. február 6-án a Mazzini által előkészített milánói felkelés. Február 18-án pedig Libényi merénylete.

A bécsi városfalon sétáló uralkodót a mai Opera téjén támadta meg Libényi János. Az erődíjmenő faláról nézett le a császár a fal tövében gyakorló katonákra, amikor Libényi hátulról nyakszírt szúrta. A 23. életévét taposó Ferenc József katonásan reagált. Lerázta Libényit. Kardot rántott. Libényit azonnal elfogták.

A konzervatív magyar főurak hódoló küldöttsége február 21-én már kifejezte jókívánásait Bécsben a sebesült császárnak. A hadbírók vizsgálatát gyorsított ütemben hozták halálos ítéleteiket a magyar összeesküvők felett. Legkevesebb 25 hazafit végeztek ki, noha Libényi János nem tartozott hozzájuk. Ő sem kerülte el a halált. Magától értődően az ő kapcsolatait is felderítették.

Libényi két évig élt Bécsben és készült a merényletre. Azok között a munkások között, akikkel dolgozott, és akik körében megfordult, csak megerősödött elhatározása. A bécsi és nemcsak a magyar munkásság állásfoglalását fejezte ki. Az már más kérdés, hogy a politikai harcnak gyors eredménnyel kecsegtető módját, az egyéni terrort választotta. Eljárás indult Libényi volt munkatársai ellen. Egy szabómester, 16 szabólegény és egy szedőinas kapott különféle büntetést: sáncmunkától, fogházhoz írt hazatoloncolásig.

A hatóságok éberrel figyelték, hogyan reagálnak az emberek a merénylet hírére. Hallhatták is bőven rebellis nyilatkozatokat. Diákokat ítélték vesszőzésre vagy fogságra Pozsonyban. Egyebütt polgárok és paráztok jutottak hasonló sorsra. Protmann pesti rendőrfőnök beosztottjai a merényletet követő héten 379 személyt állítottak elő, mert azok Libényi János tettét helyeselték, vagy mert csupán gyanús magatartást tanúsítottak. Az előállítottak jó része munkás volt.

Másfél hónappal Libényi akciója után sem lehetett biztonságban az, akinek valamilyen

lázító gesztusáról tudomást szereztek a rendszer hivatalos közegei. Ezért volt kénytelen Révész Bálint debreceni főiskolai igazgató 1853. április 6-án nyomozást elrendelni. „Tudomásomra esvén — írta az igazgató —, hogy f. e. Febr. 22-én, midőn O Cs. K. Apostoli Fenség szentséges személyének, az ellen elkövetni szándékolt gyilkos merénylet ellenében, az isteni gondviselés által lett megvédezték hálaladó isteni tisztelet tartott, némely ifjaink déli XII óra körül egy Czegléd utcai kávéházban botrányos tettet követtek el: hivatalosan meghagyom Contrascriba Urnak, hogy ez ügyben haladéknélkül szigorú vizsgálatot tessen.”

Mészáros László és Gonda László esküdt diák a contrascriba megbízásából másnap megkezdte a kihallgatást. Kiderítették, hogy a jelzett időben nyolc kollégiumi diák poharozott a Cegléd (ma Kossuth) utcai „tejes boltban”. Kovács Márton I. éves teológus búcsúzott barátaitól. Távozni készült a Kollégiumból. A pálinkáspohár körbe járt, Kovács Márton egyszer úgy emelte — ki tudja hányadik — poharát, hogy ilyesféle felkötözött mondott: „Éljen a' ki rosszul szúrt!” Az esküdtek gondos tudakozására egybehangzóan állították az egyenként kikérdezett jelentettek, hogy senki sem viszonzta a felkötözést, arra nem is ittak, hiszen csak egy pohár volt, és ezt Kovács Márton tartotta kezében. Arra a kérdésre, hogy volt-e valaki ittas, és pedig ki, azt válaszolták a megkérdezettek, hogy Kovács Márton ittas volt, vagy ittasnak látszott.

Figura Károly kihallgatására azonban, aki hetedik tagja volt a kávéházi poharozóknak, csak május 6-án került sor. Ő már így egészítette ki a történeteket: „En borzadva figyelmeztettem az ilyesmi veszélyt hozható kiteskifejezések mellőzésére (Kovács Márton), 's ő (az akkor magáról nem igen eszmélő ittas) ezután csendes lett, 's a' tejes boltot nem sokára elhagytuk.”

A vizsgáló esküdtek szájukba adták a kihallgatottaknak a Kovács Márton ittasságról szóló vallomást, ami akkor enyhítő körülménynek számított. Más nem viszonzta Libényi éltetését. A „magáról nem igen eszmélő ittas” Kovács Márton kijózanodott a figyelmeztetés után, s csendben elment a társaság. Kovács Márton különben sem volt akkor már a főiskola diákjának tekinthető, mivel vizsgáit nem tette le és éppen búcsúzott.

Biztonság okából a tanári kar egy hosszú nyilatkozatot vett ki a 109 főiskolai diáktól, melyben elhatározták magukat az aláírók Kovács Mártontól (névét ugyan nem említették az írásban). A tanári kar szolgálati úton kísérőlevelével magasabb helyre továbbítás kérésével küldte fel Szoboszlai Pap István püspöknek az ifjúság nyilatkozatát. Mindkét írat bizonygatta, hogy a Kollégiumban nem olyan névelés folyik, amiből a merénylő éltetése következne, sőt éppen ellenkezőleg. Az eset kivétel.

A rendszer úgy látszik, megelégedett ennyivel. A Kollégiumban nem lett egyéb következménye az ügynek. A derecskei születésű és Márton nevű közrendű apától származott Kovács Márton volt diákról sincs adat, hogy felkötözöttje miatt neki személyesen is meggyűlt volna a baja a Bach-huszárokkal.

Dr. Csohány János

RÖVID TUDOMÁNYOS HÍREK

KUKORICA — HEGYVIDEKEN

A mexikói hegyvidéken olyan évelő növényt találtak, amely közeli rokona az egyenári kukoricának, s azaz keresztezve, termékeny utódok keletkeznek. E növény a természetet kukoricával egyetemben a Zea növényfajta tagja; a kutatók azt feltételezik, hogy a kukoricával közös elődje volt.

A most felfedezett növény még 3000 méteres magasságokban is előfordul, s átmeneti hőmérséklettel, nedves földben szintén megél, holott a természetet kukoricafajták ott könnyen növénybetegségek áldozatává válnak. De még sekély folyókban is előfordul. Azt remélik, hogy ha e vad formát természetet kukoricafajtákkal keresztezik, nemcsak évelő fajtákat kapnak, hanem egyúttal olyan növényeket is, amelyek jobban ellenállnak a hidegnek és a nedvességnek. S ilyenformán a kukorica művelési területei az erre eddig alkalmatlan éghajlati övezetekre is kiterjeszthetők lesznek.

Ugyanehhez a célhoz Braziliában máris közelebb jutottak. Ott a kukoricának a trópusokon való természetére különösen alkalmas változatot hozták létre. Ez a szokványos fajtához képest azzal tűnik ki, hogy hatszoros a cukortartalma, tizenhatszoros a vízben oldódó

poliszacharidjainak töménysége, s fele akkora a keményítőtartalma. Egyúttal egy kissé több benne a nedvesség, mint a szokványos fajtákban, ezért a szemei puhábbak, s a növény kevésbé gyorsan szárad ki.

ÉRZÉKELI A ROBBANÓANYAGOT

Egy angol vállalat olyan készüléket fejlesztett ki, amely egy másodpercen belül jelzi, ha a környezetben dinamit vagy egyéb robbanóanyag van. Az elemmel működő berendezés súlya mindössze negyven dekagramm. Ha a közelben robbanóanyag van, a készülék érzékelő áramkörében tüstént megváltozik a feszültség. A változást a robbanóanyag kibocsátotta gázokban levő ionok okozzák. A készülék annyira érzékeny, hogy akkor is jelez, ha a robbanóanyagot valamilyen szokványos csomagolóanyagba burkolták vagy textíliába bugyolták. De az egyéb gázoknál, például a ruhatisztításra használt vegyszerek vagy a kőolaj-széntvegyek gázainak hatására nem riaszt. A feszültségváltozás okozta riasztás egyaránt átalakítható fény- és hangjellel.

IPARI PERNYE FELHASZNÁLÁSA

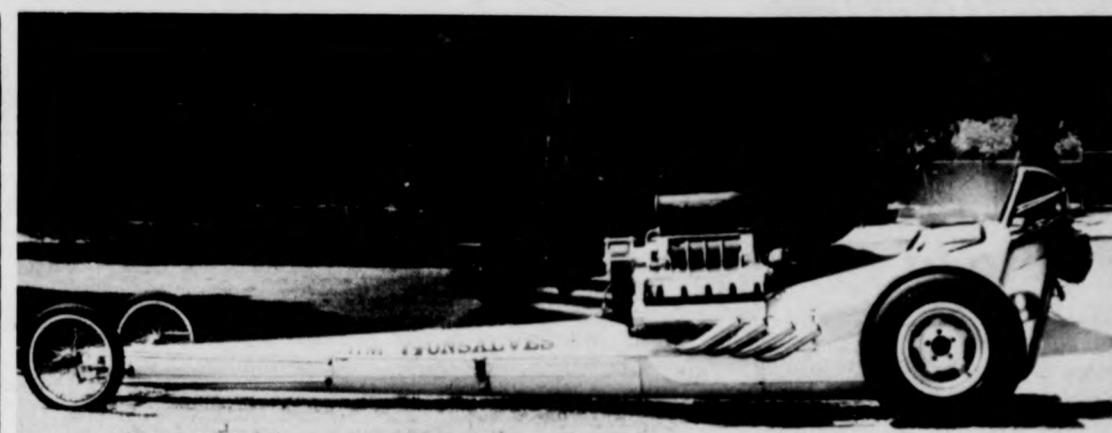
Amerikai kutatók a tengergen, 20 méter mélység-

ben szirtet építettek olyan tömbökből, amelyek 80 százalékból pernyéből és 20 százalékból a kéményfalakról eltávolított és vízzel iszapszerű masszává formált szilárd égéstermekékből állnak. A pernyét és az iszapot összekeverték, és negyed köbméteres tömbökké préselték. A mesterséges szirtet a halak keltetőhelyévé válnak majd, ahol a fiatal halak menedéket találnak a tömbök hézagaiban.

Ha ez az eljárás beválik, fontos szerepe lehet a környezetvédelemben, hiszen világszerte nagy gond a mind több pernye elhelyezése.

LÉZERSUGÁR AZ OLAJKUTATÁSBAN

A tengerfenéken való olajkutatást könnyíti majd meg egy új eljárás, amelyet kanadai tudósok fejlesztettek ki. A lényege az, hogy a mikroorganizmusok által visszatükrözött lézertény a szénhidrogénmezők nyomára vezeti a kutatókat. Az olaj- és földgáz-előfordulások fölött ugyanis gyakran jut a tengerbe metángáz. Ott az átlagosnál több a mikroorganizmus, tehát erősebb a fényvisszaverés is. A számítások szerint az elgondolás akként valósítható meg, hogy a tengerszint felett 60 méter magas szálló repülőgépről gázlezer-impulzusokat irányítanak a vízre, s a visszaverődött fényt távcsőoptika fogja föl.

Harc a sebességért

Bár a szárazföldi sebességi rekord elérésének nincs nagyobb gyakorlati jelentősége, mint a Mount Everest megmászásának vagy a Föld körülhajzásának egyszemélyű vitorláshajón, az ez irányú kísérleteket és eredményeket mégis figyelemmel kíséri a világ. A járművek kialakításában, minél nagyobb teljesítményű erőforrással való ellátásában a nagy autógyárak egymással vívott élethalálharcra tükröződik, jóllehet, ezek a kocsik valójában már nem közlekedési eszközök: hektoliternyi fogyasztják az üzemanyagot a néhány perces futás alatt, féktűny több kilométer, s szárnycsontok szorítják őket a földhöz, nehogy felemelkedjenek.

Napjainkban, amikor a szárazföldi sebességi rekord már elérte a hanghatárt, érdemes visszapillantani a fejlődés egyes fokozataira. Az első, hivatalosan is mért gépjárműrekordot 1894-ben Franciaországban érték el (20,5 km/óra). Az első hitelesített világsúcsot ugyancsak egy francia állította fel, 1898-ban, 40 lóerős, akkumulátor táplálta villamos kocsiján (62,3 km/óra). A „bűvös 100”-at még a múlt század utolsó évében sikerült átépíteni, s — ki hinné! — 1909-ben már túl voltak a 200-as határon is a versenyzők. Az 500 kilométeres sebességet először egy angol lépte túl, 1938-ban. A 600 km/óra se-

besség túlszárnyalására már újabb kilenc évet kellett várni (1947, 634 km/óra), s a további rekordokra csak 17 éves szünet után került sor, a gázturbinák és rakétaajtóművek alkalmazásával. Az 1001 km/óra sebességű rekord felállítására 1970-ben sikerült.

Amerikában — a „nagyok” árnycikában — nagy divát az úgynevezett „dragster” kocsikkal való versenyzés is. Egy könnyű alvázba beépítettek 300–500 lóerős motorokat, és kb. 500 méteres távon sebességi versenyeket rendeznek velük. Képzünk egy ilyen „ortopéd” versenyautót láthatunk, amely — rövid távon — 320 km/óra csúcsebesség elérésére képes. (KS)

Veszélytelen vizsgálat

Az atommagspin-tomográfia megteremtése korszakoktól lépep volt az orvosi diagnosztika fejlődésében. Ezzel az eljárással ugyanis a szervezetben kívüli sugárforrás nélkül lehet leképezni a belső szerveket. A készülék azokat a sugárakat regisztrálja, amelyek magából a szervezetből erednek. Persze nem arról van szó, hogy a szervezet maga bocsát ki sugárakat, hanem arról, hogy bizonyos előkezelés után rendkívül energiaszegény elektromágneses sugárzást produkál.

Az eljárás azon a törvényen alapszik, hogy számos atommag saját tengelye körül pörög, s így módon parányi rúdmozgással alakul (Ezt az öngörgést nevezik a fizikusok spinnek). Ha kívülről mágneses erőterrel hatnak rájuk, valamennyien beállnak egy bizonyos irányba. Ha elmozdítják forgási tengelyüket, „inogni” kezdenek. A magspin-tomográfban ez egy nagyfrekvenciájú impulzussal történik, amely a pörgő atommagokat kibillenti egyensúlyi helyzetükből. Amíg ezek „inognak”, jelzéseket adnak le. Ezeket fogja fel egy meglehetősen bonyolult berendezés, hogy aztán a számítógépnek továbbadva, képpé álljanak össze. Megállapították, hogy a hidrogén-atommagok beteg szövetben másképp reagálnak a nagyfrekvenciájú impulzusokra, mint az egészségesben, így minden eddigi módszernél korábban lehetséges nyomra jutni a rosszindulatú szövetváltozásoknak.

Képzünk a magspin-tomográfot láthatjuk. A páciensnek csak rövid néhány percre kell befeküdnie a mágneses csőbe, a komputer egykettőre rendelkezésre bocsátja a metszetképeket.

Egyszerű rajzológépek

Századunk technikájának „műhelyében” az elektronika és az űrkutatás szédítő eredményei mellett sok szerényebb műszaki alkotás is meghűződik. De ha ezek a fontosság listáján hátrább szorulnak is, rájuk is jellemző, hogy megkönnyítik az ember munkáját. Ilyen a rajzokat, mintákat gyártó mechanikus rajzológép is. A bankjegynyomdák, a térképészet és az ékszeripar már használ ilyen gépeket, de terjednek a textil-, a bőr-, a porcelán- és az üvegyiparban is.

A rajzológépek őse a múlt század végén közismertté vált Harmonograph volt: egy felüggasztott súly és ráerősített író. Ha a súlyt meglengették, az író az alatta elhelyezett papírra — főleg elliptikus — mintákat rajzolt. Kedvelt század eleji játék és szerszám volt a Pantograph. Ez egymással csuklós összeköttetésben levő rudak harmónika-mozgását használta fel rajzok, képek másolására nagyítására, kicsinyítésére. A fémpítő alkátrészegreál összeállított Meccanograph-fal már szabályosan ismétlő-

dobbeleleket tartalmazó rajzokat is lehetett készíteni. Az 1958-ban szintén építőszekrény alkatrészekből összeállított rajzológépnek már lüggőleges rajzolókorongja volt, és a ceruzabélt ingalengés csúszószerkezeten helyezték el rajta. E gép már bonyolultabb minták millió-féle változatának megrajzolására is alkalmasnak mutatkozott. A mai rajzológépek már árnyalják is a mintát, s

Amiről utcát
neveztek el
Debrecenben

Paptava

A Nagyttemplomtól nyugatra századokon át olyan mélyedések feküdtek, amelyek állandó vízállás volt, s Paptavának hívták. A Tócsa-csatorna felé igyekvő debreceni vízfolyások alakították ki, így a Csapó utcai kisebb állandó vízfolyás is, melynek árka a Nagyttemplom előtt haladva, beletorkolított a Paptava lefolyó vizébe. Sági Lajos ezt a vízvezetést a térképen „Aqua Ductus” néven találta meg, mely a házasság felállítását követően szennyvizet is befogadta. Ugyancsak a Paptava vizét táplálta a város északi területének vizet levezető Darabos utcai folyás és a Nagyttemplom környékének vize is.

Ugyancsak a Paptava fellegvesze vize „a régi Nagy Új utcai (ma: Bajcsy-Zsilinszky u.) telkek lábujjában nyugatra fordulva a város határát jelentő árokba torkolított a külső vásártéren”. A Paptavát tehát debreceni vízfolyások alakították ki, s környékén buja vízivőnyezet tenyészt, ahol szívesen tanyáztak vadludak is. A tó onnan nyerte nevét, hogy a középkorban a mindenkor plébános javadalmához tartozott, akiről a nádváros jogja is megilletett. Zelizy feltételezi, hogy vadludakra is vadászott itt. A Paptava közelében, keleti irányban a főprédikátor parochiális háza állott. A reformáció debreceni diadala után Meliusz püspök egyik háza is közel volt a Paptavához. (A másik a Péterfián állott.)

A Paptava körül ringott a város bölcsője. Zoltai Lajos véleménye, hogy Debrecen falu legkorábbi megülési helye a Paptava északi oldalán volt, itt épültek a legkorábbi házas telkek már a tatárjárás előtt, sőt itt állhatott a falu első temploma is. Mody György minden más véleménnyel szemben a Zoltai Lajos véleményét fogadta el. Az 1981. évben végzett Nagyttemplom körüli ásások bebizonyították, hogy a Paptavától keletre, „a későbbi központban” még a Szent András-templom megépítése előtt egy kisméretű templom állott. Mesterházy Károly ugyancsak arra a megállapításra jutott, hogy az Árpád-kori Debrecen falu a mai Nagyttemplom környékén, a Paptava keleti oldalán települhetett meg, s hogy a Szent András-templom elődje egy kisebb méretű román kori templom volt. (A Szent András-templomot valószínűleg a 14. század első éveiben építhették.) Mesterházy még azt is feltételezi, hogy „a Paptava mocsaras-vizes környékén a tölgyes erdők védelmében késő avar kori, esetleg szláv lakosság is élhetett”. Feltevést arra a tényre alapítja, hogy a délebbre fekvő Boldogasszonyfalvát korábban Tornának hívták, ez a helynév pedig szláv eredetű.

Az 1810-es években megkezdődött a Paptavának a vízállásos környékének feltöltése, a mocsaras helyek lecsapolása, s a feltöltött területet Beck Pál királyi biztos, mérnök s Bösörmeényi Pál főbíró indítványára „a városi hatóság örök időkre a református főiskolának adományozta”, hogy öt fűvészkertet létesítsen. Kerekes Ferenc kollégiumi professzor (1784–1850) egyik kinyomtatott könyvének jövedelmét (241 Ft) felajánlva fűvészkert-létesítésre, megvetette a fűvészkerti pénztár alapját, s 1851-től 1924-ig állott a Paptava helyén létesült Fűvészkert a biológiai oktatás szolgálatában, hogy aztán átadja helyét a Déri Múzeum épületének (1928) s a Déri tér számára. Az utca a Gábor Aron utcából nyílik.

Dr. Nyakas László

V. Kasajev: Kapituláció

Gondtalanul nyúltam el a lanyborotvát, s a partvis segítségével a plafon közelébe tolni. Fölöttem a válaszfal felőli foganatosítása céljából az én mennyezetem másik oldala? Kopognak a padlójukon, ugyanakkor döngögték a mennyezetemet. Idegesítő! Nekem is kopognom kell, különben még azt találják gondolni, hogy megijedtem tőlük.

Fogtam a partvist, és megzörgettem fölöttem a mennyezetet. Ekkor fent dühösen népi táncba kezdtek. De én sem maradtam adós. A mennyezetem ugyan nem tudtam táncolni, viszont cséribé felütöttem a Filozófiai Kislexikont, felmásztam a szekrény tetéjére, és elszavaltam a jelenségek egyetemes kapcsolatáról szóló cikelyt.

Fentről — szomszédaim működésének eredményeképpen — hosszas csörgésbe kezdett egy vekker. Nem maradt más hátra, mint bekapcsolni a Neva vil-

rosan kizárták az előadásból, mint olyan elemet, amely a rábizott feladattal nem tud megbirkózni.

Álltam a szekrényen, fülémet a plafonhoz szorítottam... Es ekkor...! Dobhártyarepesztő berregés, s én áldozatként buktam alá... Üzembe helyezték a motorbiciklit.

Rohangálni kezdtem a szobában. Ott már semmi zajcsináló nem akadt a kezembe. Na megálljatok csak! Most jön a kutyára dér! A magnómmal leszaladtam a legközelebbi építkezésre.

Tudják, hogy milyen hangja van egy cölöpverőgépnek? Na, azt vettem fel.

Nem is lehet csodálkozni, hogy a motorjuk berregése eltörpült a modern iparisítás gyönyörű, ritmikusához képest.

Igy aztán ők kapituláltak. Elköltöztek. Nem hiába mondják: a rossz szomszédok kutyája, mert őt hama-

rosan kizárták az előadásból, mint olyan elemet, amely a rábizott feladattal nem tud megbirkózni.

Álltam a szekrényen, fülémet a plafonhoz szorítottam... Es ekkor...! Dobhártyarepesztő berregés, s én áldozatként buktam alá... Üzembe helyezték a motorbiciklit.

Rohangálni kezdtem a szobában. Ott már semmi zajcsináló nem akadt a kezembe. Na megálljatok csak! Most jön a kutyára dér! A magnómmal leszaladtam a legközelebbi építkezésre.

Tudják, hogy milyen hangja van egy cölöpverőgépnek? Na, azt vettem fel.

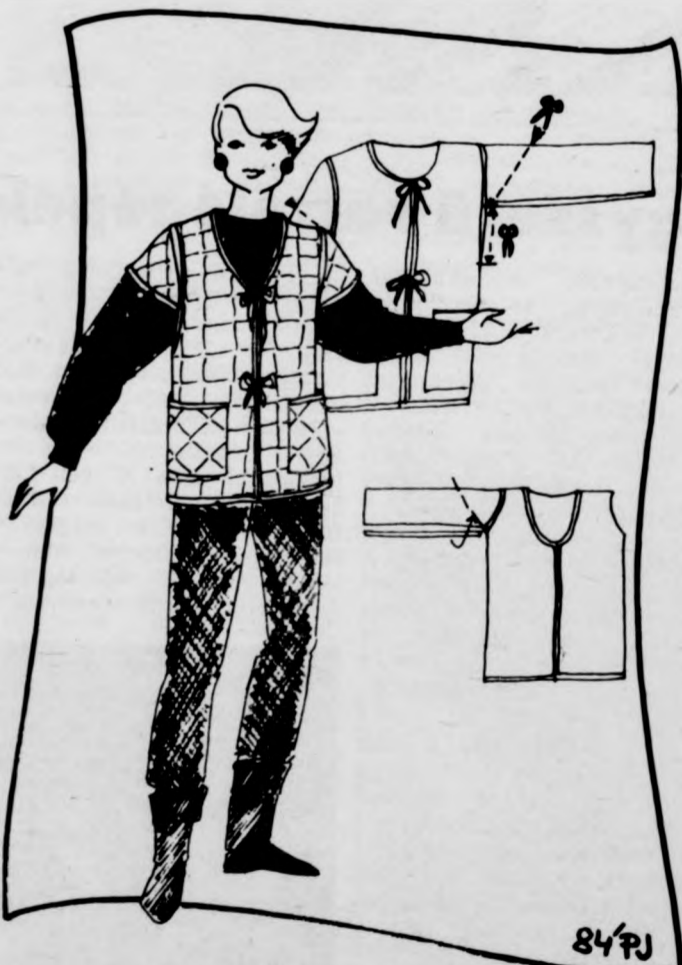
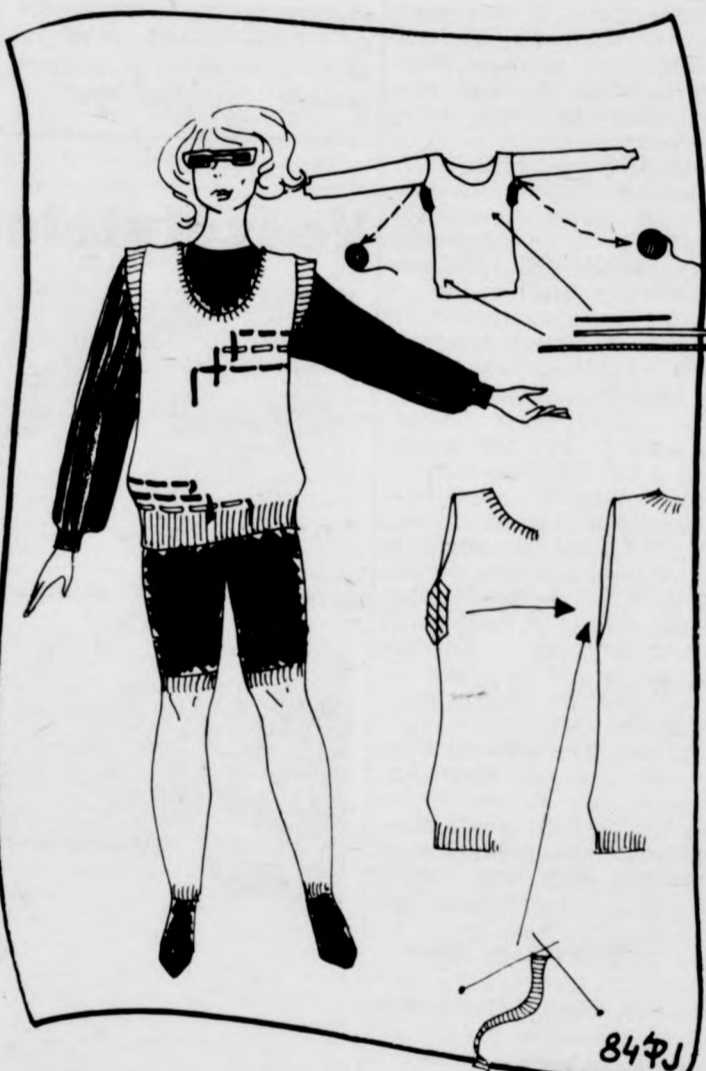
Nem is lehet csodálkozni, hogy a motorjuk berregése eltörpült a modern iparisítás gyönyörű, ritmikusához képest.

(Ford.: S. A. V.)

Régi pulóverből - divatos mellény

Ebben a szezonban minden divatos ruha, kabát és pulóver mély karkivágású, bő, egyenes, a csuklón szűk vagy széles ujjú. Ne essünk kétségbe, ha tavaly egy szűk ujjú, hagyományos szabású kötött pulóvert készítettünk vagy netán vettünk drága pénzen. Kiválóan átalakítható — a legdivatosabb kötött mellénnyé. Fejtsük le az ujjait, bontsuk meg a hónaljait, körülbelül alulról a negyedik bordánk magasságáig. A felfejtett fonalból kössünk keskeny pántot, az így kialakított mély karöltőbe. Frissítsük fel — ha esetleg egyszínű a mellény — befűzőt színes bársony- vagy bőrszalagokkal. Ez lesz az ideai télen a legkedvesebb ruhadarabunk...

Szöveg és rajz:
Pálffy Judit

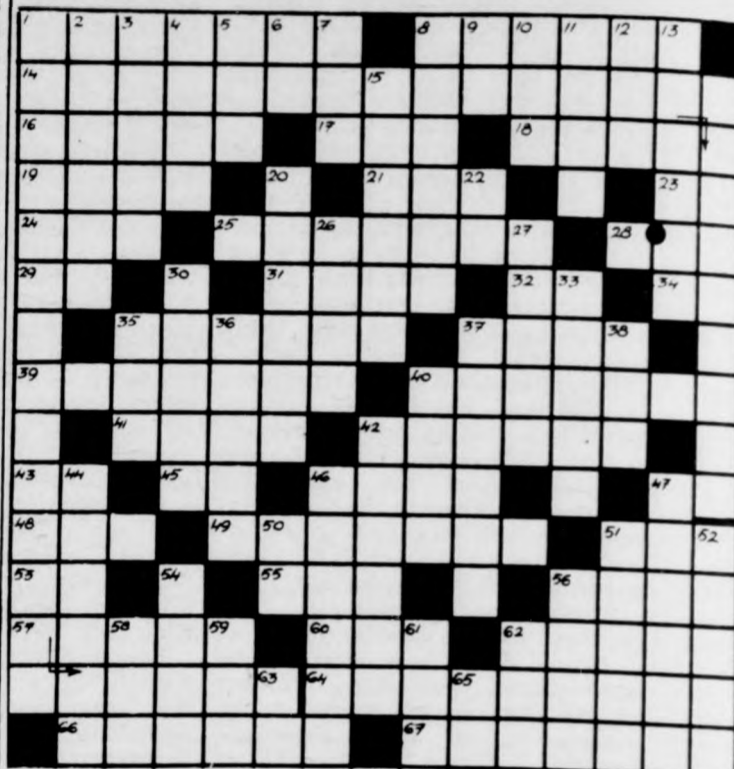
Az új divatnak megfelelő, mély karöltő ruhák, pulóverek főleg már egyáltalán nem viselhetjük kedvenc tavalyi vagy azelőtti paplankabátunkat, egyszerűen azért, mert nem fér a szűk ujjába az új szabású ujj... Segíthetünk a gondon. A rajz szerint vágjuk le az ujjait. Mélyítsük ki a hónaljait, majd szegjük be az egészet színes, elütő paszliállal! A paszpól segít hangsúlyozni a szokatlan szabásvonalat — ami a legújabb divat.

KERESZTREJTVE NY

TÉLI DAL

Zümmög a kandalló dorombja,
koré gyülünk, szép pillanat...

Pierre-Jean de Beranger vizszintes 67. című versének, egyik versszakát idézzük. Folytatása a vizszintes 14. és függőleges 1. számú sorokban. (Ford.: Kardos L.)

VIZSZINTES: 1. Fel-fel-dobható gurigából és zsinór-ból álló régi játékszer. 8. Övé a jövő. 14. Az idézet első folytatása; zárt betűk: R, M, J. 16. A lába alatt levő helyről. 17. Perui pénz. 18. Respighi-opera. 19. Sziget, a Kis-Szundák között. 21. Görög betű. 23. A gallium vegyjele. 24. És, angolul. 25. „Az... menyasszony”, Smetana Föld alatti út. 22. Fontos operája. 28. Helyesen. 29. Valamely cselekedéssel kinyilvánítja érzelmét. 32. Csücsül. 34. Ügyszólván minden ételben van. 35. Francia kommunista költő és író (Louis). 37. Korhol. 39. Felcsér, sebész. 40. Szanaszét hajít. 41. Az állatoknak in- Madarak pihenőhelye. 45. Tömegkommunikációs esz- 47. Baráti kézfogás. 50. Márk- 46. „lelek tükre”. 47. A pro- 48. Ezzel indítjuk a lovakat. 49. Emóció. 51. A francia bale- 53. Munkakezdet! 55. Jókór. 56. Satu... (Szat- 57. Ferfinév. 60. Nicsak. 62. Tapos. 64. Arany János vidám hangulatú verse. 66. Mindenre kiterjedő. 67. Beranger idézett vers- nek címe.

FÜGGŐLEGES: 1. Az ide- vers címe és az idézet szöve- zet befejező része; zárt be- Beküldendő: az idézet szöve- ge. Határidő: 1985. február 5.

AUTÓSOK - MOTOROSOK

Téli garázsportlók

Minden őszel és télen kitor a pánik a „csillaggarázs”-tulajdonosok körében. A különféle autódéd takarókért, kocsipelerinekért, autókupucnikért, az autót egészen vagy félig befedő különböző „ponyvagarázskórt” inváziót indítanak az autósok. Aggódásuk nem alaptalan, hiszen hosszú távon az időjárás viszonyosságaitól elsősorban a kocsi karosszériájának lakkozása, a levegővel, csapadékkal közvetlenül érintkező felület károsodik.

De bizhatunk-e a gépkocsikat védő takarókban? Ezek alapanyaga ma már poliétillén, polivinilklorid (PVC) és más, ezekkel rokon származék. Az egyes részek összeillesztése ragasztás, illetve varrás helyett, a korábbihoz képest jóval praktikusabb hegesztéssel oldható meg. Ezzel teljesen víz-átmenetessé, termékekhez, illetve varratokhoz lehet jutni. A fóliák ezenkívül a légnedvességgel szemben is ellenállóak. Még a legsűrűbben szőtt, impregnált vitorlavázon is átengedi a vizet, mihelyt valamire ráfektetjük, a műanyag fólia ellenben nem.

A gyakorlat, a tapasztalat, valamint az ez irányú kutatómunka nyomán — együttműködve a lakkiparral — a gépkocsitakarók fokozatosan tökéletesebbé váltak. A behesztett gumibevonatok a takarókat szellel szemben ellenállóvá tették. A takarókon képzett szellőzőnyílások hozzájárulnak ahhoz, hogy alattuk természetes levegőcirkuláció jöhessen létre, és ezzel a légnedvesség kondenzációját, kicsapódását csökkentse. A fólia alapanyagát továbbfejlesztették, hő- és fagyállóságot, valamint az ultraibolya-sugárakkal szembeni ellenálló képességét fokozták, s ezzel a fólia-alapanyag használati értékét fokozták. E tekintetben egy további lépést jelentett a nedvességtaszító szövetek

betoldása, amelyek kétoldali műanyag bevonattal a vitorlavázon és az új plasztik-fólia előnyeit egyesítették.

Az a szó, hogy garázsportlók, talán túlzás. De az autótakarók valóban valamelyes védelmet nyújtanak, kiegészítik a karosszéria felületére felvitt viasszerű réteget, és azt tartosítják. Eltekintve a takaróknak a lakkdéd szerepétől, meg is könnyítik — különösen ősszel és télen — az autósok életét. Az az autós, aki máskor hideg őszi és téli napokon a szélvédőkre és az ablakokra ráfagyott jeget kénytelen volt induláskor lekoparni, most bizonyosan szívesebben válija a gépkocsitakaró le- és felhúzásával járó kis fáradságot. Ebben a tekintetben különösen az úgynevezett autókupucnik a praktikusak, amelyek csupán a tetőre szűrhető, és ezzel a szélvédőket, valamint az ablakokat óvják meg az eljegesedéstől, illetve más időjárási viszonyosságoktól. Ennek előfeltétele, hogy pontosan méretre szabottak legyenek, és celszerűen, rendszeresen húzzuk rá az autóra, a gumihuzalból készült rögzítőket a sárvédőkre akasztván. A kupucnik alá fektetett szövettakaró fokozza a védő hatást.

Ha a kocsi, illetve az autótakaró a felrakás előtt vagy közben nedvessé vált, akkor a letakart autót nem szabad intenzív, erős napsugárzásnak kitenni. Ha a takaró megsérül — az első számú veszélyt a nem teljesen benyomott antenna szokta jelenteni —, a lyukat, szakadást nyomban javítsuk ki.

Jó lenne, ha az autós az autóról a takarót levéve, celszerűen és biztonságosan elhelyezhetné valahová. Mert hová tegyük a nedves vagy a havas takarót, amikor levetjük az autóról? — pillanatnyilag ez a legnagyobb kérdés az autótakaró ponyvák használatával kapcsolatban.

B. I.

HALLOT

— Nem értem
jó, tisztességes
— Na igen, de

A hegyekben,
kedők is voltak.
— Arnyékban

— Az orvos a
tenem a tenger
feleség.
— Menj el eg

— Azt a jelen
rosszul játszsa,
rendező a színés

— Ne haragud
lémám vannak

— Milyen pró
— Tegnap a je

— Nem, testvé
ágon és három a
— Akkor a ho
mondja a tanító

— Hát holnap
rolyka.

— Az utóbbi
— Nem tesz te
— Nem... Cs

— Éva autót
laszja? — kérde
től.

— Talán Evá

— Magának m
— Amikor ész

Emberkét szomb
gel nagy csapás é
kivánszorgott a f
ba, hogy hozzák
mindennapi félő
rotválkozashoz,
főlébredt a látvár
csaptelepből véko
ban spriccelt a ve
tát a feleségét,
ja ki a szelöket.

Az asszony fél ő
tért vissza fülén
kagyló nyomával.
— Nem jönnek
mondta melábusan
denki gémbában
csak az ügyetes
ott, hogy elküldje
delöket. Azt mond
juk be rongyal, v
el alul a csapat.

— Okos szerelő
szörtőlödött Embe
Tudhatná, hogy a
házakban csak a
van csap. Ha az
mindenki víz nélk
Eridj, asszony, lak
széd utcában egy
hívd föl őt!

A maszek
múlva megérkezé
kérdezett semmit.
a szerszámtól, ma
múlva így szólt a
hoz:

— Kezicsokolom,
kipróbálni!

— Csap jobb volt
korában. A mesté
nyen mosolygott,
molt. „Elzárás 10,

CSÁTH

Meddig
tart me

TÉLI KÉRDÉS

Bélyeggyűjtőknek

HALLOTTUK VALAHOL

— Nem értem, miért került maga börtönbe! Hiszen jó, tisztességes családból származik...
— Na igen, de azt itt nem veszik figyelembe...

A hegyekben, ahol nyaraltunk, még 40 fokos emelkedők is voltak...
— Arnyékban?

— Az orvos azt mondta, egy hónapot kellene eltöltenem a tenger mellett. Mit szólsz hozzá? — kérdezi a feleség.
— Menj el egy másik orvoshoz — mondja a férj.

— Azt a jelenetet, amikor a férj elmegy otthonról, rosszul játssza, eietlen, nem meggyőző — mondja a rendező a színésznőnek.

— Ne haragudjon, nem tudok eléggé figyelni. Problémáim vannak otthon.
— Milyen problémái?
— Tegnap a férjem elment otthonról...

— Nem, testvéreim nincsenek, de van öt apám anyai ágon és három anyám apai ágon.
— Akkor a holnapi viszontlátásra gyerekek! — mondja a tanító néni az elsősöknek.
— Hát holnap is el kell jönnünk? — kérdezi Károlyka.

— Az utóbbi időben rosszul alszom, doktor úr.
— Nem tesz túl sokat a feje alá?
— Nem... Csak tizezret.

— Éva autót kap, Marika nyaralót. Melyiküket választja? — kérdezi az apa a házassalandó fiatallembertől.
— Talán Évával kezdeném...

— Magának mikor kezdtek tetszeni a lányok?
— Amikor észrevettem, hogy mások mint a fiúk.

Tíz deka parizer

Az önkiszolgáló bolt „hü-sos” pultjánál most is az a búzakalász hajú, öregedő, de jól karbantartott asszonyság áll — minden második ujján egy aranygyűrű. Kérem a szokásos tíz deka parizert, mert a mérleg pontosan tíz dekát mutat, és a csomagolópapírra is pontosan kerül fel az ára: hét forint.

Csak állok tétován... Aztán kérem a panaszkönyvet.

— Miért akar maga a vásárlók könyvébe írni, amikor ez pontosan tíz deka, és pontosan hét forint áru? — kérdezi dühösen a boltvezető, miután előhívták a raktárból.

— Éppen ez az! — mondom. — En it, hetente négy-szer-ötször kérek tíz deka parizert, de még egyszer sem érték le pontosan. A nyolckilenc deka az nem tíz és nem nyolc forint! Ma viszont nagyon meg vagyok elégedve! Nem panaszt akarok én beírni, hanem dicséretet...

— Tudja mit? Szórakozzon a kedves vásárló... valaki mással! Jó!

— Nekem jó! Ha még dicsérni sem hagyják az embert...!

Visszateszek a mérlegre egy szelet parizert, és elégedetlenül távozom...

(S. A. V.)

Az előrelátó hangya

(ADIG NÉPMESE)

Egy hangya ballagott az úton. Szembe vele — egy ember. Ez az ember minden állat és madár nyelvét ismerte.

— Miért van ilyen nagy fejed? — kérdezte a hangyától.

— Mert sok benne az ész. — És miért ilyen vékony a derekad?

— Mert keveset eszem. — Mennyit eszel?

— Egy búzaszem elég nekem egy évre — felelt a hangya.

— No, majd meglátjuk, elég-e neked egy évre egy búzaszem!

Fogta az ember a hangyát, és a cserkeszkabátja töltényzsebébe tette, bedobott mellé egy szem búzát, és lezárta a zsebet.

Elmúlt egy év. Az ember egész megfedkezett a hangyáról.

Elmúlt még egy év. És akkor felezmelt az ember, hogy már bizonyára elpusztult a hangya.

Belenézett a töltényzsebébe, és látja ám: ott ücsörög a hangya, mellette pedig két negyed búzaszem fekszik.

— Hé, te! Azt mondtad, hogy neked egy búzaszem egy évig elég. Két év is eltelt, és még mindig van a búzából. Hogy van ez? — kérdezte az ember.

— Az az ostoba, aki ideültetett engem a töltényzsebébe, elfeledkezhet rólam, gondoltam, és hogy éhen ne haljak, négyfelé osztottam a magot.

Migray Emőd fordítása

Aforizmák

Ha az ész hasznos lenne, és nem okozna károkat másoknak, ha nem jutalmaznánk a hitványságot és nem büntetnénk a jó tetteket, akkor nem kellene kiüznünk az okos embereket, hanem igekeznénk tartóztatni őket.

(Bertolt Brecht)

Hiába meztelen a király, ha alattvalói felöltözöttek.

(Janusz R. Kowalczyk)

Tisztes kort kellett megérnem ahhoz, hogy végre

megtanuljam kimondani: „Nem tudom.”

(Somerset Maugham)

A hazaszeretet legkényelmesebb formája: notóriusan büszkélkedni nemzetünkkel.

(Adolf Nowaczynski)

Ha énekelni van kedved — énekelj! Az ének jót tesz az epének.

(Marguez)

Nem elég boldogtalannak lenni, azt is tudni kell, hogyan legyünk boldogtalannok.

(Djuna Barnes)

A világ valószínűleg kúp alakú. A legnagyobb az alja.

(Lec)

A szabály a gondolatok elnyomásának eszköze.

(Kazimierz Chyla)

Az élelmesek a butákból élnek, a buták a munkából.

(Argentín mondás)

A bolha nem ijed meg az oroszlanbögéstől.

(József Bestér)

Pecsétnyomót használt, hogy hagyjon maga után valamilyen nyomot.

(Manfred Strahl)

A prominensek olyan emberek, akik igekeznek árnyékban maradni, és nagyon szerencsétlenek, ha ez sikerül nekik.

(Hans Dieter Schuett)

Amióta bevezették a porralvált, minden dolog értéke mérhető lett.

(Ole Ander)

Nemcsak a csigák szeretnek behúzódni házaikba.

(Ole Ander)

Emberkét szombaton reggel nagy csapás érte. Amint kíváncsorgott a fürdőszobába, hogy hozzákezdjen a mindennapi felálombeli borotválkozáshoz, majdnem fölébredt a látványtól. A csaptelepből vékony sugárban spriccelt a víz. Leküldte hát a feleségét, hogy hívja ki a szerelőket.

Az asszony fél óra múlva tért vissza fülén a telefonkagyló nyomával.

— Nem jönnek ki — mondta melabúsan —, mindenképp gémből dolgozik, csak az ügyeletes maradt ott, hogy elküldje a megrendelőket. Azt mondta, csavarjuk be ronggyal, vagy zárjuk el alul a csapot.

— Okos szerelő... — zsörtölődött Emberke. — Tudhatná, hogy a lakótelepi házakban csak a pincében van csap. Ha azt elzáróm, mindenki víz nélkül marad. Eridj, asszony, lakik a szomszéd utcában egy maszek, hívd föl őt!

A maszek negyedóra múlva megérkezett. Nem kért semmit. Kikapolta a szerszámait, majd tíz perc múlva így szólt az asszonynak:

— Kecicsókolom, tessék kipróbálni!

A csap jobb volt, mint újkorában. A mester szerényen mosolygott, aztán szánymot. „Elzárás 10, kinyitás

TÖMÍTÉS

10, tömítés 5, szerelés 20, adó 80, összesen 180 forintot kapok, kezicsókolom...

— Látja, uram, ez a filléres tömítés okozta a galibát — dobta Emberke lába elé a kiszuperált gumidarabot. — Lehet, hogy a jövő héten a konyhai csapja fog elromlani. Jobb, ha beszerez belőle néhányat.

Es Emberke megfogadta a jó tanácsot. Hétfőn végigjárt a műszaki áruházakat. Felmutatta a tömítést, az eladó pedig mosolyogva megcsóválta a fejét. „Ez nekünk nem üzlet, uram. Vegyen új, import csaptelepet 1800-ért. Azt még be is csomagoljuk!”

De Emberkét kemény fából faragták, nem adta föl ilyen könnyen. A különleges tudakozóban megtudta, hogy van a városban egy bolt, ahol tömítéseket árulnak. (Legalábbis a telefonkönyv összeállítás idején még volt.) Odament. Az ajtót zárva találta. Rajta a tábla: „Elnézést, leltározzunk.” Alatta idegesen düllöngélő, kusza betűkkel: „Az idén már tizedszer.” Egy másik, piros írónnal írott megjegyzés szexuális örömet kívánt az illetékesek-

nek a sanghaji nagynénikéjükkel. Volt még egy kis hely, így hát ő is odairta a véleményét: „Egyetértek az előttem szólóval!!!”

Elment egy szerelvényboltba, ahol két évvel ezelőtt a felesége barátja már vett valamiféle tömítést. A puli mögött támaszkodó fiatalembernek megmutatta a markában szorongatott kincset.

— Hát... nem is tudom... Megnézhetném a raktárban... esetleg...
— Hát akkor nézze meg!... Legyen szíves!...

— No igen, de nem hagyhatom magára a boltot...!
— A Lajos küldte? — kérdezte valaki a raktárból.

— Nem, a feleségem.
— Szóval nem a Lajos? Sajnos így csak azt tanácsolhatom, uram, hogy szerezzen egy darab gumit, és vágjon belőle tömítést a felesége körömollójával.

— Vagy szerelje ki egy másik csapból! — kontráztott rá a másik eladó hamiskásan kacintva. — A maguk gyarában nincs csap?

Ekkor érezte először, hogy valaki beköltözött a testébe, és apró tömítéseket rak az

ereibe. Amikor egyik barátja tanácsára kibuszozott Sorokasrára, és a maszek spéci autóbolt ajtaján meglátta a táblát: „Szabadság miatt zárva”, elkezdtek szongani a méhek a fejében.

Később a trafikokba, sőt a butikokba is betért elnyűtt tömítést mutogatva. Végül egy zöldsegeskófa félreértette a mutogatását a Rákóczi téri piacon, és úgy fejbe vágta a kosarával, hogy menten összeesett. A helyszínre érkező rendőrök hívták ki a mentőket.

A kórházban egy csinos, fiatal doktornő volt éppen az ügyeletes. Bármint kérdezett tőle, Emberke egyre csak a tenyerén lapuló tömítést mutogatta, és halkán motyogott maga elé: „Ilyet adjatok nekem! Ilyet adjatok nekem!”

— Te jószágos isten, ez szexmániás!!! — ugrott föl a doktornő, és a legtávolabbi gumiszobába vitette. Még arról is megfedkezett izgalomában, hogy átöltöztesse az ápolókkal.

Másnap, amikor beengedték hozzá sírdogáló feleségét, sugárzó arccal ölelte át az asszonyt.

— Ne búsulj, Mariskám! Idenezz, micsoda tömítéset vágtam a gumiszoba falából! Most már nem fog spriccelni a csapunk!

T. Ágoston László

CSÁTH ATTILA KARIKATÚRAI

TÉLI KÉRDÉS

ALAPOZÓ EDZÉS

HÓSZOBRÁSZAT

HITELRONTÁS

ÖSSZKOMFORT

ÚJDONSÁGOK.

Az északi sivilágbajnokságot Seefeldben tartják. A rendező ország, Ausztria postája 4 Sch névértékű bélyeget ad ki, amely siugrot és sifutót ábrázol.

A kínai posta 8 RMB névértékű bélyeggel köszönti a biztosítási tevékenységet. Az újdonság jelképes ábrája porcelán vázába helyezett virágcsokor.

A svédok forgalmi sorozatukat három értékkel egészítették ki, amelyek a posta jelképét ábrázolják.

Gőzparipák bélyegen Angliában és Jamaicában. 76 éves művész, T. Cuneo festményeit az angolok varázolták öt bélyegből álló sorozatukra abból az alkalomból, hogy 150 éve robban menetrendszerű szerelvények Skócia felé. A szigetország adott mozdonyokat akkori gyarmatának, Jamaicának is.

CENTRUMHÉTFŐ

ÉTKÉSZLETEK
ÉS
TEASKÉSZLETEK

20%

LAKÁS

Mafél szobás, komfortos tanács lakás cserének 1 + 2 fős szobás tanácsra. „Értékülönbbiztettem” jellegre a kiadóba.

Simonyi út 37. III. em. 29. sz. lakás társasházban jünst beköltözésig eladó. Érdeklődni szombaton, vasárnap egész nap, hétköznap 17 óra után.

Kétszobás, 55 négyzetméteres, OTP-s lakásunkat kisebb összkomfortosra cseréljük + készpénz kérünk Hatvan u. 4. VIII. 34.

A belvárosban, Cserédy u. 2. sz. alatt 4 lakás + üzletelhely építéséhez 2 fő jelentkezést kérem, csak személyesen. Debrece, Petőfi tér 9. 16-18 óra között. Dr. Mór.

Debrece egyetemi villanyszerelési szűlen, nem házi társasházban, kétszobás, összkomfortos, 1. emeleti örök-lakás kp. + OTP-átváltással eladó. 9400 Ft/km²-ért. Gáz, víz, költözés. Ugyanott fűtött garázs is eladó. Ajánlatot „lövőre drágább lesz” jellegre a kiadóba.

Kétszobás, nagy értékű, 53 négyzetméteres lakás kp. + OTP-vel, beköltözhető eladó. Érdeklődni Gyergyó u. 3. VI. 40. 18-20 óráig, vagy szombaton.

Eladó sürgősen 4 szobás szövetkezeti lakás. Érdeklődni a 16-567 telefonon.

Telek 2 átriumház építésére a Nagyerdő eladó. Telefon: 23-246.

Eladó másfél szobás lakás Úrhajosok tere 2. II. 6. alatti. Érdeklődni szombaton, vasárnap a helyszínen, vagy a 26-410-es telefonszámon, az esti órákban másnapokon is.

Közgazdasági egyetemi vagy számviteli főiskolai végzettséggel, gyakorlattal rendelkező

számviteli és pénzügyi osztályvezetői alkalmazunk

JELENTKEZÉS
a Debreceni Bútorgyár (Kishegyesi út 13. sz.) személyzeti vezetőjénél.
A személyes megjelenés alkalmával kérünk egy részletes önéletrajzot

APRÓHIRDETÉSEK

Eladó 61 négyzetméteres OTP-s lakás kp. + OTP-átváltással (200 ezer Ft) a Vargakert u. ban. Érdeklődni lehet: 19-21 óráig a 11-800 telefonon.

Elsőemelt 2 szobás, összkomfortos házfelújított lakás. Mindegyik megoldás érdeklődni: Kovácsné, Vörös Hadsereg útja 1-3. I. 11.

Sürgősen eladom 3 szobás, étkezős lakásom kp. + OTP-átváltással. Jertők u. 15. XII. 89.

Eladó 2 + 2 fős szobás, III. em.-i szövetkezeti lakás a Vénkertben kp. + OTP-vel, valamint a Dicsőgát uton 202 négyzetm. zárt kert kis faházal. Víz, villany van. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba.

Eladó 2 szobás, központi fűtéses, kereskedelmi célú lakás, alatta műhely, garázs, kistároló tevékenység, üzlet céljára kitűnően alkalmas. 140 négyzetm. lakóház. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba.

Létai uton 240 négyzetm. kert eladó. Zách, Debrece, Burgundia u. 22. IV. 18.

2 és fél szobás, központi fűtéses, kereskedelmi célú lakás, alatta műhely, garázs, kistároló tevékenység, üzlet céljára kitűnően alkalmas. 140 négyzetm. lakóház. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba.

4 és fél szobás családi ház eladó. Hajdúszoboszló, Herman Ottó u. 23. Érdeklődni: Hajdúszoboszló, Hősök tere 6/A I. 4., Lercsics.

Eladó 1000 négyzetm. kert vakolatlan hétvégi házacskával (megosztva is). Érdeklődni: Béke útja 58., közép-sz. bejárattal.

Régi, felújításra váró házát megvételre keressük, esetleg beépíthető telket 100 négyzetm. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba vagy telefonon: 23-665.

Létai uton 240 négyzetm. kert eladó. Zách, Debrece, Burgundia u. 22. IV. 18.

2 és fél szobás, központi fűtéses, kereskedelmi célú lakás, alatta műhely, garázs, kistároló tevékenység, üzlet céljára kitűnően alkalmas. 140 négyzetm. lakóház. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba.

4 és fél szobás családi ház eladó. Hajdúszoboszló, Herman Ottó u. 23. Érdeklődni: Hajdúszoboszló, Hősök tere 6/A I. 4., Lercsics.

Eladó 1000 négyzetm. kert vakolatlan hétvégi házacskával (megosztva is). Érdeklődni: Béke útja 58., közép-sz. bejárattal.

Régi, felújításra váró házát megvételre keressük, esetleg beépíthető telket 100 négyzetm. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba vagy telefonon: 23-665.

Létai uton 240 négyzetm. kert eladó. Zách, Debrece, Burgundia u. 22. IV. 18.

2 és fél szobás, központi fűtéses, kereskedelmi célú lakás, alatta műhely, garázs, kistároló tevékenység, üzlet céljára kitűnően alkalmas. 140 négyzetm. lakóház. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba.

4 és fél szobás családi ház eladó. Hajdúszoboszló, Herman Ottó u. 23. Érdeklődni: Hajdúszoboszló, Hősök tere 6/A I. 4., Lercsics.

Eladó 1000 négyzetm. kert vakolatlan hétvégi házacskával (megosztva is). Érdeklődni: Béke útja 58., közép-sz. bejárattal.

Régi, felújításra váró házát megvételre keressük, esetleg beépíthető telket 100 négyzetm. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba vagy telefonon: 23-665.

Létai uton 240 négyzetm. kert eladó. Zách, Debrece, Burgundia u. 22. IV. 18.

2 és fél szobás, központi fűtéses, kereskedelmi célú lakás, alatta műhely, garázs, kistároló tevékenység, üzlet céljára kitűnően alkalmas. 140 négyzetm. lakóház. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba.

4 és fél szobás családi ház eladó. Hajdúszoboszló, Herman Ottó u. 23. Érdeklődni: Hajdúszoboszló, Hősök tere 6/A I. 4., Lercsics.

Eladó 1000 négyzetm. kert vakolatlan hétvégi házacskával (megosztva is). Érdeklődni: Béke útja 58., közép-sz. bejárattal.

Régi, felújításra váró házát megvételre keressük, esetleg beépíthető telket 100 négyzetm. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba vagy telefonon: 23-665.

APRÓHIRDETÉSEK

Belvárosban 40 négyzetm. területű, egy-szobás, összkomfortos, étkezős, magaföldszintes utcai házzal eladó. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba.

Debrece, Tégláskert utcán iker és szabadon álló lakóépület részére telek eladó. Érdeklődni: 20 óra után a 12-041-es telefonon.

Beregyóújfalun, Kosuth u. 87. szám alatti családi ház eladó vagy debreceni cserélhető.

Eladó Hajdúszoboszlóban a Kőlecey u. 22. sz. ház, két család részére is alkalmas. 4 szoba, konyha, üvegezett veranda, spájz, sok melléképület, betonozott udvar, pince, autógarázs, szerelőhely. Érdeklődni: Hajdúszoboszló, Újvárosi u. 34.

Létai uton 240 négyzetm. kert eladó. Zách, Debrece, Burgundia u. 22. IV. 18.

2 és fél szobás, központi fűtéses, kereskedelmi célú lakás, alatta műhely, garázs, kistároló tevékenység, üzlet céljára kitűnően alkalmas. 140 négyzetm. lakóház. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba.

4 és fél szobás családi ház eladó. Hajdúszoboszló, Herman Ottó u. 23. Érdeklődni: Hajdúszoboszló, Hősök tere 6/A I. 4., Lercsics.

Eladó 1000 négyzetm. kert vakolatlan hétvégi házacskával (megosztva is). Érdeklődni: Béke útja 58., közép-sz. bejárattal.

Régi, felújításra váró házát megvételre keressük, esetleg beépíthető telket 100 négyzetm. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba vagy telefonon: 23-665.

Létai uton 240 négyzetm. kert eladó. Zách, Debrece, Burgundia u. 22. IV. 18.

2 és fél szobás, központi fűtéses, kereskedelmi célú lakás, alatta műhely, garázs, kistároló tevékenység, üzlet céljára kitűnően alkalmas. 140 négyzetm. lakóház. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba.

4 és fél szobás családi ház eladó. Hajdúszoboszló, Herman Ottó u. 23. Érdeklődni: Hajdúszoboszló, Hősök tere 6/A I. 4., Lercsics.

Eladó 1000 négyzetm. kert vakolatlan hétvégi házacskával (megosztva is). Érdeklődni: Béke útja 58., közép-sz. bejárattal.

Régi, felújításra váró házát megvételre keressük, esetleg beépíthető telket 100 négyzetm. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba vagy telefonon: 23-665.

Létai uton 240 négyzetm. kert eladó. Zách, Debrece, Burgundia u. 22. IV. 18.

2 és fél szobás, központi fűtéses, kereskedelmi célú lakás, alatta műhely, garázs, kistároló tevékenység, üzlet céljára kitűnően alkalmas. 140 négyzetm. lakóház. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba.

4 és fél szobás családi ház eladó. Hajdúszoboszló, Herman Ottó u. 23. Érdeklődni: Hajdúszoboszló, Hősök tere 6/A I. 4., Lercsics.

Eladó 1000 négyzetm. kert vakolatlan hétvégi házacskával (megosztva is). Érdeklődni: Béke útja 58., közép-sz. bejárattal.

Régi, felújításra váró házát megvételre keressük, esetleg beépíthető telket 100 négyzetm. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba vagy telefonon: 23-665.

Létai uton 240 négyzetm. kert eladó. Zách, Debrece, Burgundia u. 22. IV. 18.

2 és fél szobás, központi fűtéses, kereskedelmi célú lakás, alatta műhely, garázs, kistároló tevékenység, üzlet céljára kitűnően alkalmas. 140 négyzetm. lakóház. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba.

4 és fél szobás családi ház eladó. Hajdúszoboszló, Herman Ottó u. 23. Érdeklődni: Hajdúszoboszló, Hősök tere 6/A I. 4., Lercsics.

Eladó 1000 négyzetm. kert vakolatlan hétvégi házacskával (megosztva is). Érdeklődni: Béke útja 58., közép-sz. bejárattal.

Régi, felújításra váró házát megvételre keressük, esetleg beépíthető telket 100 négyzetm. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba vagy telefonon: 23-665.

Létai uton 240 négyzetm. kert eladó. Zách, Debrece, Burgundia u. 22. IV. 18.

ALBÉLET

Szoba, konyha, spájz garázzsal vagy anélkül albéletbe febr. 1-től kiadó. Szabó K. u. 47.

Uj Skoda 105 Speciál két első ülést ellopottan eladó. Debrece, Zrínyi u. 69/B.

Redőnykötés és javítás garanciával. Huszár Gábor u. 61., Rátóly.

Kerítésdíronat, betonozott, rabszál, csip-díronat legelőszobában beszerezhető. Almos u. 8.

Szobafestés, mázolás, tapétázás jakszágon és közletem. Telefon: 22-049.

Jó állapotban lévő juhász bunda eladó. Tiszaújfalu, Orvanyai út 62.

Thomas Mann utcai föld alatti garázs eladó. Érdeklődni szombaton, vasárnap, Honvéd u. 45.

Eladó 1000 négyzetm. kert vakolatlan hétvégi házacskával (megosztva is). Érdeklődni: Béke útja 58., közép-sz. bejárattal.

Régi, felújításra váró házát megvételre keressük, esetleg beépíthető telket 100 négyzetm. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba vagy telefonon: 23-665.

Létai uton 240 négyzetm. kert eladó. Zách, Debrece, Burgundia u. 22. IV. 18.

2 és fél szobás, központi fűtéses, kereskedelmi célú lakás, alatta műhely, garázs, kistároló tevékenység, üzlet céljára kitűnően alkalmas. 140 négyzetm. lakóház. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba.

4 és fél szobás családi ház eladó. Hajdúszoboszló, Herman Ottó u. 23. Érdeklődni: Hajdúszoboszló, Hősök tere 6/A I. 4., Lercsics.

Eladó 1000 négyzetm. kert vakolatlan hétvégi házacskával (megosztva is). Érdeklődni: Béke útja 58., közép-sz. bejárattal.

Régi, felújításra váró házát megvételre keressük, esetleg beépíthető telket 100 négyzetm. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba vagy telefonon: 23-665.

Létai uton 240 négyzetm. kert eladó. Zách, Debrece, Burgundia u. 22. IV. 18.

2 és fél szobás, központi fűtéses, kereskedelmi célú lakás, alatta műhely, garázs, kistároló tevékenység, üzlet céljára kitűnően alkalmas. 140 négyzetm. lakóház. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba.

4 és fél szobás családi ház eladó. Hajdúszoboszló, Herman Ottó u. 23. Érdeklődni: Hajdúszoboszló, Hősök tere 6/A I. 4., Lercsics.

Eladó 1000 négyzetm. kert vakolatlan hétvégi házacskával (megosztva is). Érdeklődni: Béke útja 58., közép-sz. bejárattal.

Régi, felújításra váró házát megvételre keressük, esetleg beépíthető telket 100 négyzetm. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba vagy telefonon: 23-665.

Létai uton 240 négyzetm. kert eladó. Zách, Debrece, Burgundia u. 22. IV. 18.

2 és fél szobás, központi fűtéses, kereskedelmi célú lakás, alatta műhely, garázs, kistároló tevékenység, üzlet céljára kitűnően alkalmas. 140 négyzetm. lakóház. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba.

4 és fél szobás családi ház eladó. Hajdúszoboszló, Herman Ottó u. 23. Érdeklődni: Hajdúszoboszló, Hősök tere 6/A I. 4., Lercsics.

Eladó 1000 négyzetm. kert vakolatlan hétvégi házacskával (megosztva is). Érdeklődni: Béke útja 58., közép-sz. bejárattal.

Régi, felújításra váró házát megvételre keressük, esetleg beépíthető telket 100 négyzetm. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba vagy telefonon: 23-665.

Létai uton 240 négyzetm. kert eladó. Zách, Debrece, Burgundia u. 22. IV. 18.

EGYÉB

1000-es csütörtökös csomag eladó. Debrece, Zrínyi u. 69/B.

Redőnykötés és javítás garanciával. Huszár Gábor u. 61., Rátóly.

Kerítésdíronat, betonozott, rabszál, csip-díronat legelőszobában beszerezhető. Almos u. 8.

Szobafestés, mázolás, tapétázás jakszágon és közletem. Telefon: 22-049.

Jó állapotban lévő juhász bunda eladó. Tiszaújfalu, Orvanyai út 62.

Thomas Mann utcai föld alatti garázs eladó. Érdeklődni szombaton, vasárnap, Honvéd u. 45.

Eladó 1000 négyzetm. kert vakolatlan hétvégi házacskával (megosztva is). Érdeklődni: Béke útja 58., közép-sz. bejárattal.

Régi, felújításra váró házát megvételre keressük, esetleg beépíthető telket 100 négyzetm. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba vagy telefonon: 23-665.

Létai uton 240 négyzetm. kert eladó. Zách, Debrece, Burgundia u. 22. IV. 18.

2 és fél szobás, központi fűtéses, kereskedelmi célú lakás, alatta műhely, garázs, kistároló tevékenység, üzlet céljára kitűnően alkalmas. 140 négyzetm. lakóház. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba.

4 és fél szobás családi ház eladó. Hajdúszoboszló, Herman Ottó u. 23. Érdeklődni: Hajdúszoboszló, Hősök tere 6/A I. 4., Lercsics.

Eladó 1000 négyzetm. kert vakolatlan hétvégi házacskával (megosztva is). Érdeklődni: Béke útja 58., közép-sz. bejárattal.

Régi, felújításra váró házát megvételre keressük, esetleg beépíthető telket 100 négyzetm. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba vagy telefonon: 23-665.

Létai uton 240 négyzetm. kert eladó. Zách, Debrece, Burgundia u. 22. IV. 18.

2 és fél szobás, központi fűtéses, kereskedelmi célú lakás, alatta műhely, garázs, kistároló tevékenység, üzlet céljára kitűnően alkalmas. 140 négyzetm. lakóház. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba.

4 és fél szobás családi ház eladó. Hajdúszoboszló, Herman Ottó u. 23. Érdeklődni: Hajdúszoboszló, Hősök tere 6/A I. 4., Lercsics.

Eladó 1000 négyzetm. kert vakolatlan hétvégi házacskával (megosztva is). Érdeklődni: Béke útja 58., közép-sz. bejárattal.

Régi, felújításra váró házát megvételre keressük, esetleg beépíthető telket 100 négyzetm. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba vagy telefonon: 23-665.

Létai uton 240 négyzetm. kert eladó. Zách, Debrece, Burgundia u. 22. IV. 18.

2 és fél szobás, központi fűtéses, kereskedelmi célú lakás, alatta műhely, garázs, kistároló tevékenység, üzlet céljára kitűnően alkalmas. 140 négyzetm. lakóház. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba.

4 és fél szobás családi ház eladó. Hajdúszoboszló, Herman Ottó u. 23. Érdeklődni: Hajdúszoboszló, Hősök tere 6/A I. 4., Lercsics.

Eladó 1000 négyzetm. kert vakolatlan hétvégi házacskával (megosztva is). Érdeklődni: Béke útja 58., közép-sz. bejárattal.

Régi, felújításra váró házát megvételre keressük, esetleg beépíthető telket 100 négyzetm. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba vagy telefonon: 23-665.

Létai uton 240 négyzetm. kert eladó. Zách, Debrece, Burgundia u. 22. IV. 18.

2 és fél szobás, központi fűtéses, kereskedelmi célú lakás, alatta műhely, garázs, kistároló tevékenység, üzlet céljára kitűnően alkalmas. 140 négyzetm. lakóház. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba.

Nagy gyakorlattal, középfokú végzettséggel rendelkező

gépjárműjavító-műhely-vezetőt és gépjármű-ügyintézőt alkalmazunk

„60 gépjármű” jellegre a kiadóba kérjük a jelentkezéseket

MODERN BÚTOROK

Modern bútorok eladására. Hatvan u. 27. Sebastyán. Ajánlatokat vételre 23-673-as telefonon.

Szekrényorok, heverők, rekatikák és egyéb bútorok vétele eladása. Pásti u. 8.

Szekrényorok, ülőgarnitúrák vétele, eladása. Külső vásártér 12. Telefon: 11-308.

Ajánlókértárgyak, divatruk vagy választéka a Dimitrov u. 1. sz. alatt a Mozi butikban.

Garázs Hajdúszoboszló, Rákóczi u. 25. sz. alatt (13-as sz.) eladó vagy bére kiadó. (400 Ft/hó). Érdeklődni: Eger, Bástya u. 32. sz. alatt.

Eladó 1000 négyzetm. kert vakolatlan hétvégi házacskával (megosztva is). Érdeklődni: Béke útja 58., közép-sz. bejárattal.

Régi, felújításra váró házát megvételre keressük, esetleg beépíthető telket 100 négyzetm. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba vagy telefonon: 23-665.

Létai uton 240 négyzetm. kert eladó. Zách, Debrece, Burgundia u. 22. IV. 18.

2 és fél szobás, központi fűtéses, kereskedelmi célú lakás, alatta műhely, garázs, kistároló tevékenység, üzlet céljára kitűnően alkalmas. 140 négyzetm. lakóház. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba.

4 és fél szobás családi ház eladó. Hajdúszoboszló, Herman Ottó u. 23. Érdeklődni: Hajdúszoboszló, Hősök tere 6/A I. 4., Lercsics.

Eladó 1000 négyzetm. kert vakolatlan hétvégi házacskával (megosztva is). Érdeklődni: Béke útja 58., közép-sz. bejárattal.

Régi, felújításra váró házát megvételre keressük, esetleg beépíthető telket 100 négyzetm. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba vagy telefonon: 23-665.

Létai uton 240 négyzetm. kert eladó. Zách, Debrece, Burgundia u. 22. IV. 18.

2 és fél szobás, központi fűtéses, kereskedelmi célú lakás, alatta műhely, garázs, kistároló tevékenység, üzlet céljára kitűnően alkalmas. 140 négyzetm. lakóház. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba.

4 és fél szobás családi ház eladó. Hajdúszoboszló, Herman Ottó u. 23. Érdeklődni: Hajdúszoboszló, Hősök tere 6/A I. 4., Lercsics.

Eladó 1000 négyzetm. kert vakolatlan hétvégi házacskával (megosztva is). Érdeklődni: Béke útja 58., közép-sz. bejárattal.

Régi, felújításra váró házát megvételre keressük, esetleg beépíthető telket 100 négyzetm. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba vagy telefonon: 23-665.

Létai uton 240 négyzetm. kert eladó. Zách, Debrece, Burgundia u. 22. IV. 18.

2 és fél szobás, központi fűtéses, kereskedelmi célú lakás, alatta műhely, garázs, kistároló tevékenység, üzlet céljára kitűnően alkalmas. 140 négyzetm. lakóház. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba.

4 és fél szobás családi ház eladó. Hajdúszoboszló, Herman Ottó u. 23. Érdeklődni: Hajdúszoboszló, Hősök tere 6/A I. 4., Lercsics.

Eladó 1000 négyzetm. kert vakolatlan hétvégi házacskával (megosztva is). Érdeklődni: Béke útja 58., közép-sz. bejárattal.

Régi, felújításra váró házát megvételre keressük, esetleg beépíthető telket 100 négyzetm. „Tavasziáró” jellegre a kiadóba vagy telefonon: 23-665.

Létai uton 240 négyzetm. kert eladó. Zách, Debrece, Burgundia u. 22. IV. 18.

Ma: DMVSC-Kartal

Március 2-án kezdődik a labdarúgó NB I tavaszi ideje, február 27-én az MNK-ban megversenyben levő I. osztályúak a legjobb nyolc közé jutásért küzdenek (FTC-DMVSC). Rohamosan közeledik a tétmérkőzések időszaka, így érthető, hogy január utolsó szombat-vasárnapján a csapatok többsége pályára lép. A hét végén az ország minden részében játszanak már előkészületi mérkőzést.

A DMVSC együttese ma délelőtt 10 órakor az Oláh Gábor utcai hátsó salakpá-

ÚSZÓÓRA

A hetvenes évek második felében vehették birtokukba az újkerti lakótelep gyermekei a nevelési központ korszerű épületegyüttesét. benne a város legszebb uszodájával.

Fotóriporterünkkel, Ikló Gy. Jánosal ide látogattunk, hogy bemutassuk olvasóinknak a gyermekszívajtól hangos uszodát és az itt folyó munkát. Az intézmény igazgatóhelyettese, R. Fehér Csaba nem titkolt büszkeséggel vezetett végig az uszodai szárnyon.

Tanmedencénk, amely 25 méteres és rajtállványokkal van ellátva, a legkisebb méretű, de váltóúszásra is alkalmas versenymedence.

Milyen életkorban kezdődik a gyermekek számára az úszás oktatása?

Három óvodai csoportunk egész évben látogatója a medencének. Játékos gyakorlatokat végeznek, megtanulnak siklani a vízen, gyakorolják a vízbe történő beugrást, és már egészen rövid idő után otthonosan érik magukat ebben a közegben. Szoros kapcsolatba kerülnek az iskolával, ahová később már régi ismerősként érkeznek, hogy aztán nyolc év elteltével jó alapokkal hagyják el második otthonukat.

Ezek szerint az iskolai élet már bizonyos vízi jártassággal kezdik a tanulókat?

Igen, és az első tagozatos gyermekek a továbbiakban kötelezően, míg a többiek fakultatívan úsznak. Miután olyan a létszám — 3000 gyerek —, természetesen minden osztály számára nem biztosítható a folyamatos gyakorlás. Ehelyett egész évben tanfolyamokat

működtetünk. Felső tagozatos osztályaink testnevelési órái közül az egyiket (a két-hetes ciklusból) szintén az uszodában tartják.

Úgy tudom, az oktatót úszó szakember irányítja?

Függetlenül állásban Kovács Zsolt testnevelő tanár feladata az úszásoktatás szervezése, irányítása és végzése. Segítőpartnerre az úszómester, aki gyakorlati teendőket lát el, és a vízgépész, aki többek között a saavázással, vegyszerezéssel örködik a víz minőségén, tisztaságán.

Milyen a kihasználtság szintje?

Az uszoda gyakorlatilag reggel hattól este nyol-

cig foglalt. A városi sportiskola két szakosztálya tartja itt edzéseit a mi tagozatos diákjainkra „építve”. Nevelési központunkban laknak a tanyasi diákokon gyermekei, akik részére vasárnap délutánként biztosítjuk a vízfelületet.

Használhatják-e az uszodát a lakótelepen élő emberek?

Sajnos, erre az említett zsúfoltság miatt nincs lehetőség. Azt a nyitottságot sem tudjuk biztosítani, hogy bárki bármikor betérjen, mivel szigorú üzemeltetési és közegészségügyi rendszabályok vannak. Ennek ellenére a felnőttek is élvezik az uszoda nyújtotta lehetőségeket. Hét végén éves bérleti rendszerben több intézmény és vállalat dolgozóit használják. Így a Vízmű és Gyógyfürdő Vállalat kollektívái is. Az ő szakembereik társadalmi munkában végzik a gépi berendezések karbantartását. Jelentős esemény a nyári szünetekben szerveződő úszótanfolyamok sorozata. A tavalyi év nyarán 530 lakótelepi gyermekünk sajátította el vagy tökéletesítette úszótudományát.

Időközben a második osztályosok érkeztek meg úszómezekben, sapkákkal és szemüvegekkel felszerelve. Rövid „szarazföldi” bemelegítés után Kovács tanár vezetésével megkezdődött az úszóóra.

Sportlövészet — MHSZ-bajnokság Pénteken a légpuskások kezdtek

Beszámoztunk már arról, hogy január 25-27. közt rendezik meg Debrecenben az MHSZ országos sportlövő bajnokságát, légfegyverekkel, légpisztolyal és légpuskával. A háromnapos küzdelemsorozatát pénteken délután kezdték el az MHSZ Debreceni MÁV Lövészklub Vágóhid utcai löcsarnokában. A késő estig tartó versenyen — a 16 lövész II. korcsoportos versenyzőnek kellett teljesíteni a hatvanhatvan lövést.

Az országos versenyen megjelent Havay Sándor, az MHSZ Országos Központjának lövésosztály-vezetője és

Borbély László főelőadó. Borbély László elmondotta, hogy 530 sportlövő indul a debreceni küzdelmekben, serdülő, ifjúsági és felnőtt korosztályok versenyszámaiban. E verseny egyben válogató is a március 2-4. között Várnában sorra kerülő légfegyveres Európa-bajnokságra.

A verseny ünnepélyes megnyitójára ma, szombaton fél 8-kor kerül sor a városi sportszarnokban, majd 8-tól itt és a Vágóhid utcai terebben folytatják a küzdelmeket, melyeket vasárnap kora délután fejeznek majd be.

Tollaslabda

A debreceni középiskolások tollaslabda-bajnokságát kilenc intézmény 22 leány és ötven fiú részvételével benyújtották le. Az intézetek közötti pontversenyt a Tóth Árpád Gimnázium nyerte.

- Eredmények.
- Lányok, I-II. osztályosok: 1. Fórián Csilla (Tóth Árpád), 2. Bodos (Csokonai), 3. Karácsony (Liszt F. t. G.) és Csige (Tóth Árpád). — III-IV. osztályosok: 1. Csékes Zsuzsa (Tóth Árpád), 2. Kenyeres (Dienes), 3. Pallagi (Tóth Árpád) és Bimbi (Tóth Árpád).
- Fiúk I-II. osztályosok: 1. Radcsi László (Tóth Árpád), 2. Kiss (127. sz. DISK), 3. Kőne (Tóth Árpád) és Nemeti (Kossuth). — III-IV. osztályosok: 1. Fábian Zolt (Csokonai), 2. Székely (Kossuth), 3. Mátyus (Csokonai) és Bökönyi (Tóth Árpád).
- Az intézmények közti pontversenyben: 1. Tóth Árpád Gimnázium 81, 2. Dienes Szakközép, 32, 3. Kossuth Gyakorló Gimnázium 18, 4. Csokonai Gimnázium 16, 5. Balmazújvárosi Szakközép, 12, 6. Liszt F. t. G. 8 ponttal.

A névtelen Bangu megveszi az egész brazil válogatotott?

Egyik napról a másikra „ki-sütött a nap” a brazil labdarúgásban hosszú évek óta meglehetősen szerény szerepet betöltő Rio de Janeiro-i Bangu klub felé.

Hatvanöt esztendősen korábban elhunyt Luiz Osvaldo Teixeira de Silva, a klub egyik híve. Vagyona egy részét, 150 millió dollárt kedvenc labdarúgócsapatára hagyta.

Most minden megváltozik — mondotta Castor de Andrade, a Bangu tiszteletbeli elnöke. — Ebből az összegből az egész jelenlegi brazil válogatotott megvásárolhatnánk. Elkezdünk tervezni a szurkolóknak jóvoltából kialakítjuk Brazília legjobb csapatát.

Az elhunyt milliósos ügyvéd, Humberto Gazi szerint de Silvának nem volt gyereke, elege visszavonultan élt, s egyetlen szenvedélyét a Bangu labdarúgócsapata jelentette.

A Bangu 1966-ban megnyerte a Rio de Janeiro-i bajnokságot, utána azonban teljesen elszűkült, és alacsonyabb szintű küzdelemsorozatban vett részt.

Hét végi sportműsor

- Január 26., szombat
- Birkózás**
Honvéd utca 1. sz. 12: Uttóró B korcsoportos kötöttfogású országos verseny.
- Cselgáncs**
Városi Sportcsarnok, 14.20: Nemzetközi viadal Debrecen város Nagydíjért — 78, 86, 95 és +95 kg-os súlycsoportokban, litvániai, újvidéki és magyar résztvevőkkel.
- Kézilabda**
Mechwart András Gépipari Szakközépiskola sportcsarnoka, 9: D. Sportiskola—D. MEDICOR (férfi ifjúsági, Kiss L., Simon). — 9.55: Derecskei Vörös Csillag—D. Kinizsi (női ifjúsági, Mezőtelegi, Szűcs). — 10.40: Püspökladányi MÁV Egyetértés—Hajdúszoboszlói Bocskai (férfi ifjúsági, dr. Anderkó, Kecskés). — 11.35: Hajdúszoboszlói Gázláng—Hajdúszoboszlói Bocskai (férfi ifjúsági, Kiss L., Simon). — 12.30: Hajdúszoboszlói Gázláng—D. Spartacus (férfi, Katona, Nagy M.). — 13.25: Nyiregyházi Tanárképző—Hajdúszoboszlói Bocskai (női, Mezei, Szabó). — 14.20: Balmazújvárosi Vörös Csillag—Kabal Egyetértés (női, Komáromi, Mezei). — 15.15: D. Sportiskola—Balmazújvárosi Vörös Csillag (női ifjúsági, Mezőtelegi, Szűcs). A téli Napló Kupa második fordulójának mérkőzése.
- Labdarúgás**
DMVSC nagyeredői sportkombinátja, 10: DMVSC—Kartal. Előkészületi mérkőzés. — Tócsokerti Általános Iskola tornaterme, 9: Az 1. sz. Lakótelepi SE tornaterme. — 11 mérkőzés.
- Városi Sportcsarnok és az MHSZ MÁV lövészklub lötere, 8: Az MHSZ országos serdülő, ifjúsági és felnőtt női, férfi bajnoksága, légpisztoly és légpuska fegyvernemekben (megnyitó fél 8-kor a Városi Sportcsarnokban).**
- Tollaslabda**
Petőfi Sándor Általános Iskola (Szabó Kálmán u.) tornaterme, 9: A serdülő lányok és fiúk megyei bajnoksága.
- Általános Művelődési Központ medencéje, 9: A debreceni középiskolák lányok és fiúk bajnoksága.**
- Január 27., vasárnap
- Birkózás**
Honvéd u. 1. szám, 9: Uttóró B korcsoportos kötöttfogású országos verseny.
- Cselgáncs**
Városi Sportcsarnok, 9.30: Nemzetközi felnőttviadal Debrecen város Nagydíjért, litvániai, újvidéki és magyar résztvevőkkel, a D. Dózsa rendezésében.
- Jégkorong**
Műjégyháza, 12: D. Dózsa—FTC (férfi országos ifjúsági).
- Kézilabda**
Mechwart András Gépipari Szakközépiskola, 9: D. MEDICOR—D. Közúti Építők (női ifjúsági, Gali, Szabó). — 9.55: D. Sportiskola—D. Vörös Meteor (női, Kapusi, Nagy L.). — 10.40: Püspökladányi Zöld Mező—Hajdúnánási Bocskai (női, Széchy, Vass). — 11.35: Balmazújvárosi Lenin—Hajdúnánási Bocskai (férfi, Sebők, Tibi A.). — 12.30: D. Sportiskola—Berettyóújfalu MSE (férfi, Gacsályi, Komáromi). — 13.25: D. Kereskedelmi Szakközépiskola—Gépipari (férfi ifjúsági, Kiss A., Nagy J.). A téli Napló Kupa tornaterme második fordulójának mérkőzése.
- Püspökladányi sportcsarnok, 8.30: Kaba—Nádudvar (ifjúsági), 9.30: Nádudvar—Hajdúszoboszló (felnőtt), 10.30: Komádi—Földes (ifjúsági), 11.30: Komádi—Földes (felnőtt), 12.30: Püspökladányi Zöld Mező—Földes (ifjúsági). A köztéri terem-bajnokság mérkőzése.**
- Labdarúgás**
Tócsokerti Általános Iskola tornaterme, 9: az 1. sz. Lakótelepi SE téli tornaterme tiz mérkőzése.
- Sakk**
Aranybika Bartók terme, 8: A Hajdú-Bihar megyei Mezőgazdasági Szövetkezetek Szövetségének versenyé férfi csapat és női egyéni számokban, Megyei döntő — befejező küzdelmek.
- Berettyóújfalu MSE klubterme, 9: Körzeti női egyéni bajnokság — korhatár nélkül.**
- Sportlövészet**
Városi Sportcsarnok és az MHSZ MÁV lövészklub lötere, 7.30: Az MHSZ országos serdülő, ifjúsági és felnőtt női, férfi légpisztoly- és légpuskabajnoksága. Befejező küzdelmek.

